

Werk

Titel: Gion Giatgen Gallin

Ort: Erlangen

Jahr: 1916

PURL: https://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?345572629_0035|log35

Kontakt/Contact

[Digizeitschriften e.V.](#)
SUB Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen

✉ info@digizeitschriften.de

GION GIATGEN GALLIN.

Priedis.

(Ineditum nach Ms. Mns.)

[f. 1^r] In Epiphania Dni Reamij año 1815.

vidimus stelam ejus et venimus Math. 2 C.

Nous vain vafia la fia steila et ischan nias.

Elg damai la steila tgi é cumpareida ved dilg firmament la raschung dalla festa hodierna? gea auditours! chelg nus mofan ils treis Sabis e Regs tgi een nias or dilg orient. vidimus stelam ejus in oriente et venimus. Nous vain via la steila et ischan nias. An vardad ena marvaglioufa et stupenta tgofo; tgi Paians tgi savevan navot, ni da Dia ni dilg fias reginavel hon fames sen veja par suandar chella steila. Aber chelg tgi fo smarvaglear am pi figg é chelg, tgi Els ancunaschia en unfangt povar e mifarabel, bundano da tots, per ilg lur Dia, et hon chel cun ena profunda humilitanza adoro. ja la betg creir otra veifa tgi chella steila seja stada ena steila particulara e ple tgi ordenara, la challa vega gia ena particulara vartet. Blears scribents vottan zvar perfuadar tgi chella steila seja stada ilg S. Spirt fetz an forma d'ena steila e vega mano chels treis Sabis tier Jefum xftum ilg nof naschia Salvadar aintan la Stala da Betlehem: ja aber da mia vard concor cun ilgs pleats dalla f: scritgeira e crei tgi seja sto ena Steila natirala, e cun en f: Gion Chrifostomus tgi dei: tgi ilg S: Spert vegia illumino ils lur cors internamaing, sco chelg tgi la Steila é compareida externamaing par mufar la veja ad Els; partge gle betg pufebal da creir tgi Els vesan fuando la steila et ancunaschia e adoro Jefum xftum aintan en Stand schi mifarabal par lur Dia, schi Els físan betg stos illuminos internamaing digl S: Spiert dallas tgofof tgi la steila signifitgiva externamaing. Aber tge Schand par nous xftians fidevals! Nous ischan bleras geadaf illuminos dilg, e tutezna schi suandainfa nous las fias fointgas inspiraziuns e clamadas. Vurde ilgs treis Sabis eran Paiangs e per consequenza aintan las tgiradetas tu[tu]tezna schi hon alg fuando lamprema clamada. vidimus et venimus. E Nous tgi ischan illuminos dalla gleisch dalla veira Cardienscha faschain ancunter allas divinas clamadas. E chelg é ilg pi grond putgea dalla malangrazevladad, e la caschung e muteif dalla nofa perditziung. far ancuntar, oder betg fuondar las divinas Inspiraziuns e clamadas é ilg pi grond laster e putgea da malangratzevladad, emprema Part. far ancuntar e betg fuondar las divinas clamadas é ilg muteif dalla nofa perditziun seconda part.

I pars.

1) Par tant pi bain ancanuschar tge grond lafter e putgea da malangratztgevladad, tge nous cumetten cun far ancuntar e betg tadlar las divinas clamadas cun chellas refidar, elg necesari da faveir palg ampren tge grond bain tgi chellas fejan, e secundariamang danundar tgi ellas dareivan; la confequenza tgi fuonda or da chellas duas tgofas ving a nous dar clearamaing d'ancanoschar la enormitad dilg grond putgea dalla malangratztgevladad.

[f. 17] 2) Ans risguarda alg ampren een las divinas clamadas navot oter tgi particularas illuminaziuns dilg S: Spirt aintan ilg nos intalleg e farstand tgi muaintan la nofa voluntad tier ilg blong. schi ilg nos intalleg numnadamaing ving sen ena moda e maniera particulara illumino, tgi El clearamaing ancanoscha ilg blong e ilg schleat ilg mal, tgi la voluntad mediante chella ancunoscheinscha sadeterminescha da carazar e far ilg blong, e hafegia e tralasca da far ilg schleat. Ilg grond Cardinal Hugo tgi ho sceretg sur dilg S: Evangela dalla festa hoderna, nomna las divinas clamadas dilg S: Spirt targlischantas steilas tras las challas El nous magna tier Dia e ilg fias riginaval scu lho mano ilgs treis Sabis dilg orient, El nomna Elas manadras tgi von oravan par mufar la veja, fainfa ils chals ning da nous fo rivar tier ilg fios davos feng; partge scu chelg tgi en manadar vo aravond par treis rasebungs, lamprema seuachelg tgi El mofa noua tgi feja fieier da eir, secundariamang senachelg tgi rimova davend ilgs impedimaints tgi pudefan facatar an veja, e finalmang senachelg tgi El antras eir oravand animescha ilg viandant dilg suandar El taframaing; uscheja fon era cun nous las divinas gratias e divinas clamadas, ellas von avand nous, e mofan a nous la veja la pi fieira par rivar tier Dia e ilg fias riginavel, Elas fminuschan las difficultats tgi nous catain sen la veja dalla vartets, e rimovent davend chellas, e nous animeschan taframaing dallas suandar. E or da chelg fuondan duas tgofas; lamprema e chant necesaria tgi fejan las divinas clamadas par cuntanschar ilg nos parpetan Salegt, fainfa las challas nous da nofetz savain far e operar nignas bunas ovras, tgi fejan meritorias, e plaschevlas a Dia, scu ilg nos divin Salvador letz nous dei: sine me nihil potestis facere, fainfa me savetz vous far navot dilg bain. Iotra tgofa e tge grond bain tgi chellas ans fon, schinavand tgi la gratia da Dia fò tgi las nofas ovras fejan ovras furnaturalas, tgi fejan a Dia plaschevlas e feschan nous meritevals dilg riginaval da Sgial, scu Jefus xftus letz pufpe testifitgescha: qui manet in me, et ego in eo, hic fert fructum multum.

3) Ofa damai elg anc da vurdar danundar tgi chellas gratias e divinas clamadas dareivan. gle betg dabafings da tgarshear siva di par faveir danundar tgi ellas dareivan, elsend tgi Jefus xftus letz clearamaing

deg algs fias Apoftals: paraclitus autem Spiritus Sanctus, quem mittet pater in nomine meo, ille vos docebit omnia. Ilg S. Spirt tgi mias Bab ving a tarmetar a vous an mias Num è chel tgi ving vous a mufar e instrueir aintan tot, El ving ad illuminar ilg nos intelleg cun la fia divina gleisch, et implaneir ilgs nos cun la fia divina careza, e comovar la nofa voluntad tier blong, e tut chel fo El par speira careza encuntar da nous fenachelg tgi El anchella veifa nus magna tar ilg fias reginavel e la fia glorga, e zvar fainfa nos maret. non ex operibus, ut ne quis gloriatur. Schi Dia damai par speira [careza] ancuntar da nous fainfa nos maret a nous dat tantas gratias, tgi een las fias divinas [f. 2f] clamadas, tge pi grond laftar e putgea da malangratzevladad datalg, tgi da far ancuntar a chellas e las refidar? Schi en Monarch en Keifar da cheft mund les pigliar se par fias felg e ilg schantar aint per irtaval dilg fias reginaval ilg mender da tots ilgs fias unterthaners chel aber nis a far ancuntar alla buntad dilg Monarch e les betg ratgevar las gratias spirtas ad El dilg fias Monarch, nis El betg tignia da tut ilg mund par en malangratgeval de refidar schi grondas gratias e Benefezas? Aber tge vot far a nous ilg f: Spirt tras las fias divinas clamadas, oter tgi ans far felgs e felglas, unfangs da Dia? E ans far Irtavals dilg fias reginaval? ach partratga bain o xftiang tge gronda ftinadad, e tge grond mal tgi feja, tge grond putgea tgi ans fescha ancuntar Dia mintgeada tge in tedla betg las fias clamadas, far ancuntar ad El tgi te gidar cun la fia buntad e misericordia, e te negligenteschas las gratias tgi El ad dat, partratga bain onftgaun tge tgi te fats, te ift tot anfurvo; e la tia agna careza schleata ad ho mano giu dalla veja dilg Parveis. Dia vot efsar ilg tias manadar, El vot manar te tras las fias divinas clamadas pulpe fen la dretga veja, te ift ena, nurfa perfa tgi fufpeira cun raschun cun David e dei: eravi ficut ovis, quæ periit, ja va fallo sco ena nurfa tgi vo a perdar; Dia aber vot efsar ilg tias pafstour, cloma te tar El antras las fias inspiraziuns e clamadas. El sporscha a te la fia f. gratia schi te vol da chella faprofitar, ilg tias cor è deir e nun-fritgeval, Dia aber vot dar ad El la fritgevladad tras ena celestia ruada fenachelg tgi El porta ovras fritgevladas da panatenza. El par tala feng ho El dô aint a te mellas e mellas geada bungs partratgamaints. El ho blearas geadas tutgia ilg tias cor, illumino ilg tias antalleg, anvido la tia voluntad, cun en plead: El ho laschea cumpareir numdumbrevlas fteilas da gratia aintan la tia orma, te aber hast totas negligento, difprezo, e ftumplo Dia tge manageva bain par te, davend da te. o gronda malangratgevladat! Cho des Dia bain pudeir fuffreir ve da Nous en schi grond laftar? aber angal spitgé El ving alg ftrufagear chel laftar, partge ilg far ancuntar allas fias fointgas inspiraziuns e clamadas é ilg muteif dalla nofa perditziun.

II part.

4) Tgi da far ancuntar allas divinas inspiraziuns e clamadas seja la raschun dalla nofa perdiziung elg clear or da chelg; partge tgi Dia finalmaing vilo e grittanto dalla malangratztgevladad da tals xftians rateira da dels la sia fointga gratia, fainfa la challa ils xftians fon far e operar navot dilg bain; e per confequenza von parpetnamaing a peardar. Tadle ilg schanshear dilg Apoftal dalla malangratztgevladad dilg xftiangs tgi rifiuteschan las fointgas inspiraziuns da Dia: existimas autem o homo, quia tu effugis iudicium Dei. manegas te o xftian, tgi posas fugeir ils gudezas da Dia? [f. 2v] Se tgi te disprezas las fias gratzias, furdovras la sia patenza. fats betg tgi la infinita buntad da Dia spescha fen la tia panatenza? aber cho vignal finalmaing ad eir cun te? secundum duritiam tuam en anchella veifa vignal ad eir cun te, secong la mafeira dalla tia stinadadad e impenatenza dilg tias cor, vings te a trear fen tatetz fen chel de dalla gretta e angrondaneir la gretta da Dia, e secong las tias ovras vings te a rastgevar la paia. Ena tala Santenza dat a te ilg S: Spirt schon oravand aintan ilgs proverbis noua tgi El dei: vocavi et renuiftis, extendi manum meam, et non fuit qui aspiceret eam ja vous va clamo, et vous am vetz betg lia tadlar, ja va standia or ilg mia braschtg par vous gidar, e vous vetz betg lia vurdar fen me, vous vetz disprezo ilgs mias cunfeilgs, et ofa damai vi ja reir aintan la vofa perditziung.

5) Chella Santenza vez vous schon blearas geadas fontia! tignez par ena nunfallevla vardad, aber partge muteif damai fuandez schi pac las f: inspiraziuns e clamadas dilg S. Spirt? ja vi deir a vous la raschun partge. parchelg tgi mintgin dei tier safetz: peccavi et quid mihi accidit triste? ja va zvar faig petgea e faig ancuntar allas divinas clamadas dilg S. Spirt: ma e parchelg tge elg crido tiers a me dilg mal? navot dilg mal elg a me crudo tiers, i sto damai betg esar eng schi grond mal far ancuntar allas clamadas da Dia, ja ving schon anc a cuntanschar gratia. ach veh! a chels tgi schainschan anchella veifa, oder panfetz vous forfa tgi Dia tgi ho deg da vous bundanar, vous bandugna betg, parchelg tgi El ho vous betg bundano dalung coura tgi fifas stos miritevals da d'esar bundanos? schi lain tgi Dia exfequescha betg adegna dalunga ils stofs smanascheas, schi enalg tututegna ils fias pleads vardevals, e El ving chels betg a pigliar anavos, savetz vous aintan tge stand tgi vous facatez, vous tgi schanschez anchella veifa, elg ilg vos schanshear betg en clera anfagna tgi vous sejas da Dia schon bundanos, e ilg fias pufant mang feia ratraig davend da vous? partge schi Dia fis cun vous schi gelas betg anavand aintan ils putgeas; glè ear betg necesari tgi El vous struffegia dalunga par mufar tgi El az vegia bundano. pigle ilg exaimpal giu dilg Regg

Saul, ilg chal stimava navot la grazia da Dia, e fascheva ancuntar allas divinas clamadas. Dia letz ho gia eligia or Saul par en Regg, Dia stava tiars a Saul aintan totas las fias Battaglias, [f. 3^r] affars e fashendas imperialas, Dia ho ampurmes alg Regg tgi la Carugna vigna adegna a restar sen la fia descendenza, schi El salva se ils fias divins cumonds. Tge elg aber davanto? Ena fuleta geada è Saul sto malobedeval alg fias Dia, cun far in sacrafezi ancuntar la fia divina voluntat, e dalunga elg nia degg a Saul: quod si non fecisefs, praeprafet Dominus regnum tuum in sempiternum. Sche ti vesas beg faig chel sacrafezi ancuntar la voluntad da Dia, schi ves Dia confirmo e stabilia ilg tias reginavel per adegna. Ho Dia aber dalunga fiva la fia mala obadenscha sprivo El dalla Crugna imperiala? oi Na! El ho anc di guvarno e rigia, aber elsend tgi Dia era betg ple cun El aintan ilg fias rigar e guvarnar, schi Saul crudo da leng putgea an lotar, bundano dalla divina grazia e afistenza ho El multiplitgia la fia sfarfatgadad, ils fias putgeas e lastars antochan tgi Dia finalmaing ilg ho sprivo dilg riginaval dalla fia vetta, e da tut chelg tgi El pofadeva.

6) E cun nous ving betg ad eir otra veifa schi faschain ancuntar allas divinas inspiraziuns e clamadas tgi sco gle ia cun chels gafts tgi een stos anvidos tar las nozas. Els hon laschea clamar ilgs survians dilg Signour adeng clamar tgi defan neir tar las nozas. venite ad nuptias ec. aber na illi autem neglexerunt, Els hon aber negligento par marschadetna, leng geva aintan ilg fias hoff, en oter tar fias maftiar, Els davau ning adaig felg clamar ad anvidar dilgs surviaintg, glon refido las clamadas antochan tgi ilg Signour finalmang villo e grittanto dalla lur malangraztgevladad ho tarmes or la fia armada par mazar chels malangraztgevals e do cumond dad ardar lur Martgea. Nigna gratia ning pardung, nigna misericordia hon Els survagnia, e partge? qui invitati erunt, non fuerunt digni, partge Els een stoos clamos, hon aber betg lia suondar, e parchelg hon els safaig malmeritevals dalla buntad e misericordia da Dia. Ita a pari cun.

7) ofa damai vainfa nous via tge grond mal tgi seja la malangraztgevladat, tge grond putgea tgi seja ilg betg tadlar las inspiraziuns e clamadas da Dia, nous vain ear via tge grond svanteira tgi chel lastar a nous porta. Senachelg tgi nous damai teiran [f. 3^v] betg adeas ena schi gronda svanteira, ach schi lainfa nous suandar dalunga las inspiraziuns divinas, nus lain ubedair a chellas, gea nus lain deir cun ilg profet Samuel tier Dia: laquere Domine, quia audit servus tuus schanscha tar nous o Signer, nous lain te gugent tadlar. oder desans nous esar ancuntar Dia pi schleats tgi ils treis reggs dilg orient, nous tgi ischan illuminos dalla gleisch dalla veira cardenscha, nous tgi ischan unias cun Dia tras ilg

f: sacrament dilg Battan, tras ilg chal nous davaintaing felgs da Dia irtavels dilg fias reginavel. Na! auditours! i des elser veir ved da nous chelg tgi chelgs treis hon deg: vidimus stellam ejus in oriente et venimus. schi preft scu nous da cho auve valain la steila, tantpreft scu nous fanting las fias internas e externas admoniziuns lainfa nous chellas suandar. Nous lain betg ple esfar aschi malangraztgevals ancuntar Dia tgi a nous conceda de e mintga de gratias e Benefezis e tuttas vantagioulas par la nofa orma ec . . . dalunga lainfa nous suondar las fias clamadas e cho tras dar ad El d'ancanoschar chant hod tgi nous steman quellas, e anchella veifa vignal ear a davantar tgi scu ils treis Sabis dilg orient cattan Jefum xstum, e survignan scu Els banadictziun sen cheft mund e sen lotar El galdeir am parpetan. Amen.

[f. 1^r] pro Dominica 3tia quadragesimae Reamij 1815.

Erat ejiciens Demonium. El schascheva or en Dimugna Lu: 11 Cap.

Ilg f: Evangeli dalla dumenga curenta ans metta avand en chriftian, tgi é orf, met e malpirto, e tgi é baing chel orf, mett e malpirto? ah! partge dumonda ja: nous putgans ischan tals, gea o putgant te ift orf, mett e malpirto. Orf ift te, partge tgi te ancanoschas betg la gleisch dalla vardad, e vast adegna anturn aintan las stgiradetnas da cheft mond e aintan ils tias putgeas, met ift te, parchelg tgi te fats betg schanshear, oder par deir pi baing vol betg schanshear, par cunfesar ils tias putgeas, te ift malpirto schi savens scu te portas anturn e[n] putgea mortal aintan ilg tias cor, e schi gle anchella veifa scu gle anvardad, schi vaja ja raschung avonda dad clamar tar la panatenza, raschung avond dad admoneir tgi te turnas añavos tar chel tgi ad po daliberar da schi gronds mals. Aber ach ja fung menga svach dad comovar tar talas tgofas, la mord des schanshear par me, la mord dei ja la challa é forfa schon avand ilg Ischg, dalla chala nous ischan betg sieir ni oura ni mument. Schi nous vefan nigra otra raschung da far penetenza, la mord ens cloma oz cun ota vusch: panatenza, panatenza schi é la mort suleta raschung asonda da nous for sanfolver da far penetenza putgant! e zvar betg angal parchelg tgi Ella ans fmanacha safetz, sonder parchelg tgi ella ans fmanatcha ear ilg truamaintg. statutum est omnibus hominibus semel mori, post hoc autem judicium. Gle statuia tgi tot sto mureir, siva la mord aber è ilg gudeza. La mord ving e ving scu eng lader nonspitgadamaing, e cho vignal ad eir cun ilgs putgans, tgi ella tgata en stand da putgea mortal? cho vignal cun Els ad eir schi la mord ils repraschainta avand ilg divin Darsheadar maclos e cargeas da putgeas? O scarschantia partrag. La mord damai a raschung avonda par far tgi nous feschan panatenza Ima pard. La mord è raschung avonda tgi nous feschan pana-

tenza esend tgi siva chella è dallunga ilg gudeza Iida pard. ja va Stgernia or chefta marterga parchelg tgi ja cartes tgi vous fias tals putgans, fondern fenachelg tgi vous tamantos giu dalla mord e dilg gudeza la præferveschas dilg putgea. ja dung lanschatta aintan ilg Nom da Jesus e da Maria.

[f. 1^v] 1) Tgi la mord des a nous tots tamantar, principalmang ilg. putgant, e ans comovar da far panatenza elg avonda tgi ella è inscherta. Gea! stueir mureir e betg saveir coura, stueir mureir e betg saveir noua, stueir mureir e betg saveir cho, defa chella inscherteza betg far tgi nous feschan panatenza, fenachelg tgi la mord non tgata betg aintan stand da putgea, e principalmang parchelg tgi ella na lascha ni taimp ni peada da far panatenza fen ilg pung da mord. Chella inscherteza ans metta avond ils Igls schi baing la f: seritgeira, seu era la quotidiana experienscha. Salamon dei anchefta veifa: nescit homo finem suum, Ilg Christian fo betg la sia feng, Jesus xftus ans mofa e dei: nescitis qua hora fillius hominis venturus est. vous savez betg chal oura, e chal mument tgi ilg felg dilg om ving a neir, nous savain betg ving El da de oder da noig, ving ella an tgeafa oder felg feld, ning mument ischans nous sieirs dad ella.

2) Chelg ans mofa ear la quotidiana experienscha. Chantas geadas succed alg betg tgi la mord ving ve da blears den taimp tgi mai na safmingnan, den taimp tgi creian ella seja glunsch davend dad Els, et è schon avand ilg Ischg? E chands hon betg diffaria la panatenza fen ilg pung dalla mord, e aloura enalg betg stoos anstands dalla far, et een ias parpetnamaing a perdar. Ves ilg Regg Balthafar cartia tgi la mord ilg nis a neir aintan meaz la lagreja e solatz dantaud seu El eara a Tafla, e tgi El leza madema noig ves da neir mazo? Ves ilg retgung Prafar cartia e safmino tgi la mord ilg nis gift dilg miglar taimp, coura tgi El veva amplania la sia tgeafa cun da totas schords da beals a bungs fregs, amplania ilg fias schlear cun blear e bun veng e ves pudia az laschear esar baing e ilg pigles davend da cheft mond chella madema noig? Aber davend cun El, El ho stuaia bundanar tot, e suandar la mord. Gea la fo nigra distinctziun e differenza, ni sur dils regs ni sur dils povers, ni fen vilgs ni fen giuvans, Ella ving coura tgi plai ad ella e pegla e tgapa davend da cheft mond sainfa far nigra differenza ni da regs ni da povers, nigra differenza da stand e condiziun, ella ving e pegla davend sainfa dumandar schi en seja preparo e paragea, ella cumonda fuletamang, e alg fias cumond sto tot ubadeir. Coura tgi en Miradar lavoura fen en Teeegg schi dat ell baing adaig, tgi el na betta betg giu enchal crap e chotras maza enchaltgin, e schi enzatgi pafa dasperas or schi cloma El giu dilg Tetg tgi ans des baing veir adag fenachel tgi davainta nigra Ivanteira, aber betg anchella veifa fo la mord, ella ving aber sainfa clamar oravand,

ella [f. 2^r] ving aber fainfa tarmettar oravand Bots par far afaveir, ella ving, e ving favens gift da chel taimp, coura tgi ans painfa d'elsar ilg pi fieir. S. Poal dei: cum dixerint pax et securitas tunc repentinus interitus. Coura tgi Els vignan a dair, glè pasch e fiereza, schi vignal a neir la improvifa perdiziung. E chand mellas e mellas da putgeas hon chelg experimanto, tgi ofa deploraschan ainten ilg anfiern. Els ancanoschan e vefan tgi Els vefan pudia far panatenza an vetta, aber glon betg faig, e sen ilg pung dalla mord vegal betg (betg) gia chaschun, taimp e peada, gea betg survagnia la gratia da far panatenza, efsend tgi la mord è neida fainfa cunfeilg e ho purto cun ella la perdiziun.

3) E chants tgears auditours! moran oz an de tgi non betg taimp da far panatenza? en mora dalla mord anetga, en oter mora tutgia dilg dagot anveifa tala tgi el po mianc far en act da reglalead fur dilgs fias putgeas, ilg tearz fto dar la vetta fot en Stgear, fot ena tgearga fainfa ning agitg e fainfa confiert. ilg 4 mor aintan en Good fott ena plangta, en oter ving nianto dallas avas, en oter dat giu den Teetg e famaza, oters sematan alg repos saugs e fregs e levau fe aintan la parpetnadad, et uscheja venavand; tots chelgs hon ni taimp ni peada, ni chaschung da far panatenza sen la feng da lur vetta e cho volg po mai cun tals, schi els fatgatan an stand da putgea mortal? ach cho volg cun Els? diratamaing aintan ilg anfiarn; partge fcu in veiva, uscheja ans vignal a mureir, fcu chelg tgi ans ho samno or sen cheft mond, uscheja ans vignal a meadar sen lotar; quae seminaverit, haec et mettet, efsend damai tgi ilg putgand tot ilg taimp da fia vetta ho betg samno or otar tgi putgeas e lafters, uscheja ving El sen lotar mond ear betg a meadar, oter tgi ils strofs meritos par chels putgeas e lafters.

4) Aber ja vi supponar tgi vous moras betg dena mord nadegta, fonder tgi vous moras aintan ilgs vos leegs confumos autras ena lunga malloigna soprofta tgi vous vegas aintan chella davofa malloigna ear anc taimp e peada da far panatenza, schi el pir aloura anc la dumonda schi Dia aus deta la gratia da far la panatenza siva d'avair tantas e tantas geadas contrifto e faig ancuntar alla fias divinas gratias antras las challas el ans leva manar a panatenza. ach coura tgi nous sen ilg pung della mord ning, ple par tema dilg anfiarn tgi par careza ancuntar Dia, alg ruiar par gratia da pudeir far panatenza [f. 2^v] tge ving ilg Altifsim ans risponder: El ving ans deir: ja vous va blearas geadas clamo, aber vous vez betg lia am tadlar, ja va spurschia a vous ilg mias egigt, ja va concadia blearas e blearas gratias schi vous vefas lia safarveir da chellas, vous aber vez adegna faig ancuntar, betg am tadlo, vous vez ffinadamaing perlevero aintan ils vos lafters, putgeas, fferfatgadads furduvround las mias gratias

fen chella Sparanza da saferveir da chellas fen ilg pung dalla mord, ofa aber tgi vez furduvro aschi blears deis ad oñs, las mias gratias, lefas vous tgi anz concedas fen chell davos mument la gratia dalla converfiun, aber nigna gratia ple par vous, nigna misericorgia, ning taimp ple par far panatenza efsend tgi vez chella betg lia far coura tgi vevas taimp, e la gratia dalla far. Aintan tota la f. scritgeira catainfa nous duas fulets, ilgs chals hon faconvertia tar Dia fen ilg pung dalla mord, numnadamaing ilg Ladrung ved la crousch, e Ezechias ilg Regg alg chal Dia ilg ho prolungo la vetta fenachelg tgi el pola far panatenza: Aber tgi ans sfiarscha tgi ear nous vignen a furvagneir ena tala gratia? chands mellas e melis ormas tgi een niantadas aintan ilg fundfüt vefan faig panetenza vofend la mord avand ilgs Ilgs, aber Dia ilgs ho betg concedia la gratia, ni taimp ni peada. Chants mellas ormas vefèn betg faig panatenza aintan chellas fomas dils Martgeas da Sodoma e Ghomora, aber glon betg gia la gratia, Dia ils ho betg tadlos. betg differeir damai la panatenza len de fen lotar St! fenachel, tgi coura tgi la mord ving, ella ans tgatta parageas e riftigias, e principalmaing parchelg tgi liva la mord elg dalunga ilg giudeza.

II pard.

5) Strousch tgi lorma é fparteida dilg corp, schi vaing represchentada avond ilg divin tribunal da Dia, avand ilg fias Darsheadar, e cho fto ella mettar giu ilg chint da tot ilg fias far e tralaschear da tot ilg taimp dalla sia vetta, ella fto cumpareir avand en Darsheadar ilg chal é straing e rigorous cun ilgs gifts; e scarfchantia, aber ear gift cun ils putgans. Ilgs gifts ving cho a tameir, safnueir e tramblar, cho damai vignan ils putgans a temeir e tramblar, coura tgi chel Darsheadar ving a garagear [f. 3^r] chint dad Els; o tgei tema vignan Els aveir coura tgi El ving a deir ancuntar Els: redde rationem rendè chint dalla vofa vetta manada. E chand grev ving betg ad efsar chell chind, noua tgi nous ftuaing dar chint da mintga plead laschiant? chand gref ving ad efsar chel chind dei ja, noua tgi glè da chattar angal gifteja e betg ple misericorgia par putgant impenitend? noua tgi el ho da spitgiar angal stofs svendetga, e betg ple misericorgia e remischung, chand gref ving ad efsar chel chind, noua tgi tot ving a clamar par svandetga ancuntar ilg putgand? Partge tgi tgi mora cargea da colpas dabets e putgeas ving ear a cumpareir avand ilg fias Darsheadar aintan la perpetnaded cargea da putgeas (a) e zvar anveifa tala tgi Stgial a terra vign a garegear lotisfactziun dilg putgand. pugnabit cum illo orbis terrarum contra infensatos. Ilg antier mond ving a far geara ancuntar ilg putgand. Ilgs nos tgifadars vignan ad efsar ilgs Dimagnas infernals, ilgs nos angals partgiradars, ilgs nos tgisadars vignan ad efsar la

nosa agna cunzentga, ilgs nos tgifaders vignan ad efsar ilgs nos f: patrungs e f: patrugas, tots ilgs foings dalla cuord celestia, gea ils nos putgeas letz vignan ans tgifar, els vignan a star se ancuntar da nous e clamar tots anfeman scu ilgs gidias hon clamo aintan la sinagoga encuntar Jesus xrtus: reus est mortis. El è culpeval dalla mord, la luscheza ving a clamar teus est mortis El è culpond dalla mord, El ho falaschea sco Divin Darschedar ancunter de te, lho fastimo blear, favischtgia or dilg fias stand e cundiziun. reus est mortis. Ilg putgea dalla malobradad da partraigs, da ovras, da garegiamaints reus est mortis. el è culpeval dalla mord. La malubadenscha ancuntar genitours, obarkeits, superiours ving a clamar: reus est mortis, la ingifteia ving a clamar: reus est mortis. La nosa tiafgadad, freidadad, negligenscha e Marschadetna ainten las bunas ovras vignan a clamar reus est mortis, el è culpeval dalla mord. gea totas schords da putgeas cumes vignan a clamar ancuntar da nous par vandetga, e ans tgifar. Ofa dei a me o putgant, noua recouar per agigt ainten ena tala constituziung, e basings, ach nign agigt ple ilg mias putgant [f. 3^v] da sandriglar e confesar elg menga tard, glè menga tard da far panatenza, i resta damai navot otar tgi fanteir la fantenza dilg divin e fraing Darschedar, e tge fantenza? glè manevol dantalleir tge fantenza tgi a neir dada fur dilgs putgants impenitens, numnadamaing da parpetna perdiziun. Chand mal, chand dolorous vignal ad efsar per ilg putgant coura tgi El sto fanteir dalla bucca da Jesus xrtus sco Darschedar: vo davent da me aintan ilg fia eternal, piglè davend da me or dilgs mias Ilgs vous Spirds infernals; sejal tgi ilg mias cusfeval fanc geia a perdar aintan chel, ilg chal ja cun schi gronda careza va spons par El. O tge gratia fidsalg betg par ilg putgant da pudeir turnar aintan ilg fias navot, aber na! chelg so betg davantar, El sto andirar e ardar schi di scu Dia veiva, e Dia ving a veivar en parpettan, ena parpetnadad damai ving ilg putgant a stueir andirar, e habitar cun ilgs Dimugnas e Spirds infernals, totas dolours e pagnas imaginablas ving a stueir andirar an parpettan.

6) Schi ans cunfidares antentamang chelg gudeza, e chella fantenza tgi croda fur dilg putgand imponitend, tgi des creir tgi des anchaltgin Deantar catholigs xrtiauns, ilgs ilgs chals nifen a differeir la penatenza sen ilg Pung dalla mord? gea tgi des creir tgi pudes dar en chriftiang fideval tgi nis a cumettar en putgea murtal? Aber leidar avonda chants putgeas mortals vignal betg cumes, gudeza a betg gudeza; oz an De vignan Cumes putgeas sen putgeas, cumulo laftars sen laftars, ffafatgadads sen ffarfatgadads aber dalla panatenza vot ning saveir navod, glè anc taimp avonda da far panatenza, coura tgi ja fung vilg, aloura elg ilg miglar taimp. O malparderd Christian chand glunsch ift baing nia, te volt far penatenza aintan la tia vigladetgna,

e te fats betg schi te vignas vilg oder betg? gea le vingts a panar ilgs tias putgeas, aber betg algs panar giu, partge tgi te vings betg a neir delibero et abfolvia da Els, fonder te ving a stueir panar Els an parpettan. Ofa damai sche a me tgears auditours! è la mord tgi scherta, ilg taimp oder loura dalla mord tgi è inscherta betg raschung avonda [f. 4^r] dans far farefolvar da far penatenza e betg da diffareir chella sen ilg pung dalla mord? principalmaing elsend tgi siva la mord suonda dalunga ilg gudeza e truamiantg. senachelg tgi nous na crodan aintan ilgs mangs da Dia vilinto e grittando, fondern tgi crodan aintan ilgs mangs dalla sia infinita misericorga. Nous lain damai suandar chelg tgi nous ligan aintan la f: scritgeira Ecc: 7: in omnibus operig tuis memorare novissima tua et in aeternum non peccabis. aintan totas las tias ovras patratga ved las davofas tgozas dilg Chriftiang, a te vings an parpettan betg a far putgea. Davainta en po chelg. Amen.

In nomine patris et filii et Spiritus Sancti. S. Matth 28 c 19 v
Reamij 1815.

Exor.

1) Partge muteif dues ilg de da Doz an particular neir cellebro an honour dalla ff. Trinidad? enalg betg tots ilgs Deis dilg on deis da Dia, la Trinidad? lainfa dubitanfa, partge coura tgi ilg Pfalmist tgeinta: tias è ilg De, e tia è la Noig, schi fo El nigra differenza e distincziun den De oder d'ena Noig, fonder El schanscha an general da tots ilgs Deis e da totas las Noigs. Nous duefan damai tots ilgs Deis e las noigs dalla nofa vetta, gea mintga mument applitgiar an honour dalla ff. Trinidad, e fehi nous en fulet mument, en fulet De vang betg cunfumo an honur dalla ff. trinidad, schi pudainfa nous cun raschung confiderar chel De, chel mument par en De e mument pears e mal cunfumo e applitgia, e chelg ving a pudeir inaeare e far ancuntar. Partge aber è ilg De da Doz destino an particular an honur dalla ff. Trinidad? avand tgi dar la raspofta, elg necesari da favair; tgi chella festa, la challa nous cun raschung numnaing la festa da totas festas, sen lanschatta niva celebrada angal aintan anchaltgi Baselga e terra, e betg aintan ilg antier Chriftianesim Catholic scu festa cumandada; è la raschung è chella parchelg totas las Dumengas nivan celebradas an honour dalla ff. Trinidad, la challa cun ilg solit gloria patri niva venerada, ludada e adorada. Pir aintan ilgs 13 feculs ho Joanes ilg Papa da Roma cumandò tgi chella festa des neir celebrada aintan tot la Baselga, par chotras creschentar la tema e adoraziun dellas 3 divinas Perfugnas; ja dues damai sen ilg De da oz schanschar dalla ff. Trinidad, aber tge defa ja bain faveir schanshear da chel Dia imens, ilg chal scu

Dei ilg Apostel: habitescha aintan ena gleisch inaccesibla, chelg é noua tgi ning pos rivar agl canoschar? ach auditours in xfto! cho fton totas langas humanas davantar mettas, elsend tgi nous savain ni ilg canoschar, ni sufficiamtama[n]g ilg ludar e benedeir, tot chelg tgi nous savain deir e far an risguarda alg fias elser divin, elg tgi nous ilg adoreschan. Senachelg damai tgi posa craschantar aintan vous la Stema e veneraziun ancuntar las 3 divinas perfugnas, schi ving ja a far ilg mias pufebal da mettar a vous fott Ilgs chellas grazias e benefezas tgi Ellas, e zvar mintgina an particular ans hon faig, dasperas aber ear mettar avand la nofa malan-[f. 1^v]gratztgevladad verfo dad Ellas per tallas gratias. ja dei damai: Mintga divina perfugna ho mufo la fia buntad aintan ena ovra particulara ancuntar da nous: Dia Bab antras la Stgafenscha. Ilg soing Felg antras ilg Spindramaintg, e ilg f: Spird antras la santificaziung. Chels treis benefezas defsan damai elser ilgs treis pungs dilg mias discurs, e ilg object dalla vofa atenziun. ff: Trinitad saina ilg vos agitg ecc jan dung lanschatta, aintan Nom dilg Bab, e dilg Felg e dilg Spird f:

I. pars.

2) Schi baing tgi las treis divinas perfugnas, gift parchelg tgi Ellas een angal en fulet inseparabal Dia, tot chelg tgi fon e opereschen, opereschen amfemlamang, e mintgina ho pard ved mintga ovra; schi vignal nollostante a mintgina dad Ellas atribuia ena ovra an particular e zvar palg ampren a Dia Bab lamprema Perfugna dalla divinidad ving atribuia lovra della Stgafenscha; uscheja ving a nous mufo schon da unfang, tgi sen la Dumonda tgi ad ho Stgafia? vain da raspondar Dia Bab. scu carschias aber defsens nous betg elsar cuntaints cun chelg, sonder nous ftuain penetrar en po pi Lunsch e partartgear savens tge gronda grazia tgi Dia Bab ans vega faig cun ans Stgafeir. Nous pudain confiderar la Stgafenscha an safez, oder chelg tgi nous vaing rascheat, oder la feng ilg muteif da chella, schi adegna a cattar tgi Ella seja ena gronda grazia. Vous adegna a ftueis exclamar cun ilg psalmist a deir: cunfalsè tgi Dia seja buntadeval, e tgi la fia misericorga seja pi gronda tgi la parpetnada. E tge è la Stafenscha an safez? tge tgofa ho comovia ilg Bab da Stgafeir e me e te sejas tgi te viglas, cheft e cheft oter? nigna tgofa ho El comovia, glè fto ena speira careza e gratzia, speira misericorga e da nofa vard malmeritevladad liberalidad. Oder mofa se ilgs tias marets, tgi ilg hon comovia dad Stgafeir? mofa se las tias bunas ovas? ach tge dei ja da marets e bunas ovas, te eras en navot, e scu navot tgi te eras savevas navod meritar, avand tgi furvignas chel elser tgi te ats, savevas te gio far nignas ovas, ni bugnas ni schleatas. Schon blears saeculs, gea blears mella oñs een pafocs, e te eras navod, et anc blears vefan pudia pafar saina tgi te da tatez fifas

davanto anzatge. Ofa aber hats te survagnia en esfer, te ift en xftiang [f. 2^r] e a tgi ats te per chel esfer d'angrazear? fuletamaing alla buntad e misericorga da Dia Bab, betg a tatetz, betg algs tias marets, gea mianc algs tias genitours, oter tgi angal imediatamang, chels ad hon zvar schandro aber betg Stgafia, Dia ho safarvia da chels fuletamaing per instrument. Uscheja confessa chella Mama dilgs felgs Machabears, la challa schanscheva ancuntar ilgs fias felgs an chefta veifa: ja na fa betg feu tgi vous ischas nias formos aintan ilg mias best, partge ja va do a vous ni ilg corp, ni ilg Spird ni lorma, fonder ilg Stgafeider dilg Mond. Glè damai tgofa clera tgi Dia ans ho do la vetta betg par nos marets, fainfa ilg nos far e operar, fuletamang per buntad e careza ho El ans traig or dilg Abifo dilg nos navod e do chel esfer tgi vaing. gronda gratia! aber confiderain la grondeza da chel benefeza or da chelg tgi nous antras esfer ftgafias vain rascheat.

3) Scu chelg tgi Dia era da libertad dans ftgafeir oder betg ftgafeir, uscheja era El ear da libertad feu El ans leva ftgafeir, El era da libertad dans mettar antan tge clafa tgi El leva dallas fias createiras. ja vi deir: El ans ves pudia lashear davantar crappa e lena, oder Plantas oder ear anc tiers nunruschanevals, fainfa tgi El ves cumes ingifteja ancuntar da nous, aber nha! xftians ho El faig nus faig, createiras ruschanevlas, e feu xftians ans hol dò en esfer tgi ving praferia alg esfer da totas otras createiras, orainfar ilg esfer dilg angals; gea El ans ho ear anc do anzatge dilg esfer angelic, anveifa tala tgi ilg xftian ho enzatge dilg esfer da tot las otras createiras. Chelg tgi ans tgatta aintan las otras createiras fapparadamaing, en po aintan egna, en po aintan lotra, chelg ans tgattal aintan ilg xftiang unia anfemen. La crappa exifta et è enzatge, aber ella veiva e crescha betg. La pumera, Plantas exiftan e creschan, aber glen infenfiblas. Ilg tiers exiftan, creschan et een fenfibals, aber els partratgan betg et antalleian betg. Chand beal aber è betg ilg corp human ilg chal è dotó cun ilgs 5 Sens, cun la vaseida, luldeida, ilg Suvirar, fagear e tutgiar? e chand praetioufa è betg lorma? la challa è dotada cun las 3 pufanzas da lorma, memorga, antalleg e voluntad. Cun la mimorga mediante la challa El[]a partratga añavos felg pafó, e partratga felg avegneir, cun ilg intalleg mediante ilg chal ella canoscha e diftingua ilgs mal dilg baing, cun la voluntad mediante la challa ella eliga ilg blong e rafeida ilg mal ilg schleat, chand beala dei ja è lorma dilg xftian, tgi Stgafeida [f. 2^v] fuentar la imagine e fumepla da Dia et è feu El imortala. totas chellas bealas tgofas een contigneidas aintan ilg banefeza dalla Stgafenscha, las challas vignan a cumpareir anc pi grondas schi nous confideran la feng ilg muteif da chella.

4) Tot chelg tgi Dia ho Stgafia, ho el Stgafia per ena scherta e feng e muteif, tand da ple ving El aveir destino per ilg xftian ena feng en muteif; e challa è chella feng? ja vi deir cun een plead El fez. tot chelg tgi El ho Stgafia, testifitgescha la f: scritgeira ho El Stgafia par safez; coura tgi El ho damai Stgafia ilg xftian ho El gia ning oter muteif, orainfar tgi chel, tgi ilg xftian adhaerescha ad El, ilg serva ad El, e tgi El servond ad El fidevlamaing antochan la feng ilg pofa galdeir da fascha an fascha tot la parpetnadad. O gronda gratzia! tgi ilg xftian seja ubliia da farveir a Dia antochan la feng dalla vetta elg maneval d'antalleir, tgi Dia aber az detta safez per praemi e recuumpensa par chel pischan sarveschtg alg xftian è ena tgofo tgi furpafa ilg nos intalleg. O tge gronda grazia schi nous la cunafchelen! aber tge angrazatgmaintg survigna Dia dilg xftian per ilg benefeza tgi El ilg ho Stgafia e destino tar ena feng uscha subluma? vous fez niz a stueir cunfesar tgi El survigna en schleat angrazamaintg dilg blears; gea ilg xftian è ilg pi malangraztgeval; totas las otras createiras cumpleneschan la lur feng parchella glen Stgafeidias, ilg xftian fulet betg; ilg Sulelg, la gligna e las Steilas obferveschan ilg fias curs, la terra e las plantas portan ilg fias fregt, cun en pleat tot las createiras cumplaneschan chellas tgofoas ter las challas ellas een destinadas dilg Stgafeider; ilg xftian fulet tgi è abel da canoscher ilg fias Stgafeider, cumplanescha betg la voluntad da chel, ilg xftian è nia tant anavand cun la fia Stinadadad, tgi Dia ho schon en eada sandriglo dilg veir Stafia feu dei la f: scritgeira: Ilg nftian fulet ho furduvro las bealas dottas da lorma e dilg corp per offender ilg fias Stgafeidar, ilg xftian fulet ladofa da farveir a Dia, El fulet ho fallo la fia feng. Ilg xftian è nia Stgafia par ilg Parveis, lè aber davanto malfidevel alg fias Stgafeidar, ho pears ilg Parveis, et fo faig deng e meriteval da delzar Sprivo par en perpetan dalla fascha da Dia, schi la seconda divina perfugna dalla divinidad ilg f. felg ves betg antras lovra dilg Spindramaint piglia fen safez ilg uffeza da mediatour trantar Dia e ilgs homs e ans ves spindro [f. 3^r] ilg chal banafez nous lain confiderar aintan la

Il pard.

5) Schi la Stgafenscha davard ilg Bab è en grond banafeza, schi è ilg spindramaint davard ilg f: felg anc blear pi grond, e chel par duas raschungs. Lamprema a muteif dilg Spindradar fez la seconda a muteif da chel tgi è spindro, oder dilg xftian. A muteif dilg Spindradar esend tgi lovra dilg Spindramaint ho custo alg f: felg blear duple tgi cheltgi vega custo alg f. Bab la Stgafenscha. Tge ho custo alg S: Bab ilg Stgafeir? zunt navod otar tgi en fulet pleat fiat i davainta, gea glera mianc necesari tgi El schanches, la fia voluntad era schon avonda. El

ho angal lia tgi feja la gleisch et è davantada diffranzond ilg de dalla Noig, cun en pleat. El ho angal lia et an eada elg fto Stgial e terra cun tot chelg tgi fatgatta liaint schi maneval è itada lovra dalla Stgafenscha alg f: Bab. Blear duple ho custo ilg Spindramaint alg f: felg, angal ilg pleat fiat era betg avonda. Ilg Spindramaintg ho custo alg f: felg betg angal 6 Deis, fondern 33 oñs tots da misfergas, dispres e andirar, gea lho custo la sia vetta e tott ilg fias f: sanc. Gle la vardad ena fuleta geada ruiar par pardung alg fias celestial Bab an nos Nom fis fto ple tgi avonda par placar la sia gretta e ans reconfigliar cun El. aber nha! El ho sarefolvia da pigliar senfalez la nateira humana, et uscheja ho El stua neschar dena purscheala, aintan gronda povradad, El ho stua pigliar senfalez totas las nofas misfergas, surpurtar caleira e fregt, fom e fegt. El ho stua 3 oñs eir fur Culms e muntoignas d'en li an lotar, fastanclantar e safurdar allas persecuziungs dilg fias inimeis. El ho stua neir tgappo, scu ilg pi grond malfaschantg neir trato, lho stua neir gaschlo, ancurano, crucifigia. Elg chelg betg ple tgi fuletamang deir oder partartgear fiat i davainta? e tge vantaigs redundeschan betg alg xftian or dilg banafeza dilg Spindramaint? o blear pi grond vantaig tgi la Stgafenscha. Antras la Stgafenscha vainfa nous chel profit, tgi nous ischen davontos enzatge or da navod, e dasperas vevans la Sparanza da galdeir e poladeir Dia, schi nous antochen la feng eran ad El fidevals. Aber siva tgi ilg xftian antras la sia malobadenscha ho pears ilg Parveis e traig cun falez aintan la svanteira lautira schlatagna humana, tgi era pi svintireval trantar totas las createiras tgi ilg xftian? Ilg Parveis era par El faro, e alg contrari daverd las portas dilg anfiarn. El era en inimei da Dia, en object dalla sia gretta, El era en sclaf dilg putgea, et eng aucadano dilg Dimugna. O tge Stand miserabal! in ves pudia deir anvardad: [f. 3^v] tgi fis fto miglar tgi Dia nilg ves betg Stgafia. Oder scham a me. fialg betg miglar da elser navod, tgi da d'elser, et elser perpetnamaing svintireval. ofa aber è nia ilg xftian antras ilg Spindramaint dilg felg da Dia dalibaro da talas e tantas misfergas; Ilg felg da Dia ho antras la sia pansiung e mord dalibaro ilg xftian dallas cadagnas infernalas, farro las portas dilg anfirn e las sagelladas cun ilg fias f: sanc, e turno adaverd ilg Parveis, partge El è chel di chal i stat sceretg: te serats numnadamaing las portas dilg anfirn e ning las derva, te dervas se numnadamaing las portas dilg parveis, e nign las ferra.

6) Ofa aber tgears auditurs! tge angraztgamaintg dainfa alg f. felg par chel grond banafeza dilg Spindramaintg? El garega betg blear da nous, angal chelg garega El, tgi nous feschan la duvla Stema da chel banafeza, e dilg fias f: sanc e seprofiteschan da chel. El garega betg

oter, oreinfar tgi nous duefan sandriglar fur dallas nofas crudadas, deplorar ilgs nos putgeas, fugeir ilg putgea tgi è fulet sto la caschung dalla sia mord, tgi nous tignan an fraing las Schleatas inclinaziungs. aber tge dei dangraztgevladad? augal schi nous almang almang disprezelsan betg la sia buntad, partge i para tgi nous steman par tot chelg tgi El ho faig par nous. Tge schefes vous o tgears! da chel xftian ilg chal vous vefas gido or den fos aintan ilg chal El è crudo, ilg chal nis betg fuletamaing betg az angratzgear, fonder El nis pufpe da freja voluntad az bittar aintan ilg foos? nifes vous betg a deir: El sto faveir pac gro dilg aveir gido or, ja ilg fa schon loshear liaintg elsend tgi El dispreza ilg mias agitg. Anchella veifa ho ear Jesus xftus raschun da sacondoleir fur dalla nofa malangraztgevladad. El ho nous traig or dilg Abiso dalla perdiziun cun sacri-ftigiar la sia agna vetta, El ho piglia giu a nous las cadagnas dilg Dimugna, El ho scarpo la nofa Bref dubligaziung ancuntar ilg fias Bab. e ho paea tots igls nos Dabets cun ilg fias sanc, e tge faschainfa nous ofa? nous cumataing putgeas sen putgeas, lafters sen laftars, dabets sen dabets chelg faschainfa nous, chelg è ilg angratzgamaintg tgi dain alg nos Spindradar: O Chriftiangs! ja tem ja tem tgi ear El seja ancuntar nous intenziuno, seu nous ischan ancuntar chel malangratgeval, ja tem tgi El ans lascha shear aintan ilg foos, schi nous sabittaing aint siva dad elser dad El gidos or. Gea El ving a reir giud la nofa ruigna.

[f. 4^r] Fidevels in xfto! tgi nis a nizigiar an chella veifa ilg bene-feza dilg Spindramaintg? gift schi pac seu chel dalla Stgaf[asch]enscha; gea ear ilg terz benefeza dalla fantificaziung davard ilg f: Spird nis ans nizigiar navod, e chel banafeza lainfa considerar aintan

la III pard.

7) Ilg banafeza dalla fantificaziung davard ilg S: Spird pudainfa nous cun raschung numnar ilg supplement dala buntad e misericorga dalla ff. Trinitad, elsend tgi nous ni dalla Stgafenscha, ni dilg Spindramaintg vefan ning avantaig, schi ilg f: Spird ans ves betg fantiftigia aintan lava dilg f: Battan, e ans fantiftiges anc oz an De aintan ilg S. Sacramaint dalla panatenza e aintan ils oters foings sacramaints. Tge nizegal algs Gidias, algs Pajangs, algs Törck tgi glen Stgafias dilg f. Bab, Spindros dilg f: Felg? partge schibaing tgi Jesus xftus è mord betg augal par ilg xftiang fidevals, fonder ear par ilgs Gidias, Pajangs e Törks gea par lantira Schlatagna, schi ving tutegna ning Gidia, ning Pajang ning Törk a constanschar ilg riginaval da Stgial, schi seu glen e restan Gidias Pajang ecc. e partge? parchelg tgi poledan betg ilg f: Spird, parchelg tgi nen betg battageas, e tgi tgi è betg batattagea e rinaschea or dal lava e dilg f: Spird, dei Jesus xftus ving betg ad entrar ainten ilg riginavel da Stgial. Elsend

tgi nous damai avand tant mellas e mellas oters malcartands ischans lavos giu cun chellas avas misteriousas dilg f: Battan, schi vainfa nous cotras rascheat ena gratzia, la challa surpafa totas las otras. Antras ilg f: Battan redundescha sur da nous ilg profit dilg Spindramant, cho vainfa nous rascheat ilg f: Spird, et ischan dad El eligias par fias tainpals e habitaziung. aintan ilg S: Battan ischans nous davantos members della fuletta falvifica baselgia, ilg Tgea dalla challa Jefus xftus sez ho sadagnea dad elser.

8) Schi nous aber fiva ilg S: Battan ischan fvintirevals e crudaing aintan putgeas actuals, e zvar aintan tals putgeas tgi ans spriveschan dalla grazia fantificanta, ischans aloura ormas perfas? gea aloura fifsans ormas persas, schi Jefus xftus ves betg laschea añavos en oter rameada, antras ilg chal nous pudetsan turnar a recuparar la gratia perfa, e ilg f: Spird numadamaing ilg f: sacramaintg dalla panatenza. Antraschel sadegna pufpe ilg S: Spird, da turnar aintan nous, cho orneschel nous pufpe cun la gratzia fantificanta, aintan la panatenza [f. 4^v] pudainfa nous pufpe lavar giu totas las maclas dilgs nos putgeas, e zvar lavar giu anveifa talla tgi nous survagnin pufpe totas chellas bellezas dalla nofa orma tgi pofsedevan avand tgi cumettar ilg putgea, schi nous cun veira andriglenscha, cun ilg dueval propift e cun la dueida præparaziung reschavaing. Aber betg anc avonda, ilg f: Spird operescha anc ple aintan nous. Aintan ilgs f: sacramaintgs, principalmaing aintan ilg f: sacramaintg dilg Altar craschainta El la gratia fantificanta e ans dat otras gratzias, mediante las challas nous ning fortifitgias aintan ilg blong, faig ferm da contriftar ancuntar alg schleat, cun en plead El ans dat tot chelg tgi è necesari par cuntanschar ilg nos parpetan Sal(e)[le]gt. Tge angraziamaint aber dainfa alg f: Spird par talas e tantas gratzias? nous angrazain scu alg f: Bab per la gratia dalla Stgafenscha, scu alg f: felg par chella dilg Spindramaint. Aber tge deja ja adegna dalla angraztgevladad, nous ischan betg oter tgi Spira malangratzevladad. La fantificaziung tgi vain ratscheat aintan ilg f: Battan pardainfa nous, schi savens scu nous cumattain en putgea mortal, essend tgi nous chotras mintga eada cunfafaing ilg Diaval, la tgeron, ilg mond algs chals nous aintan ilg f: Battan vaing snea giu cun girar. E chand savens davainta betg chelg. O malangratzeval xftian, chand di vol te anc surduvrrar la buntad e misericorga dallas treis divinas parfugnas? anfignen tant forsa tgi ellas seran ilg jseh della divina misericorga par te? O nha! Conclusio.

[f. 1^r] Contio habita Præfantii in Solemnitate Carmelj 1816.

Ecce nubecula parva, quasi vestigium hominis ascendebat de mari l. 3.
regum. 18 C.

varde ena neivletta an furma da om, tgi ving se dalla maar.

Exor.

Trantar eng dils pi marveglous e stopends succes, succedias aintan ilg veadar testamaint è chel tgi nous legain aintan ilg 3 Codasch dils regs fieir eng dils pi remarcabals. Ilg Pieval da Israel a muteif dils fias blears e gronds putgeas è da Dia tantanavand nia strufagea, tgi lhò faig davantar ilg Stgial quasi da fear an veifa tala tgi par ilg Spaza da 3 ons e 6 meis nò mai tarmes ena sanadevla e fritgevla Plifga sur dalla terra, et uscheja è davantada la terra nonfritgevla, la figla è crudada dallas Plantas e Pumera, funtagnas e flus een liantadas se, glen mors quasi tots ils tiers dalla terra, et uscheja rigiva ena calastroia e penuria la pli gronda e scarschanteida da totas tgiolas, e par la fom extrema tgi pitivan ilgs omans nivalg neirs quasi scu las mostgas et eran meaz mords. Sacomovia aber ilg soing Profet Elias a cumpalsiung sur da tallas misfergas ô lames a ruir e suplitgiar ilg Altissim Dia par reparaziung den schi grond mal, et ecco tgi El improvissamang vefa lavond se dalla maar ena neivleta schi tgera e schi fritgevla, tgi plang a plang ascendea sur dilg Colm dilg Carmel, noua tgi ilg Profet faccatava faschond oraziung, e sasperteida sen tots mangs baing prest lascha ella crudar tanta buldanza d'ava e ava schi fritgevla tgi lò riparo tot ilg mal e Don pitia oravand dalla setgeira, e renda la terra fritgevla, rineschen ilgs flus e funtagnas, favistgeschan las Plantas da lur figla e flours, e baing sperd eralg ellas cargeadas dalgs lur solits fregts; las createiras viventas anschevan a respirar, e renuar lur vetta, e chelg betg angal las createiras ruschanevlas, ilgs omans, sondern er ils tiers, et uscheja è baing sperd sto rinuo, revivifigia tot chella terra, essend tgi nubecula parva, quasi vestigium hominis ascendebat de mari. [f. 1^v] O neivla fritgevla reparatoura dellas misfergas dalla schlatagna umana! la challa neivla sainfa dubitanza è Maria ff. tgi ho fadegnea da riposar sen ilg Colm Carmel, tgi è aintan la relligiung e confraternitat carmelitana. E schibaing tgi para tgi ilg Profet Elias seia ilg fundatour dalla relligiung e confraternitat dilg Carmel, scki stuaifna nous tutegna deir tgi Maria ff. seja lamprema e principala fundatoura, e stuaif supponar tgi seja succedia an chesta veifa: tgi ilg Profet Elias seia alg madem taimp tgi El vaveva ascendar chella desiderada neivla tgi inditgiva ena Plifga fritgevla per reparaziung dalla terra nonfritgevla, nia da Dia illumino tgi chella neivla representava veivamang Maria ff. la challa par esser stada

Mama da Dia o purto cun Ella alg mond tanta buldanza da grazias mediante las challas ilg mond nis rinfretgea e rinuo, e tant da ple poos ia deir tgi feia succedia anchella veifa, elsend tgi ilg Patriach da Jerusalem Gion dei: per illam nubeculam revelavit Deus Eliae, quod quædam infantula, nempe beata Maria significata erat. Ilg Profet Isaias dei: erit in novissimis diebus mons Domini in vertice montium, et elevabit super colles, et fluent ad eum omnes gentes. E schanschond an chella veifa paralg tgi El literal mang schanches dilg Colm Carmel.

Et anvardat! S. Gieronimus declarond ilgs Pleats dilg Profet dei: poteft hujus montis nomine designari beatissima semper virgo Maria Dei genitrix. Elsend tgi ella era en Colm ornada da tanta fointgadat, perfectziung, grazias e dungs spirituals tgi ilg madem f: Gregori metta ve tiers: meritorum verticem supra omnes angelorum choros usque ad solitum divinitatis; et uscheja nelg nigna marvegla tgi ad eum fluent omnes gentes, tgi tar chel Colm Carmel vega ascendia tot ilg Piaval da mintga stand, vigladetna e condiziung, ilg suprem Tgea dilg chal è Maria ff: e vega ambraschea chel schi foing e relligious institut, glè nigna marvegla dei ja tgi ascendan fen chel Colm quasi tots ils xftiangs læculars par neir scretgs aintan chella confraternitat. [f. 2^r] Elsend schi scherts da rastgevar da Maria ff: la principal fundatura da chella, totas defideradas grazias, benefezas e dungs spirituals, ja dei damai per propofiziung an chefta veifa: la relligiung dilg Carmel, e ils confrars e conforas da chella confraternitat een da Maria ff: favorias da grazias e dungs indumbrevals amprema

part I

per davantar particeps da chellas grazias aber, stonalg ils confrars e conforas esfer fuonda(da)dars, dallas vartets da Maria ff: II part.

1) Ecce nubecula parva et requievit supra montem Carmeli. vurde ena neivleta tgi ho repufo sur ilg Colm Carmel. Or da chelg tgi Maria ff: an furma d'ena neivla fritgevla ô sadagnea da ripufar sur ilg Colm Carmel, chelg è aintan la relligiung e confraternitat dilg Carmen, pudainfa nous Stimada audienza! scho concludar tgi ella vegia lia chella relligiung e confraternitat favoreir avand totas otras confraternitats cun du[n]gs e gratias Specialas, las challas grazias een talas e tantas tgi ilg modern Pader Lorens Grisogonus na dubitescha betg da deir aintan ils Loods da Maria: bona hæc tot, tantaque else, favores item specialissimos, quos sacro Carmelita nov(em)[o] ordini ipsa beatissima virgo exhibuit, ut si eos perspectos haberent homines in admirationem r(e)[a]p(a)[e]rentur. Las grazias dei El, e dungs specials tgi Maria ff: ô concedia e conferria alla relligiung e confraternitat Carmelitana een talas e tantas, tgi schi ilgs xftians vesan chellas clera-maing avant ilgs Ilgs, nisan veiramang a safmarvaglear, e nisan betg a

pudeir ludar e deir avonda la gronda Careza tgi Maria ff. vega mufo e mofa ancuntar dad Els. .

2) Aber trantar talas e tantas grazias e privilegis eng dils principals fieiramaig è chel, coura tgi Ella ô facomplaschia da cumpareir cun tot la fia Splendour e Majestat algs fias devot ferviant Simon Stoch general dilg uordan, cun ilg purtar e dar ad El cun ilgs fias agans mangs ilg scapular furmo da lagna, cun dar ad El ilg Cumond tgi chel scapular dues neir purtô da tots religious dilg urdan, essend tgi chel feia la particulara anfaigna da chella confraternitat e relligiung, et ena particulara anfaigna da parpetan faletg: [f. 2^v] e par tal feng doud Ella ilg scapular ô deg cun la fia agna bucca: accipe dilect[i](e) mi, hoc scapulare tui ordinis et meæ confraternitatis signum, tibi et cunctis Carmelitis privilegium singulare, in quo moriendo, æternum non patientur infernum. Ecce signum salutis, salus in periculis, fœdus pacis, et pacti sempiterni. Ilg mias tgear felg! rascheva ilg scapular dilg mias urdan, chel è ena anfaigna dalla mia confraternitat, e par te e tots ils tias Carmeliter en privilegi particular, chel tgi mora cun chella anfaigna ving mai a piteir las flomas parpetnas, chel è ena anfaigna da faletg, ilg agigt aintan ilgs privels, ena anfaigna dalla pasch e uniung parpetna.

3) Et an vardat chel è en privilegia schi grond, tgi chel scapular non essend formo ni da seida, ni d'or e argend ni otras tgiosas prætioufas, fonder da fempla lagna, am fo neir andamaint, tgi faccatond deiramang suprimia ilg Pieval da Ifrael dils medianiters e volend Dia ilg daliberar da tala sclavareia, ô safervia dilg fias fideval ferviant Gedeon e ilg Dei: tgi par anfaigna d'ena vintirevla victorga sur dils fias inimeis, nis El a veir crudond ena ruada sur dena teila da lagna: si ros in solo vellere fuerit, liberabis Ifrael. Schi te vingts a veir crudond ena ruada sur ena fuleta teila da lagna, vings te a daliberar Ifrael. Ofsa tgi chella lagna feia stada ena veira e veiva figura e fumegla da Maria ff: deian tots ilgs expositours cun f. Gieronimus; E f: Peadar Grifologus an particular ricanoscha chella lagna par ena lagna sobra fainfa macla lunfchanta da totas imundezas. vellus cum sit de corpore, nescit corporis passiones. sic beata virgo imunis fuit ab omni imunditia. Par la ruada ving antalleg las gratias e favours celestials, dallas challas era plagna Maria, tgi pudeva deir cun raschung: Caput meum plenum est rore. ilg mias tgea è plaign da ruada. Ofsa scu chelg tgi Dia ô mufo a Gedeon chella lagna plagna da ruada per ena anfaigna da perfetga victorga sur dils inimeis; uscheia Maria ff. figurada aintan chella lagna à doo an propria perfugna ilg scapular algs Paders Carmeliter par ena anfaigna clera e evidenta tgi Els fisan dad Ella favorias [f. 3^r] cun la ruada celestiale da tanta buldanza da

gratias, tgi Els mediante chellas gratias nifan a riportar victorga spirituala sur dilgs lur inimeis vifevals e nonvifevals, e finalmang nifan a contanschar ilg lur perpetan Salegt e Salvamaint; e parchelg dond ilg scapular dei Ella: ecce signum salutis.

4) Jefus xftus ving diversas geadas numno en Schott: ecce agnus Dei, dei f: Gion Batift mufond cun ilg Dett. Ilg Profet Ifaias defiderond la vagneida dilg mefias scheva alg celestial Bab: emitte domine agnum dominatorem terrae, tarmetta o Sigr chel schiott tgi ô da rigar tot ilg mond. Ma e partge muteif Stimada audienza! è Jefus xftus stoô mes an cumparaziung den Schiott, avand tgi dad oters tiers? S. Gieronimus ans dat chefta particulara raschung: tgi feu ilg Schiott vega ved fafetz betg angal tgeru e fanc cun la challa el nutriefcha e spifainfa ilgs xftiangs, fondern ear lagna cun la challa el ilgs vistgescha e riftgiolda; uscheja è nia Jefus xftus chel Schott divin fainfa macla giu da Stgial sen terra betg fulettamaing par ans dar la fia tgeru e ilg fias fanc par Speifa e bavronda dallas nofas ormas, fondern lhô laschea ear anc la fia agna vistgadeira par curveir cun chella la Niavadat dils nos putgeas e lafters e facattond fregs aintan ilg fias divin Serveschtg vignan tras chella vistgadeira riscaldos rinfervorias: non solum, dei El: sanguine suo nos redemit, sed et lanis operuit ut argentes infidelitate sua veste calefaceret, et audiamus Apostolum nobis loquentem: quotquot in Christo baptizati estis, Christum induistis. von schartgiond ilgs expositours da scritgeira fointga la raschung partge tgi la fuldada vegan dividia trantar Els la vistgadeira da Jefus xftus crucifigia, e betg ear la vistgadeira dilgs duos Ladrungs crucifigias cun El a muteif dilgs lur delicts, e deian tgi feia da Dia stoô ordino anchella veifa par mufar la imensa careza tgi El purtava aucuntar chels Paiangs Roman(an)ers, ils chals eran aponto chella fuldada. O chand gronda è betg stada la careza da chel Schiott divin Jefus xftus ancuntar da nous tots, tgi eran paiangs elsend tgi El cun tanta liberalitat ans ô cuverd cun la fia agna vistgadeira.

5) Aber tge elg da far marvegla dena tala Careza? Elsend tgi Aristoteles setz dei, tgi filii maxime matrizand Tgi ilgs felgs vegan las proprietats dallas Mamas. E tgi è stada Mama da chel carazeval Schiott, orainfar Maria ff.? dalla challa [f. 3^v] aponto dei f: Chrifoftomus: fuit Maria ovis et mater agni. Maria è stada mama dilg Schiott, la challa è adegna stada ardentifsima da careza verfa la schlatagna umana feu dei ella: charitate vulnerata fum, ja lung fireida dalla careza, e feu daclera f: Bonaventura: fuit domina nostra in charitate in fumo ardentifsima, ut nec primam similem visa est, nec habere sequentem d'ena schi ardentia careza è stada Maria ff: auvidada, tgi è mai fto la fumglanta. E chella schi gronda

careza paralg tgi ella vega an particular mufo aloura, coura tgi ella é cumpareida a Simon e hô doô ad El cun ilgs fias agans mangs ilg scapular da lagna cun ilg cumond tgi El e tots ilgs fias confrars sacorvan cun chel; E chelg é fto navot otar tgi dar la fia agna vistgadeira. Partge Francestg Ximenio Patriarch da Jerufalem, e S. Gregorius Turonensis fcreivan tgi ad Els feia nia da Dia revelo, tgi Maria ff. an vetta purtava fen la fia zarta vetta dolours zilizis, e tgi la fia vistgadeira era fabritgiada da infima lagna fainfa nigra schords da Calours, scu era aponto ilg scapular tgi ella ô purto e doô algs Carmeliter, e zvar par en anfaigna evidenta e fiareza parpetna da leir esar adegna la lur particulara advocata e protectoura; e da impetrar da Dia totas gratias e finalmang ilg lur parpettan Saletg e parchelg dond hô deg: ecce signum salutis, salus in periculis.

6) Vous savetz o Stimada audienza! tgi ilgs nos amprens genitours sivar d' esar crudos aintan putgea een er crudos aintan en grond abifo da misergas; vurdond aber ilg Altissim Dia fen Els cun ilgs fias Ilgs pietous e misericordevels ô piglia cumpasiung ilg ampren giu dalla lur amprena miserga tgi era la niafadat, cun ilgs formar e dar en vistgia da lagna par ilsurveir scu nous ligain aintan la Genesi 3: 21 fecit Dominus Deus Adae, et uxori ejus pelliceas et induit eos. uscheja Maria ff. valend las grondas misergas dala schlatagna umana par cumpasiung ancuntar da chella ô facomplaschia da fucorrar cun purtar algs Carmeliter e a tots Confrars dilg Carmel par en particular furlifgamaintg ilg fias agen vistgia esend tgi Ella [f. 4^r] ô doô ad Els ilg scapular formo da lagna cun infinuar tantas grazias e dungs spirituals, tgi mediante chels nisan reparadas e reformadas totas las misergas dilg mond, e apponto parchelg ving Ella clamada da S: Bernhard restauratrix sæculorum la reformatoura dilgs sæculs, e da S: Ildefons: reparatio vitæ reparatoura dalla vetta. E parchelg é ilg scapular numno da Maria ff: setz, signum salutis, salus in periculis, fœdus pacis.

7) Glè auchaloura ena gronda tgiôfa o Stimada audienza! tgi Adam aintan ilg parveis terrester, ô schi maneval salaschea survanschar dalla fia concupiscenza, e dalla tentaziung diabolica et é crudô aintan putgea e chotras pears la gisteia originala e nia scaschea or dilg Parveis terrester, e siva da chelg schibaing tgi El ô vivia 930 ons cun la nateira debilitada, cun manc gratia; e pi gronds privals, cun pi grondas tentaziungs dilg Dimugna, é nollostante mai crudo aintan putgea mortal e ô finalmang contanschia la vetta parpetna. Ma e danondar ô El aquisto ena tala farmeza e Statevlatat? ilg Codas dalla sappenscha dei: tgi Dia dilg vega dô la farmeza da survanschar tot, dedit illi virtutem continendi omnia, chelg è scu daclera Cornellijs: Dia ô doô ad Adam fermeza e forza da survanschar

tots ilgs privals e totas tentaziungs dallas challas el era circumdô. Aber antras tge rameadas e mettals ô Dia doô ad Adam tanta gratia e fermeza? S. Augufteng è dilg meina tgi El ilg vega fuggeria chella fermeza e forza cun ilg vistgeir cun chellas peals da chels tiars morts: fecit ei tunicas pelliceas. Eلسend tgi antras chellas peals da chels morts veva El adegna an mimorga tgi ear El ves da mureir e stues cumpareir avand ilg Tribunal da Dia e rendar eng ftraing e rigurous chind da tot la fia vetta; e chella mimorga ilg ô fervia par ena grazia efficaza da superar mintga prival, e da furvanschar generoufamang mintga tentaziung par mai ple offendar Dia: ille vestes e mortuorum pellibus factæ, monebant Adamum eum mortis fuifse reum, et facile vincit. chella vistgadeira fatga cun peals da tiers mors ilg admonivan tgi El fis culpeval dalla mord, e parchelg ô El maneval furvanschia. E f: Gieronimus [f. 4^v] dei: contemnit omnia, qui semper cogitat fe moriturum. chel tgi partratga adegna ved la mord, furvanscha tot.

8) Olsa fasche ilg (ilg) chind St! tgi chelg feia er stoô ilg sentimaintg da Maria ff. la challa vafend tgi tot la descendenza dad Adam era submerfa aintan ilgs vezas putgeas e lafters elsend tgi feu dei S: Gion: totus mundus in maligno positus erat, ella par la gronda careza e cumpafsiong fur dallas nofas misergas ô provadia en mettal ferm e valend fenachelg tgi nous par ilg avegneir pudefsan furvanschar totas tentaziungs, superar tots ils privals da putgea e ans rendar fervorous e eifrigs aintan ilg fias divin sarveschtg e per en tal rameada ans ô purto giu da Stgial ilg fcapuliar, et ô ampurmes tgi purtond chel vignans a veir la forza da furvanschar tot, virtus continendi omnia accipe.

9) E tgi ilg fcapuliar feia veiramang la nofa defeifa aintan ils privals, falus in periculis, ans mofau indumbrevals riferias dilg Pader Ciprian e an particular dena Goufna da Collona, la challa era obfefa dilg dimugna e talmang da chel tormentada tgi la stuevan tigneir liada cun Cadaignas, fiva d'aveir pruo blears mettals e rameadas par la fia deliberraziung aber fainfa mai riuscheir, ô finalmang fia mama faig recurs tiers ilgs Paders Carmeliter, en dils chals gnond tier la goufna ô purto cun El ilg fcapuliar e faproximond ve tier ella, è ella davantada furibunda tameva e tramblava da tgea antochan peis, vafond chelg ô ilg relligious fames an fchanuglias, faig ricurs cun tgiocas oraziungs tier la mama da misericorga Maria ff. fiva ô el la vistgeida cun ilg fcapuliar et ella è davantada schi ferma ancuntar las infidiaziongs diaboli(li)cas tgi baing fperd è ella stada da chel daliberada an praschenscha da tots ilgs circumftants e davantada pacifica e chieta.

10) Aber ilg fcapuliar è betg fuletamaing ena defeifa ancuntar ilgs privals an chefta vetta, fondern ear ena difeifa e scherm aintan lotra vetta,

chelig è el ans defenda dilg fia parpetan, e daliberescha dilg fia dilg [f. 5^r] pargatiara; e zvar an risguarda a chellas dilg anfiern alg ampurmes a chels tgi portan ilg scapular avend gista cunzenza vignan betg a pruar las pagnas perpetnas æternum non patientur incendium an risguarda a chellas dilg pargatiara dallas challas cumenagmang schanschond tots er ilgs gifts safon culpevals è Maria ff. siva defsar cumpareida alg beia Simon ear cumpareida alg Pappa Gion 22 è ilg ô cumando tgi El conceda algs Carmeliter da purtar ilg scapular e obfervond las ordinaziungs dadas ad Els da S. Albertus concedes talla indulgenza tgi murond an grazia e careza cun Dia nifan l'amprema Sonda siva la mord ad efsar dalibaros dallas pagnas dilg pargatiara e gelsan a galdeir la glorga celestia. Ilg Papa è stoô obadeval alla regigna dilg Stgiel e ô formô la fia Bulla an favour da tots Carmeliter e confrars dilg Carmel aintan la challa stattan cheftas præcisas parolas: hanc sanctam indulgentiam acceptô, robore confirmo in terris, sicut propter merita gloriosae virginis Christus concessit in cœlis. ja confirmesch chella indulgenza sen terra, scu Jesus xftus an vartet dilgs marets da Maria ô concedia aintan Stgial, e chella Bulla e neida confirmada da blears oters Papas fias successeurs.

11) Glè zvar la vardat glè nia faig ad El blearas oppoziziungs sur dalla fia Bulla, aber sivar d'aveir madeiramang santia e confidero totas objectziungs dilg affar ô Paulus in chind termino totas objectziungs cun ena Bulla particulara chefts pleats: ita decernimus ecc. tgi El approbescha, conferma tgi Maria ff: vega ampurmes algs relligious Carmelitaners e a tots confrars sæculars da chella confraternitat tgi opereschan las ovras præcretgas murond an grazia e careza cun Dia e giønd aintan ilg Pargatiarra, schibaing tgi miritefsan da star lhô a muteif dils lur putgeas par spaza da blears ois, par ilgs lur marets e suffrgis e intercessiung vignan ad efsar deliberos sen la subsequenta Sonda dalla lur mord dallas [f. 5^v] pagnas dilg pargatiara; efsend tgi la Sonda è en De special deditgia dalla f: mama Baselgia a Nosa Dona. Ofsa Stimada audienza! enalg betg gronds, stupents e marveglious ilgs dungs, grazias e prærogativas dilgs confrars dilg Carmel e zvar spiritualmang e corporalmang, an vetta, e siva la mord. Aber par davantar particepsvals da chellas grazias e prærogativas stonilg ilgs confrars efsar suandars dallas vartets da Maria.

II. part.

12) Glè la vardat ilg amprem e principal exemplar ilg chal mintga xftian dues suandar è Jesus xftus setz scu dei S: Pedar: Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia ejus. Jesus xftus è mord par nous, laschond aïavos a nous en exaimpal da suandenscha: aber par pudeir rivar pi facilman a tala perfatziung e suandenscha, è fieir

tgi pudain far nigra tgiōfa miglra tgi da suandar ilg exaimpal da Maria fī: la challa ē la pi intrinfeca e la pi sumglanta a Jēsus x̄tus. Ella fetz dei alg fias felg: trahe me post te; et post te curremus in odorem unguentorum tuorum. Teira me a tia suadenscha, e siva nīsa tots a corrar. Aber tge moda e maniera da schanshear ē baing chefta? partge garega ella d'ēsar tratga dilg fias f: felg ilg ampem, e siva nīsalg a corrar tots ansemlamang? Chotras leva Ella mufar tgi ilgs eligias e scharnias da Dia pudefsan suandar an nigra miglra moda e maniera, tgi cun fauneir cun ella e suandar las fias fointgas vartets. E cho dei S: Bonaventura: per hoc instruimur, quod si volumus Christum invenire, et imitari prius ad Mariam debemus accedere. tras chelg, dei El, nīsa nous instruias tgi schi nous laing chattar Jēsum x̄tum e chel imitar, duefsens nous oravand chattar e suandar Maria, e S: Bernhard: amplectamur Mariæ vestigia fratres mei, et devotissime supplicatione illius pedibus provolvamur, ejusque vestigia imitemur, ut ad Christum pervenire possimus. suondaing ilg exaimpal da Maria ils mios confrars, senachelg tgi nous chotras reivan tier Jēsum x̄tum.

[f. 6^r] 13) E schibaing tgi tots chels tgi vottan ēsar devoziōus da Maria ston ella suandar e imitar, schi nollostante an particular een ubliias dalla imittar e suandar ilgs confrars dalla confraternitat dilg Carmel, ēsend tgi ella a chels antras ena neivla ô mufō an furma da zaps e fastags den om, imittanda vestigia par ilgs animar a suandenscha. Ma e tge damai duefsan far tots ilgs devots da Maria e an particular ilgs confrars dilg Carmel per corispondar ad Ella par tantas gratias? a me ampara tgi Ella fetz vega schon difignia las ovras dond ilg scapular, ilg chal pilg ampem ē formō da lagna, secondariamang dividias algs confrars sæculars an duas parts, legna mattond avand ilg broft e lotra davos las Spatlas. E zvar pilg ampem ē formō da lagna, per mufar scu dei S: Peadar Grifologus: sicut lana licet sit de corpore, nescit tamen corporis passiones. Schibaing tgi la lagna darsiva dilg corp tutegna sō navot dallas pāsungs corporalas; uscheja ilgs confrars dilg Carmel, schibaing tgi glen circundos da tgeren et ofsa, occupoos aintan ilgs affars temporals, duefsan nollostante veivar cun tala advertenza, e cun tala mortificaziung dilgs lur agans sēns e pāsungs tgi Els macleschan mai la lur orma cun macla da putgea, principalmang da ning putgea mortal, fondern tant scu pufēbal ē alla svachadat umana scorneschan de an De da fointgas vartets, e an particular dalla vartet della Careza. E parchelg daclera Papa Poal ilg chind aintan la fia Bulla tgi chels confrars vignan a davantar participevals dilgs privilegis concedias a chella confraternitat, ilgs chals on gia la vartet dalla careza et een stoos observateurs da chelg tgi gleran ubliias da observar: in charitate decidentes, et observatis observandis.

14) Vous savez o Stimada audienza! tgi Noe par cumond e ordinaziung da Dia o biigia ena ferma Arca, aintan la challa El cun tot la sia famigla cun en peer tiers da mintga Speztga een stoos præservos dilg diluvio univerfal tgi ô inundo ilg antiar univers [f. 13^v] e finalmang caladas las avas hon riposo vintirevlamang sen ilg Colm da Armenia. requievit in monte armenia. Olsa damai scu chelg diluvio era ena veira figura da chel otar diluvio anc pi pernicious da putgeas a lafters, tgi doveva inundar tot la schlatagna umana scu dei la f: Bafelgia: factum est diluvium peccati supra omnem terram; uscheja representava chella arca præservativa da Noe Maria ff. scu dei S: Bernhard: arca Noe significavit arcam gratiæ excellentiam scilicet beatissimæ virginis. Olsa damai chefta arca M. é ena arca pli prætioufa, pi ferma e pufanta tgi chella da Noe, la challa cun la sia pufanta intercefsiung poô salvar betg angal 8 parfugnas, sonder tots ilgs xftiangs da chel diluvio dilgs putgeas e lafters, e tgi els pofsan finalmang neir a ripofar sen chel Colm celestial dilg S: Parveis e uscheja metta vetiers f: Bernhard: per Mariam non octo animæ tantum, sed omnes salvantur. Ma pir an particular ô ella lia elsar ena arca speciala dils confrars dilg Carmel avend ella purto giu da Stgial e dôo cun ilgs fias agans mangs ilg scapular, mediante ilg chal ella ô ampurmes dils præfervar betg angal dallas fiomas parpetnas, sonder ear daliberar tant pi prest dalas pagnas dilg pargatiara. fit signum salutis æternæ.

15) Ma e par davantar participevals da chels prævilegis elg avond d'elsar scretg aintan la confraternitat e purtar ils Scapular? o na! partge scu chelg tgi glê betg stôo avonda par Noe e la sia famigla ilg elsar faros aintan larca par sopræfervar dilg diluvio, fondern tgi els faroos aintan chella vivefan cun tanta sobradad da lorma e dilg corp, an veifa e maniera tala, tgi parfing ilgs tiers, scu glê cumegna opiniung da tots S: Paders confervefsan an lur moda la sobradat e castitat, e ear betg anc avonda cun chelg, sonder tgi els murtiftgefsan ils lur sens e pafsiungs, tgi ilg Louf habitava cun la nuarfa, ilg Liung cun ilg Schiod, ilg tgiang cun la Gloir [f. 14^r] la Golb cun las Gaglignas anveifa tala, tgi na fachevan betg en fulet difplascheir Leng lotar; E schi Els vefan lia sfugar lur pafsiungs natiralas e bestials appetits, fieiramang tgi l'arca fis betg ftada avonda dilgs præfervar, uscheja elg ear betg avonda par ils confrars dalla confraternitat dilg Carmel per sapræfervar e fugeir chel diluvio dilg anfiarn e dilg pargatiara, da sachattar l'arca da Maria cun elsar scretgs aintan la confraternitat e purtar ilg Scapular, fondern glê necessari tgi nous sexerciteschan aintan las vertets, aintan la sobradat da l'orma e dilg corp, aintan las mortificaziungs dils nos sens e dils lur difordinos appetets e schleatas inclinaziungs.

16) Richardus aintan ilgs Loods da Maria dei: quomodo Maria virgo fervivit nobis de singulis membris, et sensibus suis in filio, nec unquam cessat ex iisdem nobis benefacere, ita et nos debemus servire ipsi Mariæ de corde ex omnibus membris nostris. scu chelg tgi Maria ff. ô sarvia a nous cun tot la fia membra aintan ilg fias f. felg, e mai na calla dans benefitgiar cun chella membra, uscheja stuaifia nous sarveir ad Ela da tot cor cun tot la nofa membra e cun tots ilgs nos sens. Et El metta ve tiers la moda e maniera scu nous vegan dalla sarveir: Cun ilg cor stuaifia nous sarveir Maria la carazond ardentamang, eam castissime et ardentissime amando. Cun ilg Tgea inclinond chel coura tgi nous numnaing ilg fias foing Nom; cun ilgs Ilgs tant dilg Spird scu dilg Corp cun reprefantar ella adegna an nofa praschenscha. Cun luldeida sarond las ureglas cun tota dilligenza an fias lood e onour a totas tgiotas schleatas, cun ilg odorat /: fuvirar :/ giond fiva la docgscheza dallas fias vartets, schartgiond dallas far imittar ear dilgs oters, cun ilg goft /: fagear :/ cun murtifitgiar chel aintan la vivonda par sarveir ad Ella pi degnamang, e faschond murtificaziungs sen la Sonda e sen las vifelgas dallas fias feftas. Cun las Spatlas purtond las fraschladats dilg nos profsim e las nofas agnas svachadats. [f. 14^v] da crouschs e travaglas da chefta vetta par amour seja. El vo anavand ilg f: Doctour e dei: nous stuaing sarveir ad Ella cun ilgs mangs, manibus laudamus ac fervimus Deiparæ. cunaschond nous tgi anchaltgiota partigna tiers alg fias Lood e onour nous feschan chella cun tota prompteza. brachiis eandem veneremur, cun la brascha dond almofna algs povers par amour seja, cun la schanugla inclinond chella avand ilgs fias altars e fumeglas, e coura tgi nous clamaing ilg fias santifsim Nom. cun ils peis, e zvar pilg ampren coura tgi nous par amour seja ilgs tigna da glunsch da totas schletas e pernitioufas veias, e frequentaing devotamang ilg fias foing taimpal, esend tgi Ella sadaclera setz a Thiofilus ilg fias Devot: maxime se eos dilligere Christianos, qui recta fide, puraque conscientia ad ipsius templa recurrere consueverun(d)[t]. an particular aber careza ja chels Christiangs, ils chals cun veira cardenscha e sobra cunzentga vafetan ilg mias f: taimpal.

17) E finalmang stuaifsa nous la sarveir cun la bucca, cun ludar e benedeir cuu las oraziungs, canzungs, hymnas, e da chel sarvestg ô betg angal ella grond plascheir, fondern ear ilg fias f: fegl Jesus xftus. Richardus dei: tgi seja la voluntat dilg f: fegl tgi nous lodan e benedeschan la nofsa Signoura e patrugna Maria ff. e zvar da tot taimp da De e dnoig, aintan la vanteira e svanteira, senachelg tgi la nofsa bucca seja adegna plagna cun dils fias loods an veifa tala tgi la fia membra vigna mintga De ludada e benadeida, senachelg tgi ear la nofa membra reporta benedictziung.

18) O chand vintirevals fisan betg ils confrars dilg Carmel, ilgs chals pretendan d'elsar voir devots da Maria, schi Els cun chel scapular tgi portan par anfagna dala lur devoziung, fugifsan ear qualunque putgea e seaplitaelsan aintan ilg fias divin sarveschtg e suandelsan las fias fointgas vartets, Els nifan uscheja ad elsar dad Ella rincu[f. 15^r]naschias par ilgs fias veirs felgs, e fisan favorias dalas fias grazias e privilegis. Rebecca la Dona dilg Patriarch Isaac veva duas felgs, leng Esau e lotar Jacob, e nolloftante niva angal Jacob dad Ella clamo cun ilg nom felg: filli mi, acuietse consiliis mois. e partge eloma Ella betg ear felg Esau? Ella clamava Jacob felg parchelg tgi el era virtuos, alg contrara aber onorava Ella Esau betg cun ilg tetal da felg parchelg tgi lera vitious, scu chelg damai tgi Rebecca, tgi è la figura da Maria ô betg clamo Esau felg, schibaing tgi lera felg natiral parchel tgi lera vitious tgi Dia fetz Scheva: Esau odio habui ja hafegg Esau, alg contrara hô detg ja carez Jacob, Jacob dilexi, uscheja schibaing tgi vous tots tgi ischas scretgs aintan la confraternitat dilg Carmel sanumnez confrars e felgs da Maria, nitz nolloftante betg ad elsar dad Ella rincunaschias e clamos par felgs, schi vous scu Jacob fugiz betg ils putgeas e lafters, e ornez las volas ormas cun fointgas vartets. nec dilgnus est, qui in peccato mortali versetur, vocari tantæ matris fillius. Chel tgi fatgatta aintan putgea mortal è betg deng da neir numno felg d'ena schi gronda Mama, partge ils felgs da Maria een ear fuondadars dalla vartets da Maria.

[f. 1^r] pro festo ff. Rosarii Reamij Año 1818.

omnia quacumque petieritis in oratione, credentes accipietis Math 21 Cap.

Cartè tgi tot chelg tgi vous nitz a dumandar aintan l'oratzung nitz vous a contanschar. Schi en xftiagn hõ ilg Dregg da contanschar e survagneir da Dia chelg tgi El da Dia dumonda antras l'oratzung, schi fieiramang tgi chel Dreg hon avant tots ilgs oters ilgs confrars e conforas dalla confraternitat dilg f: Rosara. Ja vi a vous oz far nigna menzung dilgs gronds privilegis, freiadats, grazias et indulgentgas, tgi ilgs f: Papas da Roma hon concedia a chella gronda confraternitat, elsend tgi chelg ê a vous avonda ancunaschaint, e vez forla schon blearas geadas fantia giu da chefta Canzla, da omens pi parderts, da buccas pi loquentas tgi la mi, sonder ja vi star ve dilg mias text purto avand, e vi chel cun vous manetlamang examinar: tgi damai, stoja far a vous la dumonda, tgi damai hõ pi grond Dregs da contanschar da Dia chelg tgi el dumonda aintan l'oratzung, orainfar tgi gift en confrar e confora della confraternitat dilg f: Rosarii? Duas tgiolas tgiatta ja aintan la f. scritgeira an vartet dallas challas Dia fetz hõ ampurmes da concedar tot chelg tgi ans garegia, num-

nadamaing ena buna orazung; e la perseveranza aintan chella, si perseveraverit pulfans. Noua aber fatgattan migler chellas duas condiziungs orainfar tgi gift aintan la confraternitat dilg f: Rofarii? Ilg f: Rofarii é ena scherta forma e maniara da far orazung, tgi confista aintan 15 cuors, noua tgi trantar mintga curs vign mes aint en Paternos, e aintan mintga cuors vign mes aint en mifterij dilg nos Spindramaintg, la challa orazung é da Jesus xftus fetz mufada e dilg Angel cumaudada e præfretga, folg damai efsar ena orazung pli bugna, pi bella e pi nobla tgi ilg f: Rofarii? E schi per efsar ena buna orazung vign reschartgea la perseveranza, schi aintan tge orazung cattainfa nous pi gronda perseveranza tgi gift aintan ilg f: Rofara, efsend tgi Ils confrars e conforas da chella confraternitat ton scubliia dilg recitar tot ilg taimp de lur vetta? [f. 1^v] ja dei damai per propofitzung — Ilg foing Rofarii é la pi nobla e la pi bealla orazung; gea ella é ena orazung tgi contanscha da Dia tot chelg tgi nous dumandain antras ella. Ella é l'orazung la pi nobla parchelg tgi chella forma da far orazung é fatga da Dia fetz e dilgs angels, et parchelg a Dia e algs foings e a Maria ff: la pi plaschevla et amparnevla, emprema part.

Ilg foing Rofara é ena orazung tgi vign fatga ilg pi favens e parchelg vign ella da Dia tatlada e contanscha tot chelg tgi nous dumandaing.
 Seconda part

Maria santifsima   prema Part.

2) Tgi Ilg foing Rofari feja la pi bealla orazung, pudainfa nous maneval concludar or da chelg, efsend tgi chella orazung é præfretga e cumandada da Dia fetz. Ilg paternos hoõ Jesus xftus fetz muõõ algs fias Gufnals; cun lava Mareia hoõ ilg Angal Gabriel filidoo nosa Dona. Et uscheia damai schi elg nigra orazung tgi feia algs Angals pi plaschevla e nigra oratzung tgi chels portan pi spert avand a Dia, e nigra oratzung cun la challa Maria ff: vigna ple honorada tgi ilg fias agan falegt. E chaut oat tgi ilgs angels tignan chella orazung pudainfa nous tgapeir or da chelg tgi dei f: Gion: schi bagn tgi glê betg da dubitar tgi ilgs angals cun eifer e grond defideri lodan e banadeschan Dia, schi dei anchaloura f: Gion, tgi El vega en eada obfervõ en grond filenzii trantar ilgs angals se aintan Stgial: factum est silentium magnum in cœlo quasi media hora. glera en grond filenzii aintan Stgial incirca en mela oura. E tge leva muntar cheft filenzii, chefta chieteza? eran ilgs bugns Angals safas e ftanchals da ludar e banadeir Dia? naha! chelg betg? Ilg f. Evangelift é dalunga nia or marveglas. Angelus venit, et stetit ante Altare. glê nia en Angal et hoõ fames avant ilg Altar, et hoõ mes avand chel las orazungs dilg foings cun anfar teir se chellas alla divina Majestad, dantant scu chelg davantava hon ilgs angals defiftia da lur orazung. Cho vafainfa nous tgi

ilgs angels vegan betg angal en grond plascheir ve dallas nofas orazungs, e anfanteschon se chellas a Dia, fonder nous vasaing ear tgi Els defisten da lur agna orazung, scu schi Els lefsan præfereir la nosa alla lur agna, stimar ple la nosa tgi la lur coura tgi chella vign preschentada avand ilg divin Tron. E tge ora[f. 2^r]zung fõõ efsar a Maria pli plaschevla tgi ilg f: Rosara? nigna! E la raschung é, partge tgi aintan ilg f: Rosara oder aintan ilg falegt dilg Angal schi bagn ena curta orazung, fatgattan tots ilgs tetals e prærogativas tgi a Maria pon neir dadas.

3) E tgi chelg feia la vardat schi faschê adag. Dalunga aintan ilgs amprens pleats ving deg: gratia plena, plagna da gratia, ella feia num-nadamaing betg angal ena fegla da Dia cumulada e honorada da totas grazias, fonder tgi ella feia ear ena Mama da gratia tgi murd la buldanza da grazia fapnga ear far oters partcipevals da chella. Dominus tecum ilg Signer é cun te, e chelg nous mofa e fõõ veir la fia gronda pufanza, ilg fias Signoradi, e cun chella po ella tot scu ella letz confessa da fia agna bucca, cum eo eram cuncta componens, ja era cun El, e fascheva tot cun El anseman. benedicta tu in mulieribus banadeida trantar las Dunangs, e tge mofan a nous chels pleats? chels mofan a nous la fia virginitat, ilg fias purscheladi, ilg chal Ella hõõ adegna confervo sainfa nigna macla, et é stada Mama e purscheala anseman, ena prærogativa tgi nigna femna hõõ gia, efsend tgi nigna fõõ efsar purscheala e Mama dasperas. benedictus fructus ventris tui banadia feia ilg freg dilg tias best, e chelg nous mofa la gronda dignitat da Mama da Dia, efsend tgi ella é stada degna da purtar e partureir ilg divin felg Jefus xrtus ilg Salvador e Spindrader dilg Mond. Sancta Maria. fointga Mareia, vurde cho la fia gronda Sointgadat! matter Dei. Mama da Dia, vurde la dignitat da Mama da Dia, ora pro nobis, roia Dia per nous, ecco ilg uffeza da patrugna, interzelsoura e protectoura.

4) Ofsa damai A! mufé se a me en tetal, ena prærogativa tgi toca tiers a Maria, tgi feia betg cumpiglia aintan l'Ava Mareia? vous nitz a cathar nign. o nobla e beala orazung damai é ilg foing Rosarii! gle damai betg da salmarvaglear schi Maria ff: bieras gedas antras grondas e marvegloufas miracles hõõ mufõõ e faig veir chant amparnevla tgi chella orazung feia ad ella! E parchelg ilg grond Thomas a Kempis hõõ adegna racomandõõ algs fias discipels chella orazung: salutate dei El, salutate eam angelica salutatione, quia vocem hanc audit valde libenter. salidè ella cun ilg falegt dilg angal, pertge [f. 2^v] chel Salegt tedla ella fig gugend, parchelg tgi l'Ava Mareia contigna aintan safetz tots ilgs loods tgi pon neir doos a Maria.

5) E finalmang hõõ Dia letz en grond plascheir ve da chella orazung.

per provas da chelg elg avonda da deir tgi Dia feia ilg auctour da chella, sco a nous testifitgescha Albertus ilg grond: hæc salutatio a Deo patre dictata, a filio conscripta et a spiritu Sancto confirmata, ab archangelo deportata. Chel Salegt quella orazung é da Dia letz ilg f: Bab dictada, dilg f: felg sceretga anfeman e confirmada dilg f: Spird, e dilg angal a nous manifestada. Glè la vardat tgi ear ilg paternos é ena nobla e bealla orazung partge tgi Jefus xftus letz hõõ chel mufoõ e cun raschung stoõ El neir præferia alla ava Mareia. tutegna aber schi contigna l'Ava Mareia anafetetz anchaltge tgiõia particulara, tgi hõõ betg ilg paternos; partge ilg paternos contigna betg anafetetz ena tgiõia dalla challa pofsan safarveir totas treis las divinas perfugas dalla ff: Trinitat, bagn aber l'Ava Mareia; El dalunga cun ilgs amprens pleats foõ ilg f: Bab deir tier Maria sco a fia fegla, ilg f: felg scu a fia Mama e ilg foing Spird a Maria scu a fia Spoufa, ave Maria gratia plena. totas treis pon deir, falidada feias te Mareia plagna da grazia, chels pleats mofan chella gronda Careza, la challa la ff: Trinitat porta ancuntar Maria. schi folg damai betg efsar otra veifa tgi chella mimorga la challa vign renovada antras l'Ava Mareia feia a Dia figg plaschevla et impermevla.

6) Nous laing aber anc confiderar ena tgiõia la challa vo tiers alg f: felg fulet: favainfa nous far ena orazung tgi feia ad El pi plaschevla, tgi rememorar la fia pafsiung e mord, aveir chella adenga fot Ilgs e confiderar chella per ilg unic e fulet rameada dilg nos Spindramaent? e favainfa nous far ad El ena ovra pi plaschevla, tgi ilg angratzear adegna per chella gronda grazia? naha! fieir tgi nous favaing far ad El nign pi grond plascheir, dar ad El nigra pi gronda onour e glorga. Noua faschainfa nous aber chelg pi bagn, tgi gift aintan l'orazung dilg f: Rofara? noua tgi vign [f. 3^r] mes trantar aint ilgs Mifteris dalla fia pafsiung, mifteris da glorga e letezia? Antras chella orazung damai, noua tgi nous rememoroing tots ilgs mifteris dalla ftupenda e marvagloufa ovra dilg nos Spindramaint, vign doõ a Jefus xftus ilg divin felg la pi gronda onour e glorga, et uscheia é chella orazung ad El la pi amparnevla. per provas da chelg pudefsa ja purtar nonavand la testimonianza infalibla dalla Bucca da Jefus xftus letz, scu El letz chelg hõõ manifesto a blears foing, aber per vous betg anffisar cun efsar menga lung vigla tralasar e vi proceder anavant e vous far veir tgi l'orazung dilg f: Rofara, efsend tgi ella é agls Angals, a Dia e a Maria la pi plaschevla, feia ear la pi ferma, tgi ella contanscha da Dia tot chelg tgi dumandain, partge ella é ena orazung tgi vign adegna continuada, ella perfeveranta.

II part

7) Tgi trantar nous é chel tgi dubitescha tgi che ilg chal recitescha

cun devozung ilg foing Rofara vigna betg a contanschar da Dia chelg tgi El dumonda? oder cartetz vous forsa tgi Dia Diŕpreza chella orazung, la challa El fetz hõo mufoo e dicto, chella orazung antras la challa vignan rememoradas totas las grazias tots ilgs benefizis tgi El hõõ fag a nous? tgi vo dubitar tgi El tedla betg ella? vign forsa ilg divin felg Jesus xftus betg a laschear neir tiers nous chelg tgi nous dumandaing an vartet dalla fia pafsung e mord? naha! chelg betg carto, chelg vign El betg a far. E schi ilg f: Bab e ilg f: felg lefsan a nous fnaear giu chellas grazias tgi nous ilgs dumandaing antras ilg f: Rofara, schi nis Maria ff: a fapigliar aint per nous feu nofa mediatoura e patrugna, ella nis a ruiar a ŕuplitgiar ilg f: Bab dans leir concedar chelg tgi nous ilg dumandaing, oder cartez vous tgi feia pufebal alg cor da Maria tant inclino per nous gidar, da laschear eir nous davend dilg f: Bab e dilg fias ff. felg fainfa avoir oravant rascheat las grazias tgi nous dumandaing? nous tgi falidagn ella feu Mama da Dia, falidang ella feu nofa Mama, e numnaing ella Mama da misericorga, mama dallas grazias, numnaing ella nofsa patrugna, e rigina dilg Stgial e dalla terra, digls angals e dilgs omens? [f. 3v] na na! A! chelg ê betg pufebal a Maria, uschi ŕtraintga fõõ ella betg efsar ancuntar la fia figlolanza; la challa ella careza, schurmega e defenda.

8) Gea fetz ilgs angals nifan betg ad efsar cuntaints, schi la nofa orazung ilg f: Rofara ilg chal Els ŕteman uschi oat nis betg tadlo, e gurbis betg or chelg tgi nous dumandaing, na! chelg ê totaveia betg da creir, ŕonder ja vous fieresch ilgs mias tgears confrars e conforas dilg f: Rofara, tgi la vofa orazung vigna adegna a contanschar ilg fias feng, a contanschar las grazias tgi dumandetz, pertge ilg foing Rofara ê ena orazung continua. E tant daple va ja fundamaint da vous fierar tgi la vofa orazung vigna tatlada, efsend tgi Dia fetz hõõ chelg ampurmes da nous tadar. Aintan ilg Evangela da foing Lucas fõõ Jesus xftus cheŕta ŕumegla: glêra aintan en Martgea en Darschedar, ilg chal tameva ni Dia, ni ilgs omens, aintan ilg madem Martgea era ear ena viava la challa ê neida tar El schond: defenda e schurmeg ame da chel tgi am perŕequitescha malgiftamang, e ilg Darschedar leva betg far. finalmang aber cun di a lung ruiar hõõ El deg cun ŕafetz: schi bagn schi ja tem ni Dia ni ilg muud damai tgi chella viava am moleŕta anchella veifa cun ruiar e ŕuplitgiar, schi vigla ja la defender e ŕuftigneir la fia caufa, ŕenachelg tgi Ella na vigna betg eneada e am beta avand la mia ŕtinadadat, e tgi vega nigna misericordia e cumpafsung ŕur dallas fias miŕergas. Noua vola a battar cheŕta ŕumegla A! ŕen las noŕas orazungs, pertge tadle feu Jesus xftus võõ venavand schond: schi en Darschedar malgift fõõ chelg e defenda ena viava tgi ilg roia e ŕuplitgescha, dues Dia betg defender e deliberar dilgs privels ilgs fias

eligias, dues el chels laschear schameir e fuspitar fot ilg gref burdi da tribulazungs e mifergas, chels tgi roian per agigt e defenfiung? Dues chel Dia buntadeval e mifericordeval betg finalmang farefolvar dilgs gidar, defender e schurmagear? Chelg nu betg carté, El vign a nous gidar e defender.

[f. 4^r] 9) Chelg é schon Dreg vign forfa anchaltgin trantar vous a deir a me, aber danundar damai dareivalg tgi ja vign mai tadlo aintan las mias orazungs, ja tgi va schi uschi di ruia e fuplitgia? Ach ilg mias tgear Christiagn vol te faveir ilg partge? parchelg tgi te ast forfa mai ruia da tot ilg tias cor, forfa mai ruia anandreg, oder parchelg tgi te ast forfa ena orma maclada da putgea e da putgea mortal, e parchelg hõ Dia te betg tadloo partge David dei: schi ja va anchaltge putgea fen mamez, e roi Dia per grazias schi vign El betg am tadlar: non exaudiet. Et anvardat! dues Dia tadlar ilg rufara da chels tgi cumparan an Baselgia ecc. oder aber tgi te ast forfa dumandõ e garagea ded El ena tgiõfa, la challa é damnoufa per ilg tias parpetan Salegt, e aintan en tal Cass vign Dia de betg a tadlar, partge la fia voluntat é da falvar te, et uscheia fõ nous betg tadlar coura tgi nous ilg dumandaing tgiõfas ancuntar la fia divina voluntat. Roias te aber anandreg, e roias per ena tgiõfa per te nizevla e necessaria per la tia orma, et ift anc betg nia tadlõ et exaudia, o schi pir võ venavand e continuescha da ruiar e fuplitgiar, e te vings a cathar, tgi ilgs fias pleats een vardevals esend tgi El hõ ampurmes: omnia quæcumque petieritis in oratione credentes acipietis e prinzipalmang vous confrars e conforas dilg f: Rofara, vus vetz feubliia tier chella oraziung, e chotras vez per uschideir ubliia Dia e Maria sîma tgi Els vous mai na bandugnan, schi vous aber cun confidanza e cun ena sobra cunzentga an ruiez els par grazias, e feias pir fieirs, Els vignan a vous tadlar. El hõ ampurmes e vign a mintigneir.

Conclufiung.

10) Tgi damai A! e pi vintireval tgi en confrar e confora dilg S. Rofara. tgi é alg angals, a Maria sîma e a Dia setz pi plaschevel tgi ilgs confrars e conforas della confraternitat dilg f: Rofara? Et anvardat tgi tgi fõ a Maria sîma e a Dia anchaltge tgiõfa amparnevla, chel fieir tgi vign ear da Dia e da Maria carazau, chels tgi fuondan ilgs angals aintan ludar e banadeir Dia e Maria, chel vignan ilgs angals a pigliar se [f. 4^v] aintan lur cumpagneia e vignan ad anforteirse las fias orazungs a Dia cun la Lur anfeman. Nous vagn ofsa via aintan lamprema part, tgi l'Ava Marsia feia chel lood e Salegt cun ilg chal ilgs angals setz lodan e banadeschan Maria sco lur regina, e nous vagn via tgi chella orazung feia a Dia e a Maria sîma la pi plaschevla oraziung, cho elg damai pufebal

tgi nous vignan da Dia e Maria betg carazos? cho elg pusebal tgi nous contanschan betg da Dia chelg tgi dumandaing schi nous dumandaing cun eifer e cun en cor fobar da putgeas? gè damai anavand tgera filolanza da Maria aintan orazung dilg f: Rofara e aintan scu an Bafelgia cun fleis e devozung vons safaschetz chotras degns dallas divinas grazias, Maria s'fma ving ad elsar la vofa Mama de Misericorga ilg vos refugia e Dia ving dar a vons finalmang la parpetna glorga. amen.

[f. 1^r] Contio habita Conterij. Dominica pafsionis año 1819.

o vos omnes qui tranfits per viam, attenditte, e vidette, si est dolor similis sicut dolor meus. Jeremiae cap 1: v. 12.

1) Ach la povra angustiida sconfolada Mama! Ella fesa lhõ aintan ilg Desiert da Berfabee tot trublada dat cun Mangs anfeman, dolza ilgs fias Ilgs ancuntar Stgial, bragia e deplorescha petramang: levavit vocem suam et flevit. 'Tgen egna é chella Mama A! glé Agar la Mama da Ismal, Ella bragia elsend tgi ela po betg veir murond ilg fias fulet felg Ismael. non videbo morientem puerum: Ella mora bunamang per angoscha vafsend tgi ilg fias tgear felg stõ mureir per la Segt, non volend aber veir murond El, metta el fot ena Planta et Ella võ en põ pi glunsch davend e bragia petramang, las fias larmas dareivan dalla materna Careza. Lhõ vefa ja puspe en Bab tot angustiia e sconfolo, numnadamang ilg Patriarch Jacob, ilg chal vot betg falashear confolar; nolluit consolationem accipere, El deplorescha ilg fias carazo felg Gisepp: Israel autem diligebat Joseph super omnes filios suos. e partge? parchelg tgi El hõ survagnia ilg vistgia da chel tot da lang cun la tresta Nova tgi El feia maglea dilgs tiers Salvadas; fen chella notizia e hõ scarpõ la sia vistgadeira et ho deploro e bargia en grond taimp ilg fias tgear felg Gisepp. Illo perseverante in fetu. E partge bragia Ona la Dona da Tobias tgi la scritgeira fointga dei: flebit igitur matter ejus iremediabilibus lacrimis. Ona bargiva e leva betg falashear confolar? Ella careza da tot cor ilg felg Tobias, et elsend tgi chel é stoo davend pi dei tgi ilg dueir fen ilg viadar tier Gabale panfond tgi El feia mort, ach ilg mias tgear felg, la gleisch dilgs nos Ilgs, ilg Sustign dalla mia vigladetna, la sconfolaziung dalla nola vetta, ma e noua ist? noua tatgiatas? ach partge vainfa nous ad tarmes davend.

[f. 1^v] 2) Vous pudez maneval safigurar A! noua tgi tendan chest exaimpals dalla scritgeira fointga, tras chels vigla ja navot oter tgi far veir e mufar la gronda Careza dilgs genitours, e an particular dallas Mamas ancuntar lur unfangs, e la gronda dolour e tristeza tgi dareiva da chella Careza, tras la perdita, Absenza, oder svanteira tgi croda fur dala lur figlolanza. Pertge scu chelg tgi betg maneval dat ena pi gronda careza,

tgi la Careza dena Mama encuntar ilg fias unfangt, uscheia elg ear betg da cathar pi gronda dolour, e tristeza, tgi chella tgi vign caschunada tras la perdita dala lur figlolanza: scu Dei Horatius: nigna tgiöfa felg Mond po neir mefa en Cumparezugn dalla Perdita den felg, tant daple, schi chel è felg fulet. E la raschungn ans clear ilg angelic Doctour fointg Thumasch: compafsio ex amore proficifeitur ec. la cumpafsiong dareiva dala Careza, an vartet dala chala eng confiderescha ilg fias amei scu safetz, et uscheia confiderescha el ear la svanteira crudada fur da chel scu fia agna svanteira. E chelg scu dei S: Ambriasch valainfa nous setz aintan ilgs tiers nunruschanevals ils chals: L'or da chelg fuonda clear: tgi pi gronda tgi è la careza, tant pi gronda è la dalour dala perdità oder svanteira dala tgiöfa careza.

3) E schi glé anchella veifa scu gle anvardat! schi elg ena clera consequenza tgi nigua dolour, nigna tristeza seia pi gronda, tgi la dolour tgi Maria ff: hõõ fantia aintan ilg fias cor durante la petra pafsiong e mort dilg fias divin felg Jefus; esend tgi nigna Mama da l'anschatta dilg Mond añõõ hõõ mai carazo e pudia carazar ilg fias felg, scu hõõ carazo Maria ilg fias divin felg Jefum xftum. Pertge scu dei S: Barnhard: nigna careza è felg Mond schi gronda tgi na polsa betg neir mifarada, orainfar tgi la careza dilg felg da Dia ancuntar fia Mama, e la careza dalla Mama Maria ff: ancuntar ilg fias divin felg, la challa careza ni ilgs angals, ni ilgs foings pon mifirar e uscheia paralg tgi cun tota raschung polsa neir applitgia ilg mias Text dilg profet Jeremias a Maria ff: Mama dallas dolours: attendite et videte. [f. 2^r] et uscheia fugn ja intenziuno da deir enzatge fur dallas dolours da Maria durante la pafsiong dilg fias divin felg Jefum xftum. Sperond da comovar ilgs mias auditours a cumpafsiong tant pilg fointg felg scu per la la Mama: ja dung l'anschatta:

I. pars.

4) Chõõ ving rechinto la ranfascheada fatga a Demostenes parchelg tgi El bargiva e deplorava la mort dilg fias felg; scu ear la rasposta dada a chel tgi hõõ ranfaschea: stat damai tier chelg tgi dei S: Thomasch; compafsio ex amore proficifeitur, la compafsiong hõõ ilg fia origan dala Careza, e parchelg: quanto magis quis amat, magis dolet de absentia rei amatae. La Careza da Maria è ena careza dena Mama ancuntar ilg fias unfangt, e zvar ena tala Careza tgi po betg eser pi gronda et intensiva aintan ena Mama, partge Maria ff: veva la pi gronda Cunaschenscha, tgi ena createira po veir, dallas divinas perfectziungs e marvegloufas proprietats dilg divin felg; la careza aber dareiva dala cunaschenscha dalas perfectziungs e bunas proprietats dala tgiöfa carazada, anveifa tala, tgi pi gronda tgi la cunaschenscha dalas perfectziungs tant pi gronda è la Careza,

avend damai ella ple ancunaschenscha dilg fias divin felg, tgi tot las otras createiras, hoõ ear pi gronda careza, e a mafeira dalla careza ear la dolour caschunada antras la petra pafsiung e mort dilg divin felg Jesus xftus. e parchelg attendite et videte ec.

5) Siva tgi Jesus xftus ilg Spindrader dilg Mond era ja anturn fen chest Mond 33 per rafar or la Dutregna la chala manava tier la veta perpetua, schi é finalmang nia notiers da chest tgi El dueva eir or da chest Mond tier ilg Bab coura tgi Jesus faveva, dei igl Evangelift S: Gion: tgi l'oura fis notiers tgi El ves dad eir or dilg Mond tier ilg Bab; chella vouch ilg clamava, tgi El dues eir davend da chest Mond, aber cho eir or da chest Mond A! antras la Mord dalla crousch siva d'aveir pitia pagnas e tormaintgs ilgs pi terribels. venit hora. glê rivo notiers l'oura tgi El ftõo safeparar dalla fia tgera Mama, safeparar dilgs fias tgears Gufnals, et El fetz ftõo safurdar aintan ilgs Mangs dilgs inimeis. venit hora. glê nia notiers [f. 2^v] l'oura tgi El fen ilg Calvari aintan ilg Irt da Getfemani ving a neir furpria dallas angoschas da Mort vafond cleramang avand El tot las pagnas e tormaints tgi El veva d'andirar, ma an particular e fur tot a muteif dalla malangraztgevladat dilgs Chriftiangs per careza dilgs chals El veva da andirar e mureir, la angoscha vafond ena tala malangraztgevladat ilg hoo fag fuar Sanc, vafend tgi El vigna a neir tgifo da eng dilg fias Gufnals, tgiapo scu en delinquend, liia e scu en culpeval neir mano avand ilg Darschedar. venit hora. glê rivo notiers l'oura tgi El dilgs Sacerdots, scrivants e farifears e da tot ilgs gidias fozamang dueva neir tgifo, spotegea, Spido, gaslõo e cun ena Carugna da Spegnas ancurano; venit hora. glê notiers l'oura tgi El veva da pigliar fenlafetz ilg greaf len dalla Crousch, tgi El dueva neir sprivo dala fia vistgadeira renuo las fias Plaias, angutto crudevlamang ve dalla Crousch e pendar trantar duas Ladrungs, glê finalmang rivo notiers l'oura tgi El veva da mureir ve dalla Crousch dena Mort betg angal la pi abominevla, fondern ear la pi doloroufa, e perchelg siva d'aveir fag la fointga Stgana, siva d'aveir schanto aint ilg fias Corp e Sanc, aintan ilg S: Sacramaint dilg Altar per ena Speifa e bavronda, El ja cun ilgs fias Gufnals or dilg Martgea. scu dei S: Gion Egrefsus est cum discipulis suis.

6) Tgi Maria ff: feia stada praschainta fen la fointga Stgiagna lainfa nous tigneir per ena Tgiola scherta cun blears Auctours tgi deian Ela feia stada praschainta. Schi ja aber ving tras tots chater Evangelifts S: Gion dalla anschatta antochen la fegn, schi tgiatta ja zvar aintan igl Evangelist 13 tgiapetals antochan ilgs 18 tgi Jesus xftus avand la fia pafsiung e duranta la fointga Stgiagna vega blear schanschea cun ilgs fias Gufnals, e ilgs Gufnals blears schauschea cun ilg lur divin Mufadar Jefum xftum. aber tgi Jesus xftus vegia schanschea cun fia [f. 3^r] Mama, oder

fia Mama Maria ff: cun Jefu tgiatta ja betg en fulet Pleat, betg la minima menziung. E tge monta A! en tal Silentii trantar Jefum xftum e Maria la fia Mama? ame ampara ena tgioga marvegloufa tgi Jefus e Maria tgi facarazavan avon len lotar cun ena careza la pi gronda e ardenta vegau betg schanschea legn cun lotar ec. ja vi a vous St.! auditours! declarar la raschugn partge tgi glon betg bartarlo antras en Exaimpal or dena Storia profanada Petrus Mathæi. Coura tgi Heinricus ilg 4 da chel Nom: hic narratur historia et poſtea fit applicatio.

7) Ofsa A! lainfa nous applitgiar Jefus xftus hõõ schanschea navot cun fia Mama Maria ff: durante la fointga Stgiagna; e Maria navot cun ilg fias divin felg. E partge? levis dolor clamat, gravis obmutefcit. La gronda interna dolour e angoscha da tots duas permateva betg da schanschea; Jefus leva betg schanschea cun fia Mama, fenachelg tgi El schanschond cun Ella dalla fia pafsiung e e petra Mord na Carschainta betg las fias internas dolours e tritezias; Maria pudeva betg schanschea cun ilg fias felg Jefus an vertet dallas grondas dolours e angoschas internas, vafend avant Ela tots las dolours tgi ilg fias felg Jefus veva da andirar anvertet dalla profezia dilg vilg Simeon, tuam ipſius animam doloris pertranſivit, las dolours faravan la fia Bucca e ſtruptgiavan la fia Glanga tgi Ella pudeva betg profereir en Pleat.

8) Dantant aber ê Jefus ia or cun ilgs fias Gufnals, egrefus cum diſcipulis ſuis. Aber noua ê Maria fia Mama? ach noua ê Ella, ella resta anavos. ach doloroufa ſavrada [f. 3^v] petra Sparteida! Maria hõõ converſõõ 33 Oñs cun ilg fias tgear felg, e ofsa ftõõ Ella ſazparar da chel, ach betg ſainfa raſchung cloma ſe Ella cun Job e dei: palpebræ meæ caligaverunt. Ilgs mias Ilgs een Stgirantos, eſend tgi Jefus la fia gleich era partia dad Ela. Aber lubescha a me o Mama da dolours, noua El ia ilg tias felg. quo abiit dilectus tuus pulcherrima mulierum, quo declinavit. Ach! roſponda Maria ple cun ſuſpeirs tgi cun Pleats, varda lhoõ o Chriſtiang, lê ia aintan ilg Irt, ſen ilg Calvari, noua tgi El anscheva ad andirar, lhoõ ſchee El circundoõ cun angoschas da Mort, talmang tgi El ſiva Sanc, per petar Tgialasch ad El proponia dilg Celeſtial Bab.

9) Aber chellas een betg anc totas las dolours tgi Maria ff: hõõ andiro, antochan adacho hõõ Maria ff. vafia las ſnuevlas dolours tgi ilg fias loing felg veva d'andirar cun ilgs Ilgs dilg fias Spirt, betg aber cun ilgs Ilgs corporals. Ilg veir las pagnas cun ilgs Ilgs dilg corp fõõ anc pi gronda dolour, et eſend tgi las pagnas dilg felg vignan redubleidas, las dolours dalla Mama.

10) Et anvardat! ſiva tgi Jefus xftus hõõ gia andiro lamprema Nog ſnuevlas pagnas e tormaint, ſchi ê El nia manõõ avand Pilatus, tgifõõ

fozamang avand chel, ilg chal ilg hõo laschea gaschlar, ancuranar...
Ece homo.

In aniverfario mortuorum Sovagnini in St: Michaeli 1819.

Sancta et salubris est cogitatio pro defunctis exorare ut a peccatis solvantur
2 Macha: 12 Cap.

Scu chelg tgi glé en fointg e fanadeval Partrag da ruiar e suffragar per ilgs morts; uscheia elg ear en impiifsim e damnous partragt da betg leir ruiar per ilgs morts, feialg tgi chel partragt dareiva oder dalla foza opiniung tgi las ormas feian betg bifignevas dilgs nos suffragis, oter tgi el dareiva dalla foza, perverfa totaveia betg christianevla opiniugn tgi nous feian betg ubliias ni per careza, ni per gifteia dallas suffragar. Chels christiagns tgi velsan talas fozas, damnoufas totaveia navot christianevas opiniugns fisan fumglants alg retg Epulon dilg chal schanscha L. 16. El gantageva e favivintava cun tota dilicateza e buldanza, veva aber ning risquard e compafsiugn dilg povar Lazarus tgi stava avant la porta e ves sancuntantõ fuletamang. cun las Mlougias tgi crudavan dalla fia Meifa. Gea chels christiagns een fumglants a chel retgugn fainfa nigra cumpafsiugn e laschan scheer las povras ormas aintan fainfa las succorer, noua tgi vignan miserablamanng tormentadas. Els een navot miglars tgi ilg frars da Gifepp, ilg chals fiva dilg veir bittoõ [f. 2^v] aintan la Cisterna, stavan anturn chella maglond e bavond fainfa aveir risquard e cumpafsiugn per ilg lur povar frar purschanier Genefi 27 Cap: pertge Els laschan futterar e futteran ilg ilg lur Genitours, frars e foras, paraintgs e benefactours, e turnond a tgeafa bevalg e maglan, divideschan l' Irta fainfa pianavand pac aveir risquard algs defuncts benefactours bifignevals cun ruiar e suffragar per Els. Chels christiagns een navot miglars tgi ilg Serviant da farao, ilg chal fiva d'efsar stõo daliberoo dalla parschugn e veiva aintan las delizias dilg real Palaz hõo amblidoõ davend da fuplitgiar ilg Regt per la deliberaziugn dilg fias compurschanier Gifepp, tenor la fia fatgia empermischugn Genefi 40. Aber Dia fulimnescha en vee a chels tgi veivan aintan las delizias fainfa aveir risquard e cumpafsiugn per ilg bifignevals. Senachelg damai tgi nous na vignan betg dumbros trantar ilg Dember da chels malangrazevals Christiagns e tgi Dia na smanastcha betg ear a nous en vee, schi stuanfa far ilg nos pufebal da foccorar las ormas bifignevas mintging tenor la nofsa pufanza. Per vous damai A! comovar da foccorar e gidar las ormas cun ilg vos suffragis e oraziugns, vigla ja musar aintan lamprema Part ilg gronds bafings dallas ormas e aintan la secnda Part vigla musar la nofa obligaziugn tgi vagn dallas gidar.

[f. 2^r]

I pars.

1) Per far aveir e pruar tgi las ormas feian dilgs nos suffragis bifignevas e tgi nous feian obliias dallas gidar, elg necessaria da saveir schi ellas feian eligiadas oder reprovadas, chelg é schi ellas feian mortas an Grazia oder aber an disgrazia cun Dia, nitz vous am far lobjectziugn. fecondariamang nitz vous am deir, per afsereir tgi las ormas mortas an gratzia cun Dia feian bifignevas dilg nos agigt, elg necessaria da saveir tgi ellas na vegan betg a Dia fotasfagt avonda per ilgs lur putgeas schon sen cheft mond, et uscheia efsend tgi nous da chellas tgiolas ischan ischerts, schi elg mademang inschert lur bafings, et inscherta la nosa obligaziugn. Per risolvar chefta objectziugn e stabileir e provar la mia propofitziugn dei ja an chefta veifa: Nous cunaschagn betg an particular ilgs bafings dallas ormas, seu per exaimpal ilgs bafings da tala, oder tal otra orma an particular, efsend tgi chella p^o efsar oder reprovada, oder tgi ella p^o antras la sia panateutga seu cheft mond aveir avonda fotasfagt a Dia per ilgs fias putgeas. Aber nous aucunaschagn ilgs bafings dallas ormas an general, favend tgi trantar tant mellas e mellas ormas tgi moran feian da chellas tgi moran au grazia cun Dia, e favagn ear tgi beareas da chellas vegan ear betg avonda fotasfagt a Dia sen cheft mond per ilgs lur putgeas; et anchellveifa [f. 2^v] faschond las nosas oraziugns an General per las ormas purgantas cunaschond ilgs lur bafings; e zvar pi bagn tgi chelg tgi an scauscha ilgs bafings dilgs vivents, faschainfa per ormas veiramang bifignevas. faschainfa nous aber las nosas oraziugns e bunas ovras per en'orma an particular, schi polg efsar tgi chella feia dilgs nos suffragis betg bifigneva efsend tgi chella p^o efsar, oder reprovada, oder tgi ella p^o aveir fotasfatg a Dia avonda per ilgs fias strofs meritos tras ilg putgea.

2) Et anvardat! per stabileir e provar la mia propofitziugn, e risolver veia ple l'objectziugn, stoia ja distinguer aintan ilg putgea duas tgiolas, la colpa e la pagna, la Colpa é chella offeisa tgi vign fatga à Dia antras ilg putgea, fursafsond la sia divina lescha, e tras chella offeisa e inguria fatga a Dia vign resolveida chella amezetga tgi pafsa trantar Dia e ilg Christiagn. La pagna é igl Strof tgi ilg putgant mareta per l'offeisa fatgia a Dia tras ilg fursafsar ilg fias divins Cumonds: La colpa vign remessa, lascheada siva e perdunada antras la panatenza per l'infusiugn dalla gratia giustficanta, oder per deir pi clear, tras la restitutziugn dalla Grazia santificanta la challa ilg Christiagn perda tras ilg putgea mortal, resta aber ilg putgant Christiagn subject alg strof merito tras ilg putgea, chelg é tras la panatenza vign laschea siva [f. 3^r] e perduno ilg strof perpetan, restar aber ilg strof temporal da fotasfar a Dia sen cheft, oder aber sen lotar Mond.

3) Per provas da chefta vardat vainfa nous exaimpals indumbrevals aintan la fointga scritgeira, ilgs nous mofan e fon avoir tgi remefa e perduna la colpa resta anc anchaltge strof temporal. Aintan ilg Numeri algs 20 Cap 12 ligainfa nous tgi Moifes e Aron schibagn perduno ilg putgea dalla lur incredulitat, anchaloura analg nias strufageas cun la mort temporal e chotras nias Sprivos dilg poles d'alla terra ampermefa; uscheia ligainfa nous aintan ilg codasch Numeri algs 14 Cap: tgi tot ilg piaval da Israel per muteif dallas lur mumuraziugns ancuntar Dia een nias sprivos dalla terra ampermefa per strof dilgs lur putgeas et een tots raftos, morts aintan ilg Defiert orainfar tgi Caleb e Jofue. Gronds et enorms een stoos ilg putgeas da David, numnadamang ilg adulteri e ilg mazamaint, El hõ aber tadlõ la vouch dilg Profet Natan, è ia anfaletz et hõ landriglo fur dilg fias putgeas; peccavi Domino, ja va fagt eu grond mal avant Dia, e tras chella recunaschenscha e andriglenscha hõ David obtignia ilg perdugn dilg fias putgea, scu letz ilg profet Natan ilg hõ intimo ilg perdunamaint. Dominus quoque transtulit peccatum tuum: non morieris. Dia heo perduno ilg tias putgea: veruntamen, quoniam blasphemare fecisti inimicos Domini propter verbum hoc, fillius, qui natus est tibi, morte morietur. anchaloura efsend tgi te ats fagt [f. 3^v] chel grond putgea schi vign ilg tias per Strof da chel a mureir? 2 Regum 12: 13. Ecco damai A! tgi David siva daveir tras la fia andriglenscha fur dilg fias putgea contanschia ilg perdugn, è anchaloura nia strufagea cun en strof temporal numnadamang cun la mort dilg fias felg.

4) Aintan ilg fecond Codasch dilgs Regs 24: 10 ligainfa nous tgi David furprendia dilg Spirt da lambiziugn hõ dumbroõ ilg Dember dilgs fias subdits, per uscheia veir la fia gronda pufanza tgi El veva scu Monarch. Aber David vign alla cunaschenscha dilg fias mal cumes sandregla giu da chel schond: peccavi valde in hoc facto: sed præcor Domine ut transferas iniquitatem servi tui, quia stulte egi nimis. Tras la andriglenscha hõ David contanschia zvar ilg perdugn dilg putgea; anchaloura è El nia strufagea cun strof temporal; ilg chal Dia ilg hõ intimo antras ilg profet Gad schond: trium tibi datur optio, elige unum quod volueris ex his, ut tibi faciam. da treis tgiosas scherna or chella tgi plai a te, numnadamang 7 ons da fom e calastrea, oder treis Meis fugeir dilg tias inimei cun efsar da chel perfequito; oder treis Deis da mureia aintan ilg tias reginaval, da chels treis strofs veva David la libertat da eliger chal tgi ad El plascheva. David eliga la mureia efsend tgi chela cuzava angal treis Deis, e antan chel curt taimp een morts zatanta mella omens dilgs fias reginaval. Ecco damai A! tgi davainta fig [f. 4^r] lavens tgi remefa e perdunada la colpa tras la panatenza resta da lotasfar a Dia per ilg putgea cun anchaltge

strof temporal, ilg chal strof nous stuaing lotasfar a Dia sen cheft mond antras ovras da panatenza e mortificaziugn, oder aber mantgantond da lotasfar per chel strof merito sen cheft mond, stuainsa nous lotasfar sen lotar aintan ilg pargatiara.

5) Et anvardat! Dia pōō cun tota raschugn pretendar dilg Christian putgant anchaltge lotisfaziugn per linguria rascherta tras ilg putgea scu chelg tgi ilg Bab perduna alg fias felg loffeifa fatga ad El, pretenda El anchaloura ena arbitraria satisfactziugn per linguria rascheta: uscheia hōō fag David cun ilg fias felg Abfolon. Abfolon hōō grevamang offandia fias Bab David antras mazar ilg fias frar, e schibagn tgi Abfolon ê nia reconfilia cun fias Bab David tras linterzelsiugn e Gurbeida dalla femna Theucita, hōō El anchaloura, stuaia lotasfar alg fias Bab David per linguria, tras efsar sprivo dalla fascha da fias Bab per ilg Spaza da duas oñs. uscheia cun anc ple raschugn pōō Dia ilg nos Bab pretendar da nous sia figlolanza anchaltge Satisfactziugn ear siva tgi nous cun El ischan reconfilias tras la panateuza.

6) Vous nitz aber chōō am far ena objectziugn cun ilgs pleats dilg profet Ezechiel tgi dei: si impius egerit poenitentiam, omnium iniquitatum ejus non recordabor. tantprest scu ilg putgant fōō panatenza dilgs fias putgeas, vigna ja betg ple a partartgear ve da chels. [f. 4v] Glè la vardat tantprest scu ilg putgant faconvertescha tier Dia tras ena veira panatentga, schi partratga Dia betg ple ve dilg putgea tantavant scu chel maretta ilg strof perpetan, dilg chal ilg Christign vign delibero tras la panatentzga, oder tras la restituziugn dalla grazia santificanta mediante ilg f: sacramaint dalla panatentzga scu infinescha ilg Apostal S. Poal Rom: 8. nihil ergo nunc damnationis est iis, qui sunt in Christo Jesu. Dia aber saragorda bagn dilg strof temporal merito tras ilg putgea scu El fetz testitgescha aintan ilg Exodo 32 Cap: ego autem in Die ultionis visitabo et hoc peccatum eorum. Ja lá ear betg sncar davend tgi tras la panatentzga vigna laschea siva e perduno e strof perpetan e temporal, schi la careza mediante la challa ilg putgant contanscha la remischugn dalla colpa ê schi gronda, schi intensiva e perfetga ancuntar Dia tgi ella maretta da contanschar ear la remischugn dilg strof temporal, e tgi chelg seia la vardat e posa davantar vainfa nous ilg exaimpal dilg ladrugn ve dalla Crousch, ilg chal schibagn tgi veva cumes gronds et enorms delicts, anchaloura autras la perfectziugn da l'andriglenscha e tras la perfectziugn dalla careza tgi El aintan chel mument dalla recunashenscha dilgs fias putgeas veva concepia ancuntar Dia hōō obtignia perdugn dilg strof perpetan e temporal scu suonda clear or da chelg tgi Jesus Christus hōō deg: hodie mecum eris in paradiso. oz

vigns te ad elsar cun me aintan parveis; chelg ves aber betg pudia davantar schi el ves gia da fargiu auchaltge strof temporal.

7) Gle aber fig difficultous e malmaneval tgi ilg Christiagn putgant aintan la sia converfiugn vega ena careza e andriglenscha schi perfetga tgi ella effectuescha la remischugn dilg strof perpetan e temporal.

[f. 1^r] Reamij Nadal noig año 1819. impleti sunt dies ut pareret, et peperit filium suum primogenitum.

I fis da nosa vard ena gronda Malangraztgevladat A! schi nous aintan ena Noig da tanta importanza, aintan la challa ilgs Angals vignan giu da Stgiel e tgeantan hjmnas e canziugns de legreia e consolaziugn, nifan betg ear a schanshear e confiderar anzatge da chel grond et ineffabel misterì tgi vign aintan chefta Noig cellebro. Per betg damai elsar schi malangraztgevals Christiagns verfo ilgs gronds benefezas tgi ischan aintan chefta Noig davantos particepevals, vigla ja mettar avant a vous ilg muteif pertge tgi la Mama Baselgia cellebrescha cun tanta Solemnitat la mimorgia anualla dalla Naschenscha dilg nos Spindrader Christus Jesus. Ela garegia da nous numnadamang tgi nous profesan cun veiva Cardenscha ilg adorabil mistera dalla incarnaziugn dilg felg da Dia e tgi nous ilg venereschon cun ardentia Careza, e betg sainfa raschugn pretenda ella da nous e cardenscha e Careza aintan chel misterì, elsend tgi ilg felg da Dia ab æterno, ilg chal era cun ilg Bab e ilg soing Spirt ilg madem Dia et equal allas otras duas perfuinas divinas — hoõ piglia tgerm humana dilg best da Maria, nescha aintan ilg Mond per elsar ilg Spindrader e Salvader da tots ilgs omens. Chel misterì vign proponia dilgs Apostels algs fuondaders da Christo cun chels pleats: qui conceptus est de Spiritu Sancto natus ex Maria virgine. En mistera tgi sainfa la ferma Cardenscha da chel nigu poõ safalvar, ni poõ raschevar aintan ilg tribunal dalla panatenztga la abfoluziugn dallas fias colpas. Nous laign damai confiderar curtamang tge tgi seia la incarnaziugn e Naschenscha dilg felg da Dia, e an tge maniera tgi nous vagn da defsar engratztgevals per en schi grond benefeza e schi sublim mistera. ja dugn la[n]schatta aintan honour dalla incarnada Sabgenscha . . .

[f. 2^v] 1) Dia hoõ Stgafia ilg nos ampren Bab Adam e ilg hoõ arritgia cun blears dungs, e trantar oters cun ilg Dugn dalla inozenza, El ilg hoõ mes aintan ilg Parveis terrester cun lempermischugn dilg manar El cun la sia posteritat aintan la sia glorgia, schi El nis ad efsar alg fias Stgafeider obedient e fideval. Aber elsend tgi Adam antras l'avelga dilg infernal inimei, e tras las lufingas dalla Dona Eva hoõ surpafao ilg divin cumond, schi hoõ El pears la inozenza, è davanto culpeval da putgea, ilg

chal per veia da generaziugn hõ satransfundia fur da tot la fia posteritat e defsendenza, El é nia difcaztgea dilg parveis terrefter, e nia cundamno alla mort, e a chel dember fainfa fegn da mals e misfergas, las challas nous vagn da purtar, star or e deploragn aintan chefta val e vetta mortala. O povra schlatagna umana povers felgs da Adam! tots pers per ena perpetnadat! Aber na! la divina gifteia schibagn grevamang offendeida anchaloura hõ ella betg lia proceder cuntar da chella cun chella riguroufitat da gifteia, la challa ela hõ duvroo cun ilgs Angals rebels; ilgs chals dalunga fiva dalla offeifa fagtgia alla divina majesttat een nias difcaztgeas eternalmang aintan ilg anfirn. Sonder Dia hõ cumpatia alla fraschladat dilg Christiagn, ilg chal per elsar cumponia da tgern et ofsa, era tant pi froschal da chelg tgi era la nateira angelica et hoo concedia ad Adam taimp da sandriglar e ampurmes da dar ilg rameada per sapræservar da chel mal tgi darivava da Adam e fopragava sen tot ilgs fias descendents.

[f. 2^r] 2) An blearas maniaras ves la divina Sabgenscha pudia remaggear ilg mal tras chel amprem putgea caschunõ. Aber Senachelg tgi seu dei S: Poal. noua tgi ves abundõ ilg putgea, abundes er la grazia = schi vot ilg celestial Bab tgi ilg fias fulet felg favistgescha cun la nateira umana, pegla sen safetz ilgs putgeas da tots ilgs o(n)[m]ens e diffetga chels cun ilg fias agan fanc, e tras pagnas tormaints et ena mort la pi doloroufa derva las saradas portas dilg celestial reginavel. O mieval misericordeval divin Decret! hõ damai la schlatagna umana enzachouras da Spitgiar en Spindradar. Letz vous duvrar cun nous tanta buntat e misericorgia dans schintgigiar ilg vos divin felg per nos Salvador? gea tanta é la divina misericorga. Pafos blears e blears sæculs reiva finalmaug notiers ilg taimp, tgi doveva neir exfequia chel imutabal divin decret. El hõ tarmes en Angal tier Maria trantar totas createiras la pi fobra, la pi fointga e inozenta fainfa nigna macla, per la laschear avifar tgi ella per ovra e vartet dilg Spirt Soingt vegia da concapeir e partureir ilg Spindradar dilg Mond et ecco tgi avant tgi Maria na deta ilg consentimaintg a chefta ambaschada hõ ilg f: Spirt formõ dilg fias fanc e or dalla fia purifsima tgern en corp uman, alg chal el hõ unia ena orma raschunevla, e aintan chel madem taimp hõ ilg felg da Dia Christo Jesu unia a safetz cheft corp e cheft orma, unia ainta ena perfugna la nateira umana cun la nateira divina. Cun chefta schi stretga uniugn dalla nateira umana e divina hõ El dimoro aintan ilg best da Maria 9 Meis seu tots ilgs oters unfangs, e sen la fegn dilgs 9 meis e gift aintan chefta Noig, noig veiramang per nous vintirevla nescha el da Maria, cumpara alg mond vifeval, pafsibel, mortal cun la nateira umana.

[f. 2^v] 3) Aintan chefta ftraordinaria naschenscha dilg Spindrader seu dei S: Leo hõ nigra part ni la concupiscenza dalla tgern ni la absurditat

dilg putgea. E seu chelg tgi ilg felg da Dia é genero fainfa ovra umana, nescha plagn da grazia e vardat, sobar fainfa macla originala cun la chala tots ilgs oters neschan maclos; uscheia la Mama tgi ilg hõõ concepia per ovra dilg Spirt fointg, ilg hõõ parturia ear fainfa dolour e fain violar la fia integritat virginala. Chest é ilg grond miftera dalla incarnaziugn e naschenscha dilg felg da Dia. Aber nous stuagn far en pas pi anavant per tgapeir la grondeza dilg banafeza tgi el hõõ fatg cun nous. Jefus Christus lamprema e infalibla vardat dei tgi nign na posa dar pi gronda ansagna da careza, oraifar tgi cun dar la vetta per ilg salegt e bagnstar dilgs fias ameis. majorem caritatem nemo habet, ut animam suam ponat pro amicis suis. Ena veira amezetga ordinariamang interceda e confista trantar parfugnas, da æquala condiziugn, et uscheia efsend tgi trantar Dia e ilg om é nigna æqualauza efsend Dia infinitamang superior alg om, seu ilg Stgafeider è superior alla createira, schi pudeva trantar Dia e ilg Christiagn intercedar nigna amazetga, et anchaloura schi hõõ Dia per careza ancuntar ilg Christiagn piglia la nateira umana e veta temporala per sacrifitgiar chella per ilg Christiagn.

4) Et anvardat! betg anc avonda da chelg. Ilg Christiagn pudeva betg fuletamang betg elsar amei da Dia amuteif dalla basetzeza dalla fia nateira, fondern El era en veir inimei da Dia per la iniquitat dalla fia colpa. Anchaloura gift aloura tgi nous eran seu dei ilg Apostal ilgs fias inimeis, cum inimici esemus e tgi vevan da spitgiar navot oter tgi svandetga, strof e perdiziugn ischans nous reconfilias cun Dia tras ilg Sanc dilg fias divin felg Chrifto Jefu. [f. 3^r] E tge gronda et excelsiva careza é betg itada chella dilg divin felg da leir dar la fia vetta e spondrar tot ilg fias Sanc per nos Spindramaintg, efsend tgi ena fuleta gutella, gea ena oraziugn ena fuleta umilliaziugn, gea ena fuleta ovra dilg divin felg efsend ena ovra infinita fis itada avonda per ilg Salegt e Salvamang per in Dember infinit da putgants; glê damai stõõ en excels dalla fia divina careza e buntat da leir anschevar a piteir e fotasfar per nous; schon ilg amprem mument dalla fia naschenscha, partge el é naschia seu ester or dalla fia patra, naschia pover aintan ena Stalla, naschia aintan ilg taimp ilg pi fregt dilg anviern. O tge grond excel da Careza ê pomai chel! en Dia nescha aintan ena Stalla, en Dia vign mes aintan en Purfeppau, en Dia hõõ per fias serviants e cumpagneia ilgs tiars igl Bof e ilg Afan, en Dia an tanta povertat e tot chelg davainta per nofsa Careza, per nous Spindrar dilg putgea, dalla mort e perdiziugn! Tge grond angraziamaintg ischans nous damai betg ubliias St! per en schi grond benefeza! Ja fugn perivas tgi mintging da nous vigna ad ancanoschar la gronda obligaziugn e doveir tgi nous vagn ancuntar ilg nof naschia salvadar, efsend tgi tras la fia Naschenscha ischans

nous renaschias tier la vetta perpetna. An tge maniera aber duefsans nous corrisponder ad en schi grond benefeza?

5) La maniera cun la challa nous vagn da corrispondar cun angratzevladat alg divin Salvador Jesus Christus per ilg benefeza dilg Spindramaintg ans mofa a nous ilg Apofstal Sointg Poal aintan la fia Epiftola ligeida pacavant aintan la mefsa: aparuit gratia Dei Salvatoris nostri omnibus hominibus erudiens nos, ut abnegantes impietatem et sæcularia defideria pie sobrie et iuste vivamus in sæculo. Ecco la moda e maniera tgi nous vagn da obfervar per efsar angratzgevals alg nos divin Spindrader [f. 3^v] per ilg benefeza dilg nos Spindramaintg; nous stuagn dei El fneaargiu allas impietats tgi vot deir navot oter tgi ftargiu da tots ilgs putgeas, algmanc da chels putgeas tgi fon perdar la gratia da Dia, e impedeschan ilg fregt dalla incarnaziugn e Spindramaint dilg felg da Dia, pilg ampren damai ftuanfa nous diftatgear ilgs nos cors dallas tgiotas terrenas e fixar chel e ilgs nos Ilgs fuletamang ve da Dia, nous stuagn fneaargiu algs dalegs e plascheir mundans e derigar totas las nofsas actziugns alg nos davos fegn tgi ê Dia, e mai operar ancuntar la fia divina lescha, nous stuagn efsar gifts ancuntar ilg nos profsim Christiagn cun mai offender chel ni ve dalla roba, ni ve dalla fia onour e reputaziugn, perdunar a chel las ingurias, carazar ilgs nos inimeis e foccorar alg profsim cun ovras da misericordia aintan ilg fias bafings spirituals e temporals, betg favinditgiar dallas ingurias rascheatas second ilg Exaimpal da Christo ilg chal hoõ betg favinditgia dallas ingurias fatgias ad El, fonder cun tota buntat a nous chellas perduno e laschea fiva.

6) Nous stuagn finalmang efsar eifrigs christiagns e devots fuondaders da Christo Jefu, ancanoschar la fia gronda liberalitat aintan ilgs fias Dugns a nous concedias naturals e furnatirals, dar ad El ilg duia culto, purtar ad El ilg duia respet adoraziugn fcu patrugn e guvarnatour dilg antiar univers.

Safigure A! tgi nous tots fcu nous ischan chõõ redunos anfeman fissan condemnos tier ena parschugn betg perpetna, fondern angal per 20, oder 30 oñs, nisan aber deliberos tras ilg (ilg) intercedar . . . tge angraziamaingt nous nissan fieir mai [f. 4^r] alg offender, ni El ni la fia familia. a pari Jesus Christus hoõ nous dalibero betg angal d'ena perschugn temporalala, fondern dalla parpetna infernala parschugn, parschugn la pi doloroufa, la pi scarschanteida, parschugn tgi tarmainta betg angal ilg corp, fondern ear l'orma — parschugn tgi ans sprivescha betg angal dalla gleisch e bagn da cheft mond, fondern dalla gleisch e bagn celestials, cun fapartgirar damai da offender Dia ftuanfa nous famufar angratzgevals per ilg benefeza dilg Spindramaintg, vivinfa nous fointgamang schi ninfa nous ad efsar

participaveals da chella pasch tgi ilgs Angals hon anunztgia aintan chefta Noig algs dena buna voluntat, la challa pasch é ena tgiapara dalla pasch e cuntantenscha tgi vignan avoir tots ilgs Chriftiagns aintan la celestiaa Patria: et in terra pax hominibus, bonæ voluntatis. amen.

Contio IP^{ma}. Pro felto S. Callifti Papæ et Martyris Patroni
Brinzolij 1820.

Qui perseveraverit usque in finem hic salvus erit.

Chel tge stat staveval fignan la feng, ving ad efsar salv. Math: 24: 13.

1) Ja vi oz o revareida audienza! ans mettar avant en Spiagal, ilg chal repraschainta a mintgin betg chelg tge glen, fonder chel tgi duesan efsar; en Spiagal aintan ilg chal mintga Chriftiang catholic dues vurdar; e valond tras chel ramover tot chelg tgi vignan a catar da absurd trect e betg convenient alla parfugna tge varda tras chel. E chel Spiagal ving betg fuletamaing a mufar chelg tgi é trect e absurd ve da nous; fonder aintan chel ninfa nous ear manevlamaing ad anttaleir len tge maniaara, e tras chal mettels tgi nous vain da rimo vesar totas absurditats tge caitain ve da nous. En Spigal deja aintan ilg chal nous ning a veir angal vartets, perfectziung e statevlatat. E chel Spiagal è ilg nos glorious Patrung Papa e Marter S. Caleastar la chala festa nous oz cellebrain. S. Caleastar anz dat en Exaimpal sco tge nous vain da operar per plascheir a Dia, e davantar perfects, numnadamaing cun complaneir exactamaing las obligaziungs dilg nos stand; El anz dat en exaimpal tge nous aintan operar ilg bain stoptgian operar cun statevlatat e sainfa fastanclantar. Perfectziung damai votalg o revareida audienza! schi nous lain purtar ilg nom da veir bung e perfect Chriftiang; statevlatat votalg aintan nous, schi lain rivar a cuntanschar la carugna parpetna dilg f. Parveis; partge qui perseveraverit usque in finem hic salvus erit, chel tge é staveval anfignan la feng, ving ad essar salv. Da totas duas tgosas anz ilg Exaimpal S. Caleastar. Ilg Exaimpal da perfectziung, partge El é sto en veir bung e perfect Chriftiang, e chelg lainfa veir aintan l'amprema part.

Ilg exaimpal da statevlatat, partge la fia statevlatat é stada tant gronda tge El é davanto en veir Marter, la seconda part. favorim atenziung, e ja ving curtamaing a mufar totas duas tgozas sott la protectziung da Jesus e da Maria.

Mintga Chriftiang ho aintan mintga Stand Obligaziungs da salvarse, lavours da complaneir, crousch da surpurtar, difficultats da disprezar, passiungs da furvanschar. Schi El o avonda las obligaziungs e lavours da exequeir, las crousch[s] e difficultats da superar, las passiungs e inclinaziungs

perverfas da rigar e suprimar; schi El deja ho statevladat avonda, sen la veja bain anscheta lainfa laftanciantar da proceder anavant, schi El perfeverescha aintan l'observaziungs dilgs doveirs anfigna la feng; o aloura el fieramaing en veir bung e perfect Christiang, anzi ilgs nos divin Salvador Jesus Christus ilg pronuntiescha betg angal bung e perfect, sonder salv e bija, qui perseveraverit usque in finem hic salvus erit. Ilg essar salv e bia aber suppona aintan ilg Christiang tota buntat e perfectziung. — Perfect Christiang ê damai chel tge complanescha exactamaing totas las obligaziungs e doveirs dilg fias Stand, schi El tot chelg refarescha alg feng principal, ilg chal ê Dia fulet; chel ê en perfect Christiang tge saprofitescha da totas occasiungs da operar ilg bain, per exaimpal: Ilg reeg da spissintar chels tgi hon fom e sect, ilg pardert da instruir ilgs nurants, da confolar ilgs sconfortos, ilg Bab da famiglia da dar bungs musamaings algs fias unfangs cun las ovras e cun exaimpal, da provedar a chels tot ilg necesara; ilg Superiour da bain rigar e guvarnar ilgs fias subdits fuaintar la lescha e voluntat da Dia: ilgs subdits las obligaziungs e doveirs ancuntar ilgs Superiours, chelg tgi promova ilg bain e vantatg da mintgin public e privat, chel tge complanescha la voluntat da Dia, e pegla gu dilgs mangs da chel tot bun e schleat, vanteira e svanteira cun pazeantga e bunaviglia, chel tge supparscha totas schleatas inclinaziungs salvond se se ilgs divin cumonds, chel finalmaing dei ja ê en veir bung e perfect Christiang ilg chal cun statevladat e farmeza perfeverescha aintan ilg bain anfignan la feng cun elsar prompt e pragea da dar veta e sanc per pudeir complaneir [f. 2^r] Ilg fias devoir, chel ê en veir bung e perfect Christiang. Ad en tal prometta ilg Altissim la Carugna æterna dilg f: Parveis: esto fidelis usque ad finem, et dabo tibi coronam vitæ.

3) Chela importanta vardat ho ancunaschia ilg glorious Papa f: Caleastar, El ho fatigea e opara per aquistar chel Nom da veir bung e perfect Christiang, e schi bain tge la sia legenda ê curta, e dilgs fias Deportamaings avant ilg Papato ans en navot cunaschaints; schi ancaloura fo la succefiung da taimp a mintgin raschuneval avonda a veir, tge El feia sto en veir bung e perfect Christiang, in Sacerdot da buna Stema, bungs deportamaints, plain da vartets, bain nia alg fias fidevals, plain dilg Spirt f: e da sapgeanscha, vir boni testimonii, plenus Spiritu sancto e sapientiæ. E apponto per chelg ê El nia promovia alla dignitat papala, noua tgi El ho faig veir, tgi El seja en perfect Christiang cun promover l'onour da Dia e ilg bain star da tots ilgs fidevals. Siva dala mort da f: Zeferin papa e Marter, ê nia f: Caleastar promovia alla dignitat papala, El ê proclamo alla antiara Christianadat per succelour da f: Peader, per stathalter da Christus sen terra, e Tgea visibal dala romana catholica Baselga. E ofsa ho El aquisto

l'occafion da mufar ilg fias grond eifer per l'onour da Jefu Christo, e per promover ilg bainftar dilgs fidevals, e or da chel eifer ans conoschal las fias qualitats da veir bung e perfect Chriftiang, partge El feu fointgifsim Suprem e cumeng Pafour dala f: Bafelga, fatgata ofsa circumdo e cargea da obligaziungs e lavours betg angal privatas e a fafiez, fonder eara cumegnias alla antiara Chriftianadat. El tgatta adverfitats e difficultats tgi fapraschaintan fen tot mangs. Aber feu bung Chriftiang e bung Pafour, feu bung caraceval Bab da figlolanza el totaveja occupo aintan complaneir ilgs fias doveirs, aintan furvanschar totas difficultats e adverfitats, El lavoura e exequescha las fias obligaziungs cun fteveladat e perfeveranza.

4) Ilg f: Papa animo da chel eifer e devoziung per la cardeanscha da Jefu Christo, da promover chela ear aintan ilgs oters fidevals, e per pudeir cellebrar las [f. 27] funtziungs ecclesiasticas cun tota pufebla folemnitat e comoditat, partge avant nivalg angal fatgias aintan lias zupos ratrags e quasi angal privatamaing, schi ho el decreto e effectuo, tge an Roma ê nia biigia en magnific f: taimpal an honour da nofsa Dona, noua tge ilgs divins uffjezas nivan publicamaing celebros. E fa imagine o Dillectifsims! cun eifer tgi El aintan chel f: taimpal ho mufo e inftrua ilgs fidevals aintan la religiung da Christo, cho ho El inftrua igls nurants, mufo da efsar fteveval algs bungs, da perfeverar aintan la fuleta falvifica Cardeanscha da Christo; cho era el da Spavaint e Snuviziung algs schleats, partge el mufava ad Els la parpetna ruigna non famiglurond e fashoud panateanza, cho aintan chel nof taimpal ho ilg f: Papa mufo la fozadat dilgs Idolaters e Paiangs, e lotras convartia blears e mano chels tier la leisch dala veira Cardeanscha, et uscheja ilgs faigs particevals dala fungtagna da totas grazias tgi ê dilgs f: sacramaints. Pardetga da chelg trantar oters blears e famous Perfonals dat Palmazius Burgarmeifter da Roma, zelantifsim peravant palla veneraziung da fozs dias, e anc duple perfequitadar dilgs fidevals Chriftiangs, pardetga dei ja dat el a mintgin, tge El mediante la prædicaziung, eifer e buna veta dilg f: Papa vegia ansemblamaing cun la fia Dona e unfangs, et anc 42 otras parfugnas faconvartia e rascheat ilg f: Battan. Pardetga da chelg nous dat Simplicius en Senatour cun 68 otras parfugnas dala fia tgeafa tge entras Califtus convertias, valend anc otras fias marvagloulas ovras davaintan tots Marters.

5) Aber betg avonda da aveir biigia fe eng f: taimpal per ilg public farveschtg da Dia, fonder el proveda ear anc alla daschainta Sepultura dalas reliquias da tants Marters tge da chel taimp davan veta e sanc per Chriftum e la fia Cardeanscha. Partal feng hol faig angrondaneir fen la veja Appia e renovar ilg vilg Santiara, noua tge ilgs Corps da blears Sacerdots e Marters en nias futaros, e porta anc oz an de ilg Nom da

Santiara da Calistus. E tge gronda tgeira e chito ho El betg gia par mintigneir ilgs bungs fen la veja dilg Salegt, e da starmentar gu totas divinas e ecclesiasticas leschas? Parchelg ho el faig publica e cumegna lescha, tge nintgin fideval dues con[f. 3^r]verfar e aveir familiaritat cun ilgs scu-munitgas, cun ilgs schleats e pervers, fenachelg tge ilgs bungs lotras na vignan betg surmanos e pervertias. O veiramaing ena paterna tgeira per manar ilgs fidevals tar la glorga celestia! E chant renomo ê betg ilg fias decret, tras ilg chal par se opponar e supprimar allas schlastheadat da Antonius Heleogabalus tgi rigiva aloura Roma ho faig an mimorga algs fidevals l'obligaziungs gronda da exercitar la modeftiadat e la temperonza, e per tal feng da salvarse la viglia e apostolica Ifanza da giginar las quater taimpras dilg oñ, per uscheja da taimp an taimp angratzear alg Altifsim per las gratzias concedidas aintan ilg oñ, e per rendar Dia tras las nossas mortificaziungs buntadeval e mifericordeval. Ofsa Dillectifsim! tge ê chelg oter tgi blears andezzas tgi ilg f: Papa scu Suprem dala Baselga, bramava da complaneir las fias ubligaziungs da bung Pastour, et uscheja davantar en veir bung e perfect Christiang.

6) ja pudes cho am tigneir se anc pi di, e mufar las fias grondas e bleras vartets mediante las chalas el az ho savanzo aintan la perfectziung; aber ja vi lashear den mang par betg essar menga lung; navot vi ja deir dala fia humilitanza, tge ilg ubliiva a rifareir tot a Dia e navot a lasetz; navot dala fia carezza, cun la chala el fucuriva algs bisignevals fen totas pufebblas maniaras, navot dalla fia modeftiadat e sobradat e mortificaziungs tge ilg stavan adegna an cumpagneia, chellas e otras blearas vartets exercitadas dilg f: Papa Caleftar vigla lashear denmang; efsend chellas purdadas fon aveir avonda tge el seja fto en veir bung e perfect Christiang; efsend tge El ho oparo e complania las fias ubligaziungs cun gronda statevladat fainfa fastanchlantar, o marvegloufa statevladat! degna veiramaing da essar imittada e da nous attent ilgs fias exaimpal praxitgeada! S. Caleftar aber ê betg angal fto en veir bung e perfect Christiang, sonder ear en veir Marter.

seconda Pars.

7) Scu chelg tgi svain via tgi f: Caleftar seja fto en veir bung e perfect Christiang, uscheja El fto ear en veir Marter. per a vous mufar tgi f: Caleftar seja fto en veir Marter, vigla ja distinguar duas clafas da Marters; i dat numnadamaing Marters da Dia, e Marters dilg Diaval; partge vous cartetz forsa tge tots sejan veir Marters chels tgi andeirau pagnas e tormaints, perfecuziungs e adverfitats e la mort feza. na na. o Dillectifsim! betg tot chels en veir Marters, partge [f. 3^v] antala veifa fis ilg Diaval letz en veir Marter, efsend tgi El pitescha tantas pagnas e

tormaints, et uscheja fisan veir Marters tots chels tgi crodan fot la Spada dala gifteja, e uscheja fisan veir Marters tots malfaschent ilgs chals ston dar veta e sanc per santenza dalla gifteja. aber per canoschar ilg veir Marter stuinfa betg attendar allas pagnas e tormaints, betg allas perfectziungs e adverfitats, ear betg alla mort fetza, partge fisan veir Marters tots delinquents e uscheja fisan ilgs lafters e putgeas l'occafiong da davantar veir Marters; fonder nous stuin attendar e confiderar la raschung e Muteif per ilg chal en pitescha pagnas e tormaints; partge scu dei Tertulianus: illi non possunt habere Martyrum mortem, qui Christianorum non habent vitam; cum Martjrem non facit poena sed causa etc.

8) La raschung dilg veir Marteri è u l'onour da Dia, u la prædicaziung dalla vardat oder la defenfiung d'anchaltge vartet, tots chels damai tge piteschan pagnas e tormaints per en oter Muteif na en betg veir Marters. Chels damai na nen betg veir Marters ilgs chals en plains da errors e herefejas e schi obtinos aintan chellas, tge avant tgi deponar ilgs errors e confelsar la vardat sacrifitgeschan veta e sanc; i profelsan avertamaintg las impietats e davaintan Marters da chellas, aber betg Marters da Dia fonder Marters dilg Diaval; e parchelg dei Tertulianus: tales occidi possunt, coronari autem non possunt: tals po neir Marterizos, betg aber neir ancuranos cun la carugna dilg veir Marteri, partge la raschung per la chala els pitschan pagnas e tormaints nâ nê betg veira. betg Dia, betg la prædicaziung dilg evangela e la vardat, betg la defenfiung dallas vartets è ilg object dilg fias Martera; fonder ilgs errors e iniquitats. Vous vafetz damai o Dillectifsims! tgi betg las pagnas e tormaints, ear betg la mort fetza feja avonda par davantar en veir Marter, fonder la raschung è chella tgi fô davantar veir Marter, e ofsa ninfa manevlamaing a tgapeir e ancanoschar tgi f: Caleastar feia sto en veir Marter, partgé ilg Muteif dilg fias Martera è betg sto vanadat mundana, betg errors e iniquitats e herefejas ancuntar la veira e fuleta salvifica Cardenscha, fonder Jefus Christus e la sia religiung, ilg veir e infalibal [f. 4^r] evangela en stos la raschung per la chala el az ho laschea marterizar, la musada dutregna fusaintar la religiung da Christo è chella tge ho anvido ilg has aintan ilg Tjrang Idolater ilg chal sen totas puseblas maniaras pansava da far sacrifitgear algs fozs Dias ilg glorious papa f: Caleastar; aber sangona chel crudeval Tjrang; partge schi bain tge la sia crudevladat surpalsava tot confengs dalla humanitat; schi è tututegna la statevladat dilg f: Papa anc pi gronda.

9) Rigiva da chel taimp ilg Keifer Alexandar numno ilg crudeval; ilg chal rafava or e sustigniva las herefejas las pi grondas e pi horrendas ancuntar la Baselga dilgs fidevals; ving relato alg crudeval Tjrang tge Caleastar ilg Papa feia ilg principal lerreifter dilgs Christiangs, algs chals

el fascheva continuamaing anim e curasch da profelsar Jefü Chriflum crucifigia, anzi tge Caleastar seja ilg principal inimei dilgs fias Dias, tge el chels cun tota fadeja prova da fdreir or e diffar. grittinto ilg Tjrang tras ena tala Notizia tarmetta la fia fuldada, ilg fo tgapar, liar e incarcerar. Chelg ê la paja dalas staintas e fadejas tgi El ho faig per ilgs fias convivents, e an voutatg dalla antiara Chriflianadat. El rascheva ofsa injurias dala fuldada, cadagnas e parschungs. E cho az daporta ofsa Caleastar aintan ilgs mangs dilgs fias ingifts tormentadadars? racloma el forfa la fia dutregna e mufamaints? schneial El forfa gu alg veir Dia e sacrifitgescha algs fozs Dias da Al(l)exander? o na o Dillect! nu betg carté tgi El recloma ilgs fias Decrets publittgias, la fia dutregna mufada, nu betg carté tge El meida ilg fias exaimpal da vartets, e safottametta a Al(l)exander e algs fias jduls; na na el ê stateval aintanchelg tge El ho mufo e opero, partge fcu chelg tgi ilg object dallas fias perfecuziungs ê ilg veir Dia e la vardat Evangelica; uscheja ê ilg madem Dia ear ilg object dala fia statevladat; partge El fo tgi par essar ancurano cun la carugna da Marter stoptga El tafframaing combattar, e combattar anfignan la feng, non coronabitur, nifi qui legitime certaverit.

El fo tge la fidevladat e perfeveranza foleta ear aintan meaz las perfecuziungs e adverfitats fescha davantar veir Marter e biia, et uscheja cumbatta El tafframaing ancuntar ilg tjrang, e ancuntar la fozadat dilgs Idolaters, qui perfeveraverit usque in finem hic salvus erit.

10) Sen chel prencepa fundo ving ilg tjrang mai ad efsar anftand da volvar Caleastar da sacrifitgiar a Dias fozs a Iduls. na o Dillect! chelg nu fpigte da f: Caleastar. [f. 4^v] Fescha pir ilg Keifer gaschlar e pluntar ilg glorious Papa, fescha el pir aintan ena crudevla Parschung andirar e piteir fom e sect o oters crudevals tormaints, ftebgall pir de e noig sen tge crudevla maniera tgi El polsa tormentar ilg f: Papa, gea Smanaschtga El ear anc la fetza mort, El aber ving ad efsar stateval, El ving betg az laschear starmentar gu ni da pagna e tormaints, ni da ampurmascheanscha e Donateifs; e schi la forza dilg Keifer ê gronda, schi ê la statevladat dilg f: Papa anc pi gronda. El ê sco en govan Machabear pront da obadeir beitg aber algs cumonds e propofitiungs dilg Keifer, fonder alla lescha da Jefu Chrifto. Non obedio præcepto regis, sed præcepto legis. El sametta damai aintan l'oratiung az racomonda a Dia e safeida, tge El feia anfignan ofsa ear aint ilg fias Martera dat del gido e afiltia. Ilg Tjrang aber vafond la gronda Statevladat e per uschi deir la Stinadadat dilg f: Papa, vafond tge tots ilg attentats dilg volvar nizigivan navot, partratga or ilgs finals tormaints e ilg final Martera tge El vot dar alg loingt. Et uscheja dat El la finala Santeanza, la chala ê Spavantousa, betg

aber per ilg f: Papa. Alg f: Papa dues damai neir lija en greaf Crapp ainta Culeaz, e or dena fanestra dilg imperial Palatz neir bitto aintan en foss, e cun ena tampesta da Crappa dues neir finia la fia veta, e fott chella neir fultaro. Tgi na dues betg creir o Dillect! tgi fantond ena schi crudevla fanteantga da Mort ilg f: Papa vega betg mido meina, aber na cun legreja e confolaziung fainta e rascheva El la fantentga e cun la madema Statevlatat, cun la chala El an figuan adaco ho vivia e opera aintan las persecutiungs e adverfitats, forportal las davossas paguas e tormaints, e cun legreja dat El la fia veta per amour da Jesu Christo — e e la fia Cardeanscha, e per lashear anavos en exaimpal algs fidevals da elsar stateval aintan la veira Cardeanscha, e betg tameir da sacrifitgiar la agna veta, per confervar la Cardeanscha. O gronda statevlatat degna veiramaing da elsar da nous imittada.

11) Ofsa o Dillectifsims! vez via tge foingt Caleafar ê fto en veir bung e perfetg Christian, vous vetz ear via tge el ê fto en veir Marter; imittan ilg nos glorious f: Papa, sejans ear nous perfects Christians cun complaneir exactamaing las obligaziungs dilg nos stand. mintgin ho da complaneir obligaziungs gronds e pischans, regs e povers, Superiours e subdits e fuletamaing cun complaneir las obligaziungs dilg fias stand, po mintgin davantar veir bung e perfect Christiung; sejans aber ear statevals aintan ilg nos bain operar, nu betg anz laschain starmantar gu ni da Crouschs e travaglias, ni da perfecuziungs dilgs nos inimeis, fonder sejans statevals anfignan la feng, e nous a contanschan la carugna celestia. amen.

[f. 1^r] Pro festo S. Michaelis Archangeli in Sovagnignii 1821.

Michael princeps magnus, qui stat pro filiis populi tui: Daniel Capite 12.

Schi nous safigu[r]agn A! la grondeza, la pompa e Majesttat, la glorgia e pufanza e retgeza dilg Retg Salamon, schi gninfa nous bagn avoir aint e tgapeir tgi El feia en Retg ilg pi glorious, ilg pi pufant e ilg pi retg da tots ilgs Rêtg; aber cun tot chelg vainfa nous betg anc safiguro ilg mender per deir uscheia tranter ilgs Angals. Ilgs Angals een Prencas ancoranos cun Carugnas, las quallas risplendan betg da or e argeont, tgi vign dilg taimp confumo, fondern Dia fetz ê la lur Carugna; la lur vistgadeira ê betg en Purpur, fondern Els een circumdos e vistgias cun ena glorgia e Majesttat, la challa vign mai ftgirentada; Els een Prencas d'en riginavel nouva tgi Dia fetz hõõ biigia fe en Tron, nouva targleischa ena Gleisch perpetna, indeficiente, nouva tgi glê ena perpetna vanteira et ena perpetna pasch e legreia. Gea ilgs Angals en prencas ilgs pi pufants, ilgs pi sapients, ilgs pi vintirevels, Prencas an cumparaziugn dilgs quals tot las grondezas umanas een en navot.

Schibagn aber tgi tots ilgs Angels een grond Prencas, schi vign anchaloura S: Mitgeal numnõ an particular en grond prenca. Michael princeps magnus. El furpafsa tots ilgs Chors dilgs Angals an grondeza, feu Saul alg ampren Rêtg da Ifrael furpafava an grondeza tots aintan ilg fias reginavel. Choura tgi Dia hõ Stgiaffia ilgs Angals, schi hõ El an particular gia la fia atenziugn fen ilg Archangel S: Mitgeal, et hõ Stgiaffia cun Dugns e prærogativas particularas, et ilg hõ perchelg destino per ilg Manadar dilgs Angels, e per ilg Defensfour dilg Parveis. Aber betg avonda! Dia ilg hõ destino per en pertgiradar dilgs omens, fena-chelg tgi El magna chels aintan Parveis per uscheia amplaneir e occupar chels Liias, tgi nivan a neir vetgs tras la crudada oder apoſtafia dilgs Angels rebels. Michael princeps magnus, qui ſtat pro filliis populi tui. Mitgeal en grond prenza, grond avont ilgs Ilgs da Dia, lonour dilg chal El veva da diffender ancuntar Lucifer e ilgs fias fuondaders; grond avant ilgs Omens, dilgs chals El ê ilg Lur deffenfour e Schurmageadar. Scu nos Schurmageadar, ischa[n]s nous ad El (f. 1^v) ubliias angraziamaintg e veneraziugn. Schu en deffenfour dalla honour da Dia ischans nous ubliias dilg fuondar; e chelg tant daple ilg duefsans nous fuondar eſend tgi vagn cun El ilg madem Dia, et El ans mofa choo ilg fuondar, per ans manar tier chella gronda glorga e beadenscha, tier la qualla nous ischan da Dia deſtinos; eſend aber tgi nous vagn da cumbattar e far Gerra per gudagnear chella beadenscha et avend da cumbattar ancuntar ilgs madems inimeis tgi S: Mitgeal hõ cumbatia, schi lainfa nous ampren dar dad El choo, ed la moda e maniera da Cumbattar. ena part. Aintan ilgs cumbattimaings lainfa nous clamar S: Mitgeal an agigt, eſend tgi feu Schurmageadar pufant ans geida El furvanschar chels inimeis. en otra part. oder Mitgeal mofa feu nous vagn da far gerra: e ans geida furvanschar.

1) Schibagn tgi ilgs Angels eran Spirts ilgs pi fobers, ilgs pi beals, schi enalg Els anchaloura betg antras dalunga fiva la lur Stgiafenscha aintan ilg Pofses dalla intuitiva vifiugn da Dia, oder aintan la beadenscha celeſtiala, ear Els en ſtoos per en taimp viatours. Dia hõ ordino tgi ilgs Angels na pofsan betg dalunga fiva eſar Stgiafias, entrar aintan la glorga perpetna, foudern ordino tgi ſtoptgian chella an ena ſcherta maniera gudagnear. Per aber dar ad Els caschugn dala guadagnear e meritar, schi hõ El reveloo algs Angels ilg miſteri dalla incarnaziugn dilg fias divin felg, tgi chel numuadamang vigna a bundanar ilg Tron dalla divina Majeftat, e neir da Stgial an terra an tgern umana, aloura duefsan ilgs Angels ilg adorar fen terra feu ilg adoravan aintan Stgial, e ilg farveir ad El cun tota pufebla umillitanza, feu Dia ſetz dei antras ilg Apoſtel S: Poal aintan la fia Breaf algs hæbrears: et eum iterum introduxit

primog(i)[e]nitum in orbem terræ dicit: Et adorent eum omnes Angeli Dei: Anchellaveifa hõo Dia ordino cun ilgs Angels, et uscheia hõo El ad Els cumando . . .

[f. 2^r] 2) Chõo hon aber fadeputõo ilgs Angels ancuntar ilg Cumonda Dia? frousch tgi S: Mitgeal chel grond Prenza õo gia fantia la revelaziugn da Dia, schi hõo El a chella safottames cun umillitanza, et era prompt da farveir a chel Dia incarno, an tgerm umana. Scu chelg tgi é plaschia a Dia, scheva El, uscheia duefalg davantar. E tgi fugn ja da cuntardeir a Dia ilg mias Signour? Cheft mument am hõo Stgiaffia, an cheft mument am hõo El schintgigia, ritgento, et orno cun tants Dugns e prærogativas, frousch am ho El fatg tantas grazias e benefezas, et ja dues betg am fottamettar ilgs fias divin Cumonds? na! na! ja vi betg recumbenfar cun malangratztgevladat e difubadenscha per tant benefezas, ja fugn en Serviantg da Dia. Tgi El feia sen aintan Stgial sen ilg fias Tron da Majestad, oder tgi El feia sen terra an tgerm umana trantar ilgs Omens, schi ancanoscha ja el adegna per ilg mias Dia e ilg mias Signour, e vi El adorar. E schi El scu Dia e Signour feumilliescha tontanavant, dues ja scu fia creteira e fias Serviant betg ear mademamang e anc duple maumilliar? anchellaveifa partartgeva, e uscheia schanscheva S: Mitgeal.

3) Hon aber tots ilgs Angels anchellaveifa partartgea e schanschea? han tots ilgs Angels mufo ena tala engratztgevladat e umillitanza ancuntar Dia lur Stgiaffeider e benefactour? Naha! A! Lucifer ear egn dilgs principals dilgs Angels hon schon betg anchellaveifa schanschea. El hõo confideroo la prærogativa dalla fia Stgiafenscha, la noblenscha dalla fia nateira, la Bealeza dallas fias proprietats e Dugns, confiderava la fia grondeza, e da chella anforvo, plagn da Stolzadat e Superbia scheva El: ja vi betg farveir. Hõo Dia destino da bundanar ilg fias divin Tron, e da uneir la fia divina nateira cun ena otra nateira, schi dueva El far chella onour algs Angels, e uneir la nateira divina cun la nateira angelica e davantar en Dia angel [f. 2^v] e aloura lelsa ja ilg adorar. Aber efsend tgi El præterescha ilgs 9 Chors dilg Angels schi targlischants, e stema ple la mortala tgerm e nateira dilgs omens, efsend tgi El fõo chella onour algs verms dalla terra e betg algs Angels, e vot efsar an chella forma da tgerm umana, da Chriftiagn da nous angels adoro, schi vigla ja betg e pofs betg ilg adorar, naha! ja vi betg farveir: ja vi madulzar lur dilg Tron da Dia, e choõ biigiar metz en Tron, a metz rigar e guvernar; goa guvernar vigla ja, e betg adorar, ja vi efsar Signour e betg Serviant da den Dia an forma da Chriftiagn.

4) Siva tgi Lucifer hõo gia schanschea e partartgea anchellaveifa, Schi hõo ena terza part dilgs Angels ilg suandoo, e pruavan cun El

anfeman da sadulzar fur dilg Tron da Dia. Aber Mitgeal hõo manõo ilg fias fidevals e statevals Angals ancuntar ilgs Angels rebels da Lucifer, e hon fagt ena talla gerra, tgi vign mai ad elsar via e fantia la fumglanta. Aintan chella battaglia niva betg tignia Spadas ancuntar Spadas, Lanzas ancuntar Lanzas, e bitto frezas ancuntar frezas, fondern seu Angels cum-battan, partrags ancuntar Partrags, voluntat ancuntar voluntat. Mitgeal hõo fames alla frontiera dalla sia angelica armada cun en schild an magn, fen ilg chal era sceretg se chefts pleats: quis ut Deus? tgi ê seu Dia, letz vous esfer seu Dia, ischas vous schi gronds, pufants ec: Spadas, Lanzas e tots oters instruments dalla mort violenta hon mai e vignan mai a far ena fumglainta Stroda ainten ena armada, seu chels pacs pleats hon fagt aintan ilgs Angels da Lucifer. quis ut Deus? chels pleats pudevan ilgs Angels rebels betg suffreir e surpurta, Els een tgschasos anavos, Els hon ancunaschia la graveza dilg lur putgea, e cun chels pleats seu fisan tutgia dilg Tugn e Tgiametz enalg nias scaztgeas dilg [f. 3^r] Parveis aintan la profunditat dilg anfirn. Uscheia hõo ilg Archangal fag gerra ancuntar Lucifer e ilgs fias fuondaders, e cun chels pleats, quis ut deus, hõo El victorizo fur da tots ilgs fias inimeis e inimeis da Dia. Ilgs fias Angels hon dalunga intouo ena canzugn da victoria, e la Tgiantan anc ofsa an onour dilg lur Manadar e Deffenfour dalla onour da Dia; anc ofsa cloman Els, quis ut Deus? e rinueschen uscheia la mimorgia dalla sia gloriosa victorgia repurtada.

5) Chels pleats A! duefsans nous mai amblidar, quis ut Deus? gea favens duefsan nous ve da chels partertgear, chels een ena Spada taglainta, en Schild infuperrabel ancuntar ilgs nos inimeis. Nous vagn da bafings da nignas otras armas, chels pleats een per nous avonda per purtar fur dilgs nos inimeis ena totala victorgia. Tant preft seu nous nign dilg nos infernal inimei cun anchaltge taintamaintg insultos, o schi schagn ancuntar el: quis ut Deus? aloura cumbattign seu S. Mitgeal cun ilgs Gaffans da S: Mitgeal, quis ut Deus? e ilg Tentader vign ans bundanar. Schi vous, o fillolanza nitz stimulada tier la difubedenscha, schi schê ancuntar ilg Tentader: quis ut Deus; tgi ê schi grond seu Dia, da betg ilg obedeir e obfervar ilgs fias divins Cumonds? El tgi hõo cumando aintan ilg quart Cumondamaintg la ubadenscha submisiugn e respet a tots superiours, et hõo ampurmes lunga veta sanadat e vanteira temporal a chels tgi complaneschan chel cumond? alg contrara hõo El imanatschea da laschear maglear ilgs Ilgs da difubedevla figlolanza dilgs Corfs per strof. Quis ut Deus? Chellas een las armas dallas qualas vetz da saferveir per cumbattar e furvanschar ilgs vos inimeis O guvantetna! ilgs quals een per vous ilgs pi privlous. Nitz vous stimulos et excitos tier ilg mal antras la figura

[f. 3^v] da belleza umana, antras la beala pulitica e curtascheia danchaltge perfugna, schi scheê cun vofetz: quis ut Deus? tgi ê schi beal scu Dia, ilg chal ja perd tras ilg putgea. Tots las bealezas umanas fvaneschan, ear schi fis la bealeza dena Rachel, la qualla hõo piglia aint ilg cor den Patriarch, schi ving ella cun ilg taimp a fvaner et eir an navot; la bealeza da Dia fuleta ê permanenta e perpetna. quis ut Deus? Tgi ê schi beal scu Dia, ilg qual hõo mes fen ilg Tron dalla Egipta ilg cast Gifepp; ilgs malfobers libidinous vigls aber hõo El laschea incraplar? tgi ê schi beal, schi sapient scu Dia, ilg chal strufegia betg angal las ovras carnalas cun las flomas æternas, fondern ancanoscha ear ilgs difonesft partratgs e safvinditgescha sur da chels. quis ut Deus? Nitz vous o putgants star-mantos giu dilg Dember e graveza dilgs vos putgeas, ischas vous an prival dalla desperaziugn, vot ilg Tantar vous mettar avand e persuader tgi feia per vous betg misericorgia: o schi schê ancunter êl: quis ut Deus? tgi ê schi buntadeval, schi misericordeval scu Dia? ilg qual vot betg la mort dilg putgant, fondern tgi el feconvertescha e veiva, tgi ê schi misericordeval scu Dia, tgi hõo converfõo bavia e maglea cun ilgs putgants, tgi hõo pigliafe ena putganta Madlagna, et absolvia en Ladrugn, quis ut Deus? tgi ê scu Dia tgi hõo Dõo vetta e sanc per ilg putgant? anchellaveifa nitz ear vous o putgants a furvanschar ilgs vos inimeis, tgi vottan mettar aint a vous diffidanza fen la misericorgia da Dia. Chels een ilgs Gaffans e las armas, cun las challas S: Mitgeal nous m(a)[o]f(o)[a] da cumbattar ancunter ilgs nos inimeis, e chels een armas mediante las challas nous nign a triumphar, partge fantond ilg inimei chels pleats: quis ut Deus, schi sapartratgia El tgi tras chellas armas feia El nia scatztgea dilg Parveis, e bitto aintan ilg anfirn; et uscheia [f. 4^r] safnuescha El giu da chels e plagn da Turpetg vign a tgschafar anavos. Supofa aber tgi El nis betg anc a calar dans tentar, schi vign S: Mitgeal scu Schurmageadar e pufant pertgirader dilg Chrifitiagn ans gidar cumbattar e far gerra e gidar furvanschar.

II.

6) Schi nous fisan furdos fuletamang a nofetz, e vefsan da cumbattar fainfa nign agigt cun inimeis schi ferms scu vagn da cumbatar, o aloura pudefsans nous A! cun raschugn tameir. Aber tge vainfa nous da tameir, nous tgi vagn ilgs Angels an nofsa defeifa, e per nos Schurmageaders. Angelis fuis Deus mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis: dei David ilg Profet: Tranter ilgs Angels aber ê S: Mitgeal au particular chel tgi sapegla aintg per nous, e continuescha per deir uscheia tras nous anavant da triumphar sur dilg Drach infernal, efsend tgi ans geida far gerra e ans goida furvanschar.

Stuetz betg panfar A! tgi chelg feia angal en meina oder opiniugn

da me inventada e partartgeada or, fondern glê ena propofitziugn tgi ê fundada sen la testimonianza infallibla da scritgeira Sointgia setza. Ilg Archangel S: Mitgeal vign aintan chella numnoo en grond prenza, en pufant prenza, ilg qual sapegla aint per ilg Piavel da Dia, procurescha ilg lur Salegt, defenda chel dilgs fias inimeis e e geida chel cumbattar fcu en vigilant pertgirader. Michael princeps magnus, qui stat pro filliis populi tui. Mitgeal en grond prenza; tgi stat per ilg pievel da Dia, per la Sinagoga. Per la Sinagoga ê stôõ Mitgeal en pufant schurmageader; oder tgi hõõ, dumonda Siong Pantaleon, tgi hõõ daliberoo ilgs decendents dilgs Patriarchs dallas Cadagnas da l'Egipta? tgi chels daliberoo dalla Sclavareia e ilgs mes an libertat?

[f. 4^v] tgi hõõ chels vindicatifs inimeis nianto fott las vellas dalla Maar? tgi hõõ Els manoo aintan la terra ampurmelsa, tgi flufageva de lagt e meal? tgi hõõ fatg tot chelg orainfar tgi S: Mitgeal, ilg qual ê ia avant ad Els aintan ena Neivla et uscheia stôõ lur manadar sen la fia fuga? Gea ilg madem Pantaleon võõ anavant e dei: a Gedeon hoo Mitgeal concedia ena glorioufa victorgia ancuntar ilgs Modianiters; a Jofue hõõ El afiftia ancunter ilgs Amaleziters, a Matathias hõõ El fagt anim e Curasch ancuntar ilg fias inimei, ilg Lifias dilg cumbattar. E tge dues ja deir: Aintan ilg Lager da Senecharib, ilg chal fmanatgscheva a Jerufalem la totala ruigna hõõ Mitgeal manõõ aintg la mort, e chella hõõ raffoo davent an ena fuleta Noig 185 000 Omens, tals e anc oters fumglaintgs agits hõõ Mitgeal fagt alla Sinagoga, El la fchurmageva dilgs fias inimeis. Anchellaveifa hõõ El gido e afiftia ilgs gidias, tgi era ilg pievel da Dia eligia.

7) Schi Mitgeal cun tant eiffer hõõ defendia ilgs gidias e la Sinagoga, schi El hõõ defendia ilg pievel dilg vedar Testamaintg, vign El betg tantple a defender la nova Bafelgia, ilgs christiagns dilg nof testamaint? Schi Mitgeal hõõ defendia ilgs gidias dilgs lur inimeis mundans e corporals, vign El betg cun anc ple eiffer a deffender nous dilgs nos inimeis Spirituals, inimeis dalla orma? per chelg tant pi bagn ancanoscher ftuainfa nous confiderar tge tgi eran ilgs gidias, e tge tgi nous ischan: Tge eran ilgs gidias? Ilgs gidias eran Scfafs, e nous ischan unfangs carazos. Els eran irtavels da Canaan, nous aber ischan irtavels dilgs bagns perpetens; ilgs gidias schaschevan aintan las Stgiradetnas, nous aber ischan illuminos e instruias aintan las vardats; ilgs gidias falavavan cun ilg Sanc dilgs Thiers, nous aber ischan lavos e [f. 5^r] fubrageas cun ilg Sanc da xfto Jesu; Els hon maglea aintan ilg defiert la Manna, e murivan, nous aber maglagn ilg Pang dalla vetta e vagn Dia per nofa Speifa; gea nous ischan chels vintirevels tgi een davantos cun Dia, ut ita dicam, en efsar, tras eir tier la fia divina meifa e maglear da chella divina Speifa. E schi gle

anchellaveifa seu glê anvardat, schi tgi vot dubitar tgi S: Mitgeal vigna a sapigliar aintg per nous Chriftnagns aintan la nova Bafelgia, e ans deffender dilgs nos inimeis Spirituals, schi El hoô defendia ilgs gidias dilgs inimeis dilg corp? naha! vagn betg da dubitar.

8) Et anvardat! Nous vagn betg manc tgi la Sinagoga Exaimpels da mufarfe, tgi Mitgeal vegia defendia e defenda ilgs Chriftnagns dalla nova Bafelgia betg manc tgi la Sinagoga. Constantin chel grond Kaifer, ilg ampren christianevel Kaifer dues schanshear e deir tge grond agigt tgi El tras l'interzefsiugn da S. Mitgeal vegia cuntanschia da furrangiu ancuntar ilgs fias inimeis. Plagn d'angraztgevladat hoô ilg pietous Kaifer biigia duos taimpals en onour da S: Mitgeal ilg fias Defenfour. aintan chels ê Mitgeal chel grond prenza cumparia alg fias devot veneratour e hoô schanschea cun El: ja fugn Mitgeal, ilg manaders dilgs ferms, tgi habiteschan aintan la tgeafa da Dia. Ja fugn destino per pertgirader e schurmageader dilgs Chriftnagns, ja fugn chel tgi te hoô gido e aliftia choura tgi te cumbatevas ancuntar ilgs Idolaters. Ecco schi El ê en defenfour e Schurmageader ear dalla nova Bafelgia, ear dilgs Chriftnagns dalla nova lescha.

9) Betg manc remarcabel ê la testimonianza da Nicephorus Kaliftus tgi schanscha dalla pufanta interzefsiugn da S: Mitgeal: Schanschond dilgs taimpals biigias an onour dilg Archangel, dei El: tgi nigns dilgs malfangs, ilgs quals vevan eua veira fidonza fen Dia, e fidanza fen [f. 5^v] la interzefsiugn da S: Mitgeal, feian turnos or dilgs fias taimpals sainfa agigt e sainfa avoir aquifto la Saunadat. Ilgs evidents privals fvanivan, las pi tiztgintadas epidemicas malfoignas calavan, malfoignas tgi fursafsavan lancunaschenscha dilgs pi perits e perderts Medicers nivan choô Stgianpantadas. Gea Mitgeal era et ê aintan ilgs taimpals biigias an fia memorgia an lood e onour da Dia algs orfans en Bab, algs angoschageas en consoladar, algs orfs la vafeida, algs zops e struptgias la lur gifta e fagna membra, el era seu nous schang omnibus omnia factus. Ilgs tantos nivan aintan chels fortifitgias da novas forzas per cumbattar, ilgs gifts turnavan cun statevladat e perfeveranza, e ilgs putgantgs cun foings partratgiamaints e andriglenscha aintan lur cors anavos.

10) Ilg Drach infernal nifs a fugeir da nous, schibain tgi ischan fvachs, schi nous seu ilgs amprens chriftnagns recurifsen tier S: Mitgeal, e farandelsen seu chels ampren chriftnagns degns dalla fia interzefsiugn e protectziugn, partge El ê anc adegna chel pufant Archangel tgi El era eneada avant a Dia, la fia intercefsiung ê anc adegna seu l'era amparnevla a Dia. Glê anc adegna per El en grond plascheir da star tiers e gidar ilgs chriftnagns da cumbattar ancunter chel inimei tgi ê tras la fia difeifa

nia scaztgea dilg parveis aintan ilg anfirn. El foô tgi da chel fvintirevel mument davent chels Spirts e Angels infernals ardan per deir uscheia ple dalla Anvelgia tgi dallas flomas perpetnas. Els pon pi maneval surportar las pagnas infernals tgi chel partratg: tgi ilgs Chriftnagns vignan a cuntanschar chellas Carugnas da beadenscha perpetna, las challas els tras lur Superbia hon pears. E animos excitos dena tala anveglia sturmegian Els cun tant pi gronda forza e vehemenza ancunter igls Chriftnagns, e per tal fegn vignan ear ilgs [f. 6^r] Angels e an particular S: Mitgeal cun tantple eiffer ans afilter e gidar, schi nous recurign tier la fia interzelsiugn, schi nous imploragn ilg fias agigt. Glê la vardat oz veneranfâ el, oz implorainfa ilg fias agigt elsend tgi cellebragn la fia anuala memorgia; aber nous nifsan ear da doz davend alg venerar, schi la nofa hodierna veneraziugn fis fundada sen ena veira fidanza; nous aber ischan schon an general mengia indifferens aintan la veneraziugn dilgs Angels, nous ischan malangraztgevals ancunter chels nos gronds benefactours. ach darign ilgs Ilgs A! e ancunaschagn ilg mond, e ilgs gronds privels algs chals nous ischan exponias, ancunaschagn las fallas per nous tendeidias per ans manar aintan la perpetna e totala ruigna, e schi nous chelg ancunaschagn, o schi ninfa nous a dulzar mangs, Ilgs e cor ancuntar ilgs Angels nos Schurmageaders per implorar lur agigt, elsend tgi ad Els hoô Dia cumando da nous defender: angelis fuis ecc.

11) Gea an particular gninfa a clamar tier te o glorious Archangel; tgi te stetas per nous, defendas nous, ach defenda nous, cumbatta per nous te glorious triumphatour dilg Drach infernal! cumbatta per nous, per las nofas ormas, per las quallas Dia hoô doô la vetta e ilg Sanc, an particular cumbatta per e afigta nous aintan chel davos priflous mument, noua tgi ilg inimei vign a redubleir la fia forza, ilgs fias tentamaints, aloura dei ancuntar El: quis ut Deus: e El vign a safnueir El vign ans bundanar, dei ear ancuntar da nous: quis ut Deus. senachelg tgi nous mettan la nofsa fidanza sen la divina misericorgia, e tras ilg tias agigt moran an careza e gratzgia cun Dia: Amen.

[f. 1^r] Contio habita Salucii Año 1822.

bonum certamen certavi, cursum consumavi, fidem servavi. Paulus ad
Thi: 2 4 C.

Nu betg safmarvaglê A! schi ja sen ilg De da Doz a vous intimesch ena Gera et ena Battaglia, e zvar gera e Battaglia gronda e per nous figt prifloufa, elsend tgi glê ena gera continua tgi nous vain da far ancuntar ilgs nos interns inimeis. Chella Gera da challa ja schansch, hoô a nous schon Job intimo schond: militia est vita hominis super terram, la vetta

dilg Om e Chriftiagn sen terra ê ena continua gera, aintan la challa vainfa nous da cumbattar ancunter fermes, noschs e maligns pufsants inimeis. Ilg Apofstel S. Poal aintan la fia Breat alg Efeceers 6 c: ans animescha tier chella gera, aber El metta ear avant a nous la gronda forsa e Pufsanza da chels inimeis e ans admonescha d'elser fur da chels vigilants e attents senachelg tgi vignan betg da chels furvanschias: quoniam non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem, sed adversus principes et potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum. Nous vagn betg dei El: da cumbattar e far gera ancunter Omens svachs e debels da cheft Mond, fondern ancuntar ilgs rectours e dominants dallas Tschiradetnas, tgi een ilgs Dimugnas, e chels vot deir ilg Apofstel een pufsants inimeis, e chella ê ena gera e Battaglia ferma, partge aintan chella Battaglia scu dei ilg madem Apofstel tier ilgs Gallatars cumbatta la Tgern ancuntar ilg Spirt, e ilg Spirt ancuntar la Tgern. Caro concupisceit adversus Spiritum et Spiritus adversus carnem. Chant ferma gea crudevla tgi feia chella Battaglia choura tgi la nofsa Tgern, od per deir pi bagn, choura tgi las nofsas difordinadas e fordinadas pafsiugns farebelleschan ancuntar ilg Spirt, ilg chal duefs adegna dominar fur da chellas e las tigneir an fragn favainfa nous ilg pi bagn per agna, e schi duefs deir uscheia quotidiana experienscha, scu chella mofa a nous leider avonda chant favens e chant maneval tgi nous dallas pafsiugns fordinadas dalla nofsa corrupta nateira falaschan furvanschar, e zvar fitg favens ear fiva d'aveir dei cumbattia ancunter ellas; E volent ilg Apofstel S. Poal tgi nous adegna triumfeschan fur da chels inimeis schi dei El: tgi nous [f. 1^v] duefsen searmar cun armas spiritualas, senachelg tgi mediante chellas pofsan refister allas infidaziugns e tentamaints dilg Dimugna: induite armaturam Dei, ut possitis stare adversus infidias diabuli. Volent S. Giara la mimorgia dilg chal nous oz cellebragn fur da chels inimeis purtar ena totala perfetgia victorga, schi hoô El ear searmo cun las armas tgi dat aintan Magn ilg Apofstel S: Poal fumentes scutum fidei e cun chellas hoô El tafframang cumbattia e chels furvanschia. Schi nous ear A! ancuntar chels inimeis tafframagn cumbatign, schi ilgs furvanschign, schi pudainfa ear nous sen la fegn dalla nofsa vetta deir cun S. Poal chels pleats tgi ja va purto per fundamaintg dilg mias hodiern difeuors: bonum certamen certavi, cursum consumavi ec. ja va cumbattia ena buna Battaglia, ja va consumo bagn ilg mias curs, e va mintignia a Dia sco en fias fidevel Suldo la mia empermischugn fatgia ad El aintan ilg Battan, da far ancuntar e fnaeargiu alg Dimugua e a totas las fias ovras, da far ancuntar e fnaeargiu a totas perverfas inclinaziugns dalla nofsa corrupta nateira e chella victorgia ê la pi gronda victorga, gea pi gronda tgi qualunque otra gronda victorga repurtada fur qualunque oter ferm aber extern inimei. Ena tala

victorga hoô repurto ear ilg nos glorious marter S. Giara. Glê la vardat El hoô cumbatia e tafframang furvanschia ilg pi grond, ilg pi malign, ilg pi crudevel inimei tgi feia ltoo aintan la Bafelgia, avend El cumbattia e furvanschia en Diocletian, Nom tgi foô tema Schnavour e Spavaintg angal dilg fanteir numnoud an risquard alla fia malignitat e crudevladad tras la challa el perfequitava ilgs suandaders da Chrifto Jesu, od la fia Bafelgia. Nollostante aber chella schi gronda victorgia dei ja /:e chelg é la mia propofitziugn :/ é la victorga tgi S: Giara hoô perfetgiamang repurto fur da safetz cun furvanscher safetz anc pi gronda. Chelg fugna ja intenziuno da far veir e mufar, schi vous vetz pazentgia d'am tadar. ja dugn lanschatta . . . Ave Maria.

1) Glê gîta confequenza A! tgi pi gronds e pi ferms tgi glen ilgs inimeis cun ilgs chals nous vagn da cumbattar, tant pi gronda é ear la victorgia fur da chels repurtada, ningfa nous infultos cun manc forza e violenza, vainfa nous ear cun manc forza e [f. 2^r] refiftenza d'ans deffendar e la victorga é u pi gronda u manc gronda a propurziugn dalla forza cun la challa nous ischan dilgs nos inimeis infultos e attatgeas. Ofsa damai dei ja: ilgs nos ilgs pi ferms e gronds violents inimeis een las nofsas internas pafsiugns dalla nofsa corrupta nateira, efsend tgi da furvanscher chellas catainfa nous las grondas difficultats, vagn la pi gronda fadeia e catagn ilgs pi gronds impidimaints. Per provas da chelg tgiatta ja nignas milgras e pi fermas tgi la agna experienscha da mintga Christiagn. Gié anavos A! e confideré manetlamang ilg cuors dalla vofa vetta, confideré ilg vos demanar e vous nitz a chattar tgi feia pir mengia la vardat, tgi ilgs nos ilgs pi ferms inimeis feian las nofsas pafsiugns, e tgi da furvanscher e triumfar totalmang fur da chellas feia necelsaria gronda forza, gronda dilligenza. Chal da vous é leneada od lotra betg nia furvanschia dalla pafsiugn dilg Interests e da chella inſurvo comes anchaltge Angon ancuntar ilg profsim Christiagn? Chal da vous hoô betg leneada od lotra falaschea dalla ambiziugn e luscheza furvanscher e facomplaschia aintan onours e grondeias agl fias ftand e conditziung betg convegnevlas e compatiblas? Chal da vous hoô betg falaschea furvanschar dalla gretta e fatg od pruo da far ſvandetgia u pischna u gronda ancuntar ilg profsim Christiagn? chal da vous hoô betg leneada od lotra acconfantia alla ſenfualitat dalla Gonla, od alla ſenfualitat da Dalegs e plascheirs dalla Tgern? Geà! chal dilgs chriftiagns hoô betg a legna oder a lotra da chellas pafsiugns ſgordinadas tgi refideschan aintan la nofsa corrupta nateira acconsantia ear ſiva d'aveir, ja vi betg deir blears Deis, od blears meis combattia e refiftia e fur da chellas triumpho, fondern ſiva d'aveir blear oñs refiftia e combattia? e chelg betg angal ilgs chriftiagns manc devots, manc pietous, fondern ear fetz chels Chriftiagns

bugns, pietous e Sointgs tgi vevan schon fatg grond progrèfs fen la veia dallas vertets, perfectziugn e Sointgadat da vetta? chal ê chel chriftiagn: quis est hic, et laudabimus eum e nous lagn ilg ludar, gea betg angal ludar lainfa nous El, fondern ilg venerar.

Provas da chelg een a nous David e Salamon etc.

[f. 2^v] E schi gle anchellaveifa (cu vous nitz a cathar tgi feia anvardat, schi anchunaschainfa nous or da chelg la gronda forza dilgs nos interns inimeis, e la nofsa fvachadat, et uscheia elg gifta consequenza tgi chel chriftiagn tgi triumfescha fur dallas fias internas pafsiugns porta la pi gronda victorga et anchellaveifa dei cun raschugn S. Gregorius: tgi la tgiola la pi difficultoufa e malmanevla per ilg Chriftiagn feia ilg fnaeargiu safetz: minus quipe est abnegare quod habet, valde autem multum est abnegare quod est. Glê manc difficultous da schnaeargiu alg chelg tgi ans hoô, aber malmanevel e fitg difficultous elg da fnaeargiu chelg tgi ans ê.

2) Vous stimetz forfa grondas victorgas A! chellas tgi hon repurto ilgs Keifers romans fur dilgs inimeis dilg Imperi roman et anvardat giound anavos aintan las historias cathainfa nous tgi divers hôn purto grondas victorgas. Marcus Klaudius Keifer da Roma hoô humillia ilgs inimeis dilg Imperi Roman et hoô mazo aintan ena fuleta Battaglia 300 000 Gothers, gronda victorga! Anfagna da grond Curasch e Taffradat! Constantin ilg grond hoô furvanschia Maxentius e Licinus, ilgs chals vevan opugnâ e subjugo a safetz ilg entiar reginavel roman, e hoô turno a delibero dalla lur pufanza ilg reginavel e chel sottameis a safetz, ear chella gronda victorga! Leopold ilg grond hoô manoo duas grondas geras ancuntar ilgs Törks e treis cun Ludavic ilgs 14 Retg da fransch, fur dilgs Törks hoô repurto duas grondas victorgias lamprema ilg oñ 1664 a St: Gothard aintan l'ungareia, e la seconda ilg oñ 1683 a Viana la challa ê stada caufa da blearas otras victorgas. Aber tge lainfa nous eir anavos aintan ilgs sæculs pafsos avend aintan ilg nos sæcul e da nofsa regurdenscha blearas fumglaintas grondas victorgas repurtadas? honalg betg ilg Monarchs da l'Europa an nofsa regurdenscha subjugo antiars reginavels, antiaras republicas e blearas provinzas e fatg chels dad Els dependents? Chantas geadas vainfa nous betg safmarvaglea giu dallas grondas victorgas tgi repurtavan? anchaloura een talas e tantas marvegloufas victorgas betg schi grondas sco la victorga tgi ilg Chriftiagn porta fur safetz, fur dallas fias pafsiugns cun fnaeargiu alla propria e agna voluntat, cun fnaeargiu safetz, e la raschugn stoô efser clera et evidenta. Tier la gera externa vignan ilgs pievels e reginavels animos e excitos da cumbattar cun Taffradat e Curasch, tras la Schmanatscha dalla ruigna dilg Interèfs, la perdita dalla vetta e la violaziugn dalla lescha od Dregs, (cu ear ilg defideri d'angrondaneir la pufanza,

d' angrondaneir la Retgeza, et uscheia la Siereza dalla Roba, la franchezza [f. 3^r] dalla vetta, la integritat dalla lescha od Dretgs animeschan republicas e riginavels antiers tier ena Taffra Battaglia. Alg contrari aber las nofsas pafsiugns mettan avant a nous e ampurmettan tgi ofas dalatgevas, las challas nous carazaign, scuglé la roba, onours, senfualitats dalla Goula e senfualitats dalla Tgern e ilg christiagn tgi furvanscha safetz e triumfescha sur dallas fias pafsiugns stoô betg angal fnaeargiu alla Tgi ofa fetza, fondern ear alg defideri e garegiamaing da chella. E chella gera e Battaglia tgi nous vagn da far cun ilgs nos interns inimeis, cun las nofsas pafsiugns fgordinadas vign a pareir anc pi gronda e pi difficultoufa schi nous confideragn la diurnitat, ilg Cotz da chella gera. La gêra cun ilg extern inimei ear anc la pi gronda, la pi crudevla coza blearas gedas en curt taimp, e ans poô ear anc blearas gedas chel untgeir e fugeir: aber la gera tgi ilg Christiagn hoô da far cun safetz, cun las fias pafsiugns coza adegna, ella coza schi dei seu coza la vetta, ilg Christiagn poô chella mai fugeir mai untgeir or, elsend tgi El poô betg fugeir safetz. Cun El een las fias pafsiugns sen ilg feld, an Tgeafa, an Baselgia da de e da Noig et uscheia elg ena gera continua en inimei adegna rebello tgi pegla fegn angal cun la fegn dalla vetta; nous pudaing damai confiderar la gera externa e la gera interna cun las nofsas pafsiugns lot qualunque respect; schi restalg adegna la vardat, tgi la victorga repurtada sur da safetz sur dallas fias pafsiugns feia pi gronda tgi qualunque otra gronda victorga seu dei fetz ilg sapient Salamon: melior est patiens viro forti, et qui dominatur animo suo expugnatori urbium. glé migler en om da gronda pazentga, tgi en om da gronda fermetza, migler e pi grond é ilg om tgi dominescha safetz, tgi chel tgi dominescha e pegla aintg grondas fortezas e Martgeas.

3) Chella vardat hon ancunaschia fitg bagn fetz ilgs Paiangs, tgi vevan nigna ancunaschenscha dilg veir Dia, e nigna cunaschenscha dellas tgi ofas superiouras alla nateira, angal cun la Gleich dalla fagna raschugn. Cicero hoô ancunaschia tgi ilg furvanschar safetz, las fias pafsiugns feia ena ovra schi gronda, tgi mareta da neir dumbrada trantar las ovras dilgs Dias, seu El dei aintan Discurs pro Marco Marcello: animum vincere, iracundiam cohibere fortissimi est: furvanschar safetz, tigneir an fragu e impedeir la gretta cun otras pafsiugns ê en ovra d'en Om ilg pi ferm: hæc qui facit, voô el anavont: non modo ego cum sumis vivis comparo, sed simillimum Deo judico. [f. 3^v] chel tgi foô chelg mareta betg angal da neir mels an comparaziugn cun ilgs Omens ilgs pi gronds, fondern ja giuditgesch tgi el feia ilg pi fumglantg a Dia. Socrates mademmamang en Pai[agn] choura tgi El niva dilgs fias inimeis cun pleats e fatgs spotagea e reis or samufava indifferent e riiva seu ad El davantes nigua inguria, e

dumandond ad El eng dilgs ameis, partge tgi El fur talas ingiurias fara-fainta betg, dat El an raspofta cun bucca rienta: e partge duefs ja am refanteir e am alterar? te ats da faveir: ipfi sunt servi fervorum meorum, et sum dominus dominorum fuorum. Els een famelgs dilgs mias famelgs, et ja fugn Signour dilgs lur Signours; chotras leva deir Socrates: chefts mias inimeis een Sclafs dallas fias pafsiugns falafchond els da chellas rigar e dominar; ja aber rig e dominesch fur da chellas e fugn lur Signour e per consequenza fugn ja ilg Signour dilgs lur Signours, et els een famelgs dilgs mias famelgs. Ja pudels choô A! pigliar nonavant e citar las auctoritats da blears Paiagns tgi schanschan anchellaveifa e provan la mia propofitziugn, feu per Exaimpal Plutarchus tgi dei da Alexander ilg grond, schi bagn tgi El vegia subjugo alla fia pufanza gronds riginavels, gudagnea grondas e sanguinoufas battaglias, repurto grondas e marvegloufas victorgas, schi vegia Alexander anchaloura tignia per pi gronda victorga ilg furvanschar fafetz, tgi da furvanschar ilgs fias inimeis. Alexander feipfum vincere, quam hostes, magis regium exiltimabat. Alexander stimava ple ovra degna d'en retg ilg furvanscher fafetz, tgi ilg furvanscher ilg inimei. Sieir A! tgi Alexander choura tgi el schanscheva anchellaveifa fafigurava chelg tgi hoô detg en Poet: fortior est qui se, quam qui fortissima vincit mœnia. Pi pufant ê chelg tgi vanscha fafetz, tgi chel ilg chal furvanscha las pi fermas fortetas, aber da tot chelg vigla deir navot. Tascheir vigla den Plato tgi dei: vincere se ipsum omnium victoriarum prima est, et optima. Ilg furvanscher fafetz ê lamprema e la miglra da tott las victorgas. Alg contrari aber dei el: vinci a seipfo turpissimum et pessimum est. ilg falashear furvanscher dallas pafsiugns ê ena tgiola la pi turpagoufa e la pi schleata, da chellas e otras sumglantas testimonzas tgi mofan e fon veir chand gronda tgi feia la victorga tgi ilg Christfiagn porta cun furvanschar fafetz vigla lashear denavard, e fuletamang deir chelg tgi dei S. Ciprian a cheft propofit. nulla major victoria, [f. 4^r] quam ea, quæ de cupiditatibus refertur: nigra ê pi gronda victorga, tgi chella la challa vign purtada fur dallas pafsiugns. Ofsa am paralg a me A! tgi la mia propofitziugn feia sufficiaintamagn pruada cun provas cleras e evidentas, tgi la victorga tgi ans porta fur da fafetz e las fias pafsiugns feia la pi gronda victorga, e chella vaja da far veir e mufar tgi S: Giara vegia repurto.

4) Avand tgi mufar choô tgi S. Giara vegia fnaeagiu a fafetz e purto victorga fur dallas fias pafsiugns, ftuainfa nous mettar per prencepa e fundamaintg scheart et infallibel tgi ear El feu descendent da Adam e irtavel dalla colpa originala, vegia anseman cun chella ear irtô la corrupziugn dalla nateira e faia rasto aintan el ilg fomit, la inclinaziugn tier ilg putgea feu a tots ilgs oters, e tgi ear el per consequenza efsend da Tgern et ofsa,

vegia santia aintan El las schleatas inclinaziugns tier ilg mal scu faintan et hon fantia tots ilgs Christiagns betg angal putgants, fondern ear ilgs Sointgs, e cheft propofit tgiatta ja tgi Dia fetz dei aintan la Sointga Scritgeira la Genefi 8:21. Senfus et cogitatio hominis ad malum prona funt ab adolescentia fua. Ilgs Sentimaints e Partratgs dilg Christiagn een schon da gouananse inclinof tier ilg mal. Provas da chelg datan a nous ilgs pi gronds Sointgs trantar de[ls] aber Sointg Antina e Sointg Banadetg; ilgs quals aintan ilg Defiert manavan ena vetta ftraintga e riguroufa da panatentzia et anchaloura fantivalg la rebelliun dalla Tgern ancuntar ilg Spirt e zvar schi gronda e vehementa tgi per la dominar la fuprimar duvravan cun fafetz grondas ftraintgadats, bott fafturtaglevalg aintan las Spegnas, bott fabitavalg aintan la Glatfcha, bott fagaschlavalg, e bott famortifitgival aintan otras maniaras per pudeir uscheia furvanschar e tigneir fot aintan els las perverfas inclinaziugns, e tge lainfa nous deir dallas lur continuas gigignas, continuas e ferventas oraziugns tot per chel fegn da contanschar da Dia chotras la grazia e fermeza da pudeir furvanschar ilg Stimul dalla Tgern, e totas schleatas inclinaziugns las challas els fantivan cun gronda vehemenza, cun gronda forza. Setz S. Poal hoô salamanto ancuntar Dia tgi el fainta schi ferm ilg Stimul dalla Tgern, datus est mihi stimulus carnis. Dia aber ilg hoô respondia, chelg foô a te nign Don, per te ê avonda la mia grazia tras la challa te poft ilg furvanschar e triumfar. Præfuposta damai [f. 4^v] chefta vardat pudainfa nous deir e ftuagn deir, tgi ear S. Giara vegia fantia las inclinaziugns fgordinadas dalla corrupta nateira. Glê la vardat ja lig betg aintan la fia legenda tgi El vegia gia da cumbattar ancuntar ilgs fgordins della Tgern, ad ancuntar alla carnalitat, ftat aber ear betg fcretg tgi el vegia betg fantia ilg Stimul da chella e vega betg gia da cumbattar, partge non avend fantia ftuefsans nous faveir tgi El fis ftoô tras Speziala grazia da Dia da chel præfervo; E schi S. Giara hoô fantia scu tots oters chella rebelliugn, schi chant gronda schê vous! ê betg ftada la fia victorga fur d'ena schi cumegna e schi generala inclinaziugn tier chel mal? chant gronda dei ja ê chella victorga betg stada per S. Giara avent El vivia fco millitar, en ftand fitg periculouf per crudar aintan chel veza! noua een ilgs privels pi gronds da crudar e fafurdar alg veza dalla carnalitat, tgi gift ilg Stand millitar, noua tgi glê pacca schi betg nigna relligiugn, pacca tema da Dia e nigna oraziugn cun dasperas gronda libertat. nulla fides, nulla pietas, his qui castra fequuntur dei fetz en Poet. Noua ê ilg schleat exaimpal pi frequent, ilg rifpet uman manc rifguardo elfend navot ancunaschaints e manc obfervos. Per provas da chelg vainfa nous la experienscha da chels tgi hon farvia aintan chel Stand e schi bagn angal en curt taimp tornan anchaloura ala Patria furmanos

e pervertias cun nign rispet uman e turpetg, cun nigra tema da Dia faschond beffas da l' oraziungn e Sarvetschg da Dia, anforvos e dominos dallas palsiugns, e chel tgi ê anc pi schleat cun fotz e schleats prancepas bafrantos. Reiva en Bardasch cun la uniforma d' en Monarch, cun en Scachoo sen uregla e palsan betg 24 ouras tgi El antfcheva cun ena Bucca mallavada e tŝchioffa a mufar tge tgi El hoô amprandia, tge tgi El hoô pratitgia e aintan tge tgi El ê stoô ocupo. En raschiana disnotf ê lur occupaziugn sen la Gafsa, sen ilgs Platz, aintan las steivas an cumpagneia da qualunque schord da parfugnas, e chotras datan chaschugn da tgiandal algs bugns e timoros Christiagns e surmagnan ilgs inozents. navot vigla deir dallas ovras efsend angal chelg tgi va detg ê avonda [f. 5^r] per mufar e far veir chant periculouŝ tgi feia ilg stand militar. Nollaŝtante aber tants blears e gronds privels cun ilg chals chel Stand ê accompagnea, schi (schi) hoô anchaloura S. Giara ŝapræŝervo ŝainŝa macla purtont aintan tots ilgs privels ena totala perfetgia victorga ŝur dallas ŝias inclinaziugns, e nous pudagn El beatifitgiar e ilg ludar cun ilg Eccleŝiaŝtic e deir: beatus vir qui inventus est sine macula. biia veiramang biia chel tgi aintan tants privels hoô ŝapræŝervo ŝainŝa macla.

5) Chella victorga vign a cumpareir a nous anc pi gronda, schi nous confideragn tgi Sointg Giara vega betg angal vivia ŝeu militar, fondern ear anc aintan en taimp fig periculouŝ noua tgi rigivan tots vezas e laŝters, vivond El dilg taimp dalla bleara paganegla e trantar chella: Nous pudagn ŝafigurar A! tgi trantar ilgs Paiagns nivan comelŝ totas schorts laŝters efsend tgi Els vevan nigra ancunaschenscha dilg veir Dia e nigra ancunaschenscha dalla parpetnadat e gievan angal ŝiva iglŝ ŝgordigns dalla nateira e tegnivan las perversas inclinaziugns da chella per ilg dictaman enorma dilg lur demanar e operar. Tge laŝters abominevels, tge delictŝ enorms e horrents nivan choô betg comelŝ! et anchaloura trantar en Pievel schi ŝferfatg ŝainŝa relligugn hoô S: Giara ŝapræŝervo inozent, lhoô adegna triumfoo ŝur da ŝafetz. O tge marveglouŝa victorga! Ena particulara menziugn vign fatg aintan la S: Scritgeira da Noe, efsend El dilg taimp dilg ŝintŝlut aintan ilg chal ŝco dei la Scritgeira: in quo omnis caro corruperat viam ŝuam. tot la tgera era corrota, hoô ŝapræŝervoo inozent; particulara menziugn vign fatg aintan la Scritgeira da Loth d' avoir ŝapræŝervoo inozent aintan Sodoma e Gomôra noua tgi mianc 5 Perfugnas een cathadas giftas. Een chellas victorgas grondas e marveglouŝas, schi ê ear da S: Giara gronda e marveglouŝa betg manc tgi chellas d' avoir ŝapræŝervoo inozent aintan en taimp Da tanta corrupziugn da Guŝtems ŝeu El hoô vivia.

[f. 5^v] 6) E tge dueŝ ja deir dalla gronda victorga tgi S: Giara hoô repurto ŝur da ŝafetz cun ŝnaeargiu allas retgezas terrenas. La incli-

naziugn tier las retgezas é ena inclinaziugn per deir fitg cumegna e an bagn generala tranter tots ilgs Pievels e naziugns: chels tgi een retgs an realtat fon anc adeгна lur pufebal da davantar anc pi retgs e ple a ple las retgezas creschentar, Els een fumglants alg malfagns dalla hidropesia, od dilg valserfecht, ilgs chals ple tgi bevan e pi gronda tgi davainta lur Setg: E ilg Profet Jeremias dei a cheft propofit fitg bagn: omnes student avaritiæ. Tots tgi tendan tier las retgezas, e chantas geadas davantalg betg tgi per en pischan gudogn vignan comels angons e vandia lorma alg Dimugna? Oters aber een povers an realtat, een aber rêtgs an defideri, chelg é Els pofsedan betg retgezas aber garegen e defidereschan chellas e manca angal la pofsibilitat da rivar alg pofefs da chellas. Aber S: Giara hoô generoufamang purto la victorga fur da safetz ear aintan chelg. Tge gronda occafsiugn veva El betg da aquiftar retgezas? fafigure A! tge empermischugns per El vantagioufas tgi vign a veir fatg Diocletian fot la Bandiara dilg chal el farviva, Diocletian tgi veva tantas astutias, era schi malign faveva ear el tgi tras nign metal vigna ilg Om furmano pi maneval, tgi tras las retgezas, et uscheia hoô ear fafervia da chel rameada per furmanar S. Giara dilg far fnaeargiu alla Cardenscha da Chrifto e far Sacrifitgiar alg foz Dia Apollo; varda o Giara te taffer Cavalier; scheva Diocletian: te vignts a davantar pofsefour da grondas retgezas, schi te facrifitgeschas alg mias Dia Apollo. Pir dovra o Keifer! las pi grondas astutias, ilgs ramedas ilgs pi fermes per furmanar S: Giara, te vignts aber mai a reufcheir, pir tgi la tia Malignatat feia gronda la Staftevladat d'en Giara vign ella aber betg a furvanschar. S. Giara refusefcha las vantagoufas empermischugns dilg Keifer e fa[f. 6^f]figurescha chelg tgi Dia dei antras ilg Evangelift: quærite primum regnum Dei et hæc omnia adjiciuntur vobis. tshartgé ilg amprem ilg riginavel da Dia e la fia gifteia, e tot gloter vign Dia a mettar vetiers. Gea El fafigurava e scheva cun safetz chelg tgi dei S: Mathis quid prodest homini si mundum univerfum lucretur, anima vero sua detrimentum patiat. Tge nizegalg a me tot las retgezas, las challas cou accoufanteir alg Garegiamaintg da Diocletian ja pofs aquiftar, schi ja chotras contrafaschtg alla lescha da Dia e perd la mia orma? per Sczas tgi ja vign a ftueir bundanar, dar la mia orma tgi vign a veiver adeгна. Naha! O Keifer! pir referva per te las tias retgezas, e distribuescha chellas algs tias fuandaders, ja fugu en fuandader da Chrifto e chelg é per me schon retgeza avonda. Ecco la gronda victorga tgi S: Giara hoô repurto fur da safetz cun fnaeargiu allas retgezas. Gea El hoô betg angal refusso las retgezas tgi Diocletian ad El ampurmateva, fondern lhoô bundano ear anc chellas tgi el pofsedeva da Tgeafa paterna. Or dena consulta tigneida trantar ilg Keifer ilgs Senatours dalla Curt e ilgs gronds dilg riginavel

hoô S: Giara ancunaschia tgi Diocletian urdiva ena terribla perfecuziugn ancuntar ilgs Christiagns et uscheia hoô dalunga, fainfa præveder chelg tgi nifs a davantar cun El, ordinoô tgi totas las grondas retgezas da Tgeafa paterna vignan vandeidas cun ilg Cumond dallas mettar an causas pias, et uscheia hoô El betg angal fnaeagiu a chelg tgi El ves pudia aquistar, fondern ear a chelg tgi El schon pofadeva. gronda victorga!

7) Finalmang carteva Diocletian da scunflantar S. Giara cun l'empermischugn da onours, grondeias e dignitats. S. Giara era schon nobel da naschenscha et era ear schon promovia an gronda dignitat lot ilg Sarveschtg dilg Keifer, esend El Tribun dena armada da Cavalareia; El ampurmetta a Giara schond: te ast d'elsar ilg principal e ampren siva me aintan ilg mias reginavel, schi te [f. 6v] fuondas ilg mias Cumond, aber Giara betg manc statevel da fnaeagiu allas dignitats, onours e grondeias fcu El veva fnaeagiu allas retgezas, dat alg Keifer chefta rospofa: tui honores sunt tuum; et promissa tua illi habeant, qui tibi obtemperant, ego enim Christum habeo celestem imperatorem. Las tias onours e dignitats een per te, e doô chellas a chels tgi fuondan ilgs tias Cumonds, ja ancanosch nign oter Monarch tgi Jefum Christum, ilg celestial Monarch, a chel obedescha ja e chel confessa ja avant ilgs Omens e avont te, per elser dad El rencunaschia avont ilg celestial Bab, e chella é per me onour e dignitat avonda. qui me confessus fuerit coram hominibus confitebor et ego eum coram patre meo. Ofsa A! creia d'aveir pruo tgi S: Giara vegia survanschia safetz e survanschond safetz vega ear purto la pi gronda victorga, laschond damai denavart las crudevlas pagnas e tormaintgs tgi S: Giara é stoô or e hoô sufria las challas een a vous avonda cunaschaintas concluda ja ilg mias Discurs cun ilgs Pleats tgi va anscheat: bonum certamen certavi, cursum confumavi, fidem servavi. ja va battia ena buna Battaglia, va confumo ilg mias Curs, e va mintignia la statevlatat, chelg hoô detg S. Poal da safetz en la fegn dalla sia vetta, e cun raschugn poô chelg ear deir S. Giara, El hoô taffer cumbattia e la carugna é per El conservada la challa El ofsa golda, aber betg angal per El fondern per tots chels tgi carezan Dia, et een ilgs fias fidevels serviants, gea ear per nous é chella carugna præparada schi ans randagn degns da chella cun profelsar Jefum Christum choô sen terra avant ilgs Omens, schi nous triumfagn ear fur dallas nofsas pafsiugns, e suaagn giu a nofetz, schi vign ear Jesus Christus ans reconoscher avant ilg fias Bab aintan tschiel per fias confrars, per fias fuondaders e ans dar chella beadenscha æterna la challa El hoô ampurmefs a tots ilgs fias fidevals fuondaders. Amen.

[f. 1^r] Contio habita Conterii Die 4 9bris in Festo S. Caroli 1827.
Nunc autem manent fides, Spes, et charitas, tria hæc: major autem horum
est charitas S. Poal prima ad Corintheos Capite 13.

Avond ja fen igl De da Doz da tſchantſhear an onour da St. Carla Patrung principal da cheft S. Taimpal e Protectour da chesta ludevla Vischancha; schi am vaja refolvia da tſchantſhear dalla vartet dalla careza aintan la qualla S. Carla aintan en grad fitg perfetg hoô faexercito, e chelg tantple tgi la vartet dalla careza ê betg angal la principala da tot las vartets, fondern ella ê ear la funtagna e igl origan da tot las otras vertets. Chella vartet ê da Dia alg Chriftiang fur tot las otras recumandada, efsend tgi igl Chriftiang tgi complanescha igl cumond dalla careza, cumplanescha lantira lescha, feu Dia dei aintan igl S. Evangela: in charitate univerſa lex pendet e Prophetæ. La vartet dalla careza foô davantar igl Chriftiang ilg pi fumglaint a Dia, et ê la veia la pi fieira per rivar tier Dia, efsend tgi la careza schon cheft Mond unescha igl Chriftiang ilg pi ſtretgiamaintg cun Dia, feu dei S. Auguſteng: qui habent caritatem, nati ſunt ex Deo; et quamdiu ſemen hoc cuſtodiunt, non peccant, nec ſeparantur a Deo. Chel cumond dalla careza ê aber en dobel cumond, el riſguarda Dia e igl profsim chriſtiang, igl chriſtiang virtuous per operar ſecond igl cumond e voleir da Dia, ſtoô cumplaneir tots duas chels cumonds dalla careza, efsend tgi pon betg eſſer leng ſainſa lotar e pon leng da lotar betg neir ſeparos. Dia ſtoô igl Chriſtiang carazar per amour ſeia, e igl profsim per amour da Dia, e la veira careza da Dia poô betg ſainſa la careza digl profsim, e la veira e ludevla careza digl profsim poô betg eſſer ſainſa la careza da Dia. Aintan chella dobla careza hoô S. Carla perfetgiamaintg faexercito, aintan la careza da Dia, e aintan la careza dilg profsim. La careza da Dia ving ad eſſer lamprema Part, la careza dilg profsim la ſeconda. Chegl ê igl Object dilg mias hodiern e curt diſcurs feu ear igl Object dalla voſſa atenziung — — —

[f. 1^v]

I Pars

1) La gronda careza da S. Carla ancuntar Dia poô manivel neir cunascheida or dallas bleras e grondas ovras tgi El operava an Servetsch dalla divina majeſtat, efsend tgi glê avonda cunaschaint tgi El operava ſuletamaing per careza da Dia, ſainſa Interes e vantaig mundan, chella careza tgi ardeva ainten ilg fias cor ancunter Dia era ſchi ferma, puſanta e vehementa, tgi El niva ſtimul(a)[o] betg angal da operar per amour da Dia, fondern eer d'andirar e piteir tgi ofas grondas per amour e careza da Dia, ſainſa mai ſaſtanchlantar anveifa e maniera tala tgi el mai defiftiva dallas fadeias e mai calava da operar. Choura tgi ilgs fias Serviantgs ſtanchlantos

dallas continuas fadeias crudavan per terra, dava El mai igl minim andeza da deboleza e stanchladat, fondern ple tgi El operava e pitiva De e Noig tantple sainvigorival, sco schi las fadeias igl servilsan ad El per Speifa e ristoraziung dallas fias forzas, e mai na admateva anchaltge taimp oder mument da ripos oder da recreaziung. Et esend tgi la veira e perfetgia careza hoo mai ning terms nigra fegn, nunquam excidit, nunquam satis est. uscheia S. Carla facuntantava mai cun chegl tgi El veva oparo, fondern geva adegna investigond e panfond cho tgi El pudefs operar e piteir duple e chotras mufava El avertamaing tgi El defiderava igl martera sco testifigeschan Igl Cardinal da Verona cun blears oters schond: tgi igl martera vegia mantgea a S. Carla, e betg S. Carla agl Martera.

2) Et anvardat! choura tgi El facatava an privel da neir per la vetta, sco glê ftoo antras ena Schlupetada fen El dirigeida, hon ilgs fias ameis, familiars e cunaschaints mai igl pudia persuader, nollostante igl privel, da admetter ena guardia per Deseifa dalla sia Perfugna; ear mianc aloura choura tgi El era fermamang persequito dilgs Guvernateurs digl Paeis, schibang tgi El vaveva igl fias Palatz arcivescoval circundo d'en grond Dember da Tgiavalareia e d'en oter grond pievel armo; leva El nollostante tot chegl tgi las portas dilg fias Palatz fisan adegna avertas, et El perchegl difistiva mai da far igl fias Uffeza e Doveirs, giond or digl Palatz savens per eir [f. 2^F] per las Baselgias e per far oters Affars concernents igl fias Uffeza, cun ena fitg pitschna cumpagneia e sainfa mai nigra guardia. Andezas e operar tgi fon veir chant gugent tgi El fifs crudo an Mangs digls inimeis per pudeir da chels neir maltrato et uscheia mureir dalla mort dilg martera, schi igl totpufant vefs permefs. Igl defiderar e tschartgear igl martera, é en ansagna e andeza dalla pi sobra e ferma e pufanta careza da Dia, tgi en'orma poô aveir an chesta vetta mortala. Choura tgi S. Carla an particular hoô scomunitgia igl Guvernateur da Milang, schi é ia tier El igl Barung Sfondratus Frar da Gregorius igls 14 an cumpagneia cun blears oters nobels e principals Signours dilg Martgea, igl ruiond instantifsimamang: da leir revocar la Scomunica dada a muteif dilgs gronds privels e difurdans tgi tamevan; aber perfervond igl bung Pastour cun heroica statevlatat aintan igl fias propeft, dat El an ripofsta: tgi El seia vischtgia cun vischtgadeira cotschna per mufar tgi El seia prompt da Sponder igl Sanc per amour e careza da Dia e per Difeifa dalla sia Baselgia, e volend igl Signour persuader algmanc da tigneur saroo las Portas dilg fias Palatz per ple fiareza dalla sia Perfugna hoô El betg lia suandar mufond chotras tgi El defiderava da mureir dalla mort dilg martera. El ardeva d'en defideri infatiabel per l'onour e glorgia da Dia panfond adegna e machinond cho tgi El pudefs craschentar e auctmentar igl fias diviu

cultu; per tal feng partartgeva El mai oter tgi ve da Dia, El tſchantſcheva mai da oter, tgi da tgiolas tgi risquardavan igl fias divin Sarvetsch, pruond da inflamar la veira careza da Dia aintan igls cors da tots igls Chriftiangs. Da cho dareiva A! la gronda forza dilg fias tſchanshear, mediante igl chal el anvidava la careza aintan igls Chriftiangs e effectuava indumbrevalas converfiungs da putgaints ffarfatgs, ſchlaſcheas e obftinos; conſol[a]va blears anguschageas e contriftos, fortiftgiva blears ſchwachs e puſilanimis, tot effects dalla careza da Dia tgi operava aintan El.

3) L'amour e careza da S. Carla ancuntar Dia era ſchi gronda, tgi ella ſerviva ad El per Speifa e ſuftentaziung, eſſend tgi El ſecond igl meina da blears, tgi igl pratitgivan e converſavan cun El, e digls Medichers ſetz, viviva cun ſchi pacha vivonda [f. 2^v] tgi glera betg puſebal umana-mang tſchantſchond, tgi El pudeſs veiver, ſchi la careza da Dia Speifa ſurnaturala igl veſs betg invigoria e ſuftento. La ſia fatſcha era zvar Sblatgia e maira; aber adegna ſaragna e gioconda, tgi era anſagna dalla ſia interna legreia, cuntanſcha e conſolaziung; gea ſcu aus teſtiftgeschan bleras Pardetgias, riſplendeva chella ſavens d'ena clareza marveglouſa e amabla, e S. Phillipus Neriſ en fias familiar, Om da gronda Sointgadat e famous an vartet dallas miraclas dei: tgi ſavens vegia El via a riſplendar la ſia fatſcha ſcu ena fatſcha angelica. Tge randeva El ſchi amabel, tgi faſcheva pareir El aintan tot igl fias operar en Angal, orainfer tgi la careza da Dia tgi ardeva aintan El? Navot vigla deir dalla forſa dilg fias tſchantſchea e converſar cun oters, tgi contigniva anfaſetz anzatge ple tgi dilg uman, tot niva anvido d'amour e careza da Dia an ena moda e maniara bunamang miraculouſa, tot chels tgi igl ſantivan e converſavan cun El muſavan ena interna legreia e cuntantenſcha ear ſetz aintan las contrarietats e adverſitats. Sacerdots, relligous e ſæculars tgi converſavan cun El hon conſervo e pratitgia las bunas Iſanſas e bungs Guſtems ampra[n]dias da S. Carla anſignan la mort. Navot vigla deir dallas fias ferventas oraziungs aintan las challas El era ocupo Noigs antiras ſainſa mai las interomper, tgiola veiramang difficultouſa attenta la ſvachadat digl Chriftiang, e tgi malmanevel davainta ſainſa ena extraordinaria careza da Dia grazia e aſiſtenſa da Dia. Navot vigla deir dallas tgiolas ſecretas tgi palavan tranter El e la divina majeſtat e dallas gratzias e favours tgi Dia igl faſcheva, eſſend tgi El tot chelg tigniva zupo per vartet da umilitanſa, tot chelg een effects dalla careza da Dia; ſuletamaing chegl vigla deir: tgi El bramava da bundanar cheſta mortala vetta, per pudeir uſcheia tantpi perfetgiamang ſauneir cun Dia aintan la imortala. Gea El pudeva deir cun tota raſchung igls Pleats dilg ancuranos Prophet: cupio Difolvi et eſſe cum Chriſto. Monſignor Bascapê ans referescha aintan la ſia Iſtoria, tgi

tſchantſchond S. Carla cun igl Pader Franceſch Adorna digls oñs dalla ſia veta, e ſchond chel tgi el dombra 50 oñs igl vegia respondia: schon [f. 3^r] 50 oñs et anc ofsa ſtueir veiver? muſond chotras tgi El vefs betg igl deſideri da veiver ſchi dei, per pudeir pi ſpert ſauneir cun Dia. El tſchantſcheva gugent dallas davofas tgi ofas digl Om, vafeva gugent ſuttarond igls morts, partge chotras igl niva endamaintg tgi ear el vefs preſt da mureir e ſauneir cun Dia, ſco glé Meina da blears tgi ad El era notifiſgiada loura dalla mort. La careza da Dia aintan S. Carla reduſtſchiva tot, e operava tot. La ſia careza é ear ſtada gronda ancuntar igl proſſim. *Seconda Part.*

II.

4) S. Carla hoô doo agl Mond en Exaimpal particular d'ena perſetgia Obſervanſa digl Cumond natiral e divin dalla careza digl proſſim Chriſtiang, partge ſchi nous anandretg confiderang igl ſias operar, ſchi ningſa a chattar tgi El ſaaplitgiva adegna aintan tgi ofas concernentas lutilitat, comoditat e vantaig dilg proſſim; Gea tot la ſia vetta era betg oter tgi en conting exerceza da ovras da miſericorgia e careza e perche gl niva El numno igl Bab univerſal da tot igl ſias Pievel. Aintan qualunque baſings recorivan tier El vivas et Orfans, povers e anguschageas e an particular igls putgants, e tots eran dad El gidos e aſiſtias ſainſa riſquard da fadeias e Coſts. La gronda Careza da Carla ancuntar igl proſſim ſamuſava principalmaing aintan ilg taimp tgi rigiva la peſta a Milang, durante la challa, ſco ans ligia aintan igl proceſs dalla ſia vetta een occorias blears câs, aintan igls chals El hoô muſo ena exceſſiva careza. Gea la careza tgi S. Carla hoô duvro ancuntar igls malſangs é veiramaing incredibla, giønd El viſitond igls malſangs De e Noig e an particular ſchi gleran Prælats, Præncas e oters gronds Perſonals, lavond ſetz malſang ſe digl legt per eir a far chel Uffeza, ſco ans liga tgi El hoô fatg cun Alexander Cremona en Nobel Milanefs, igl chal ſacattond an prival da mort voo alg viſitar; per ilg gidar diſponer da mureir d'ena buna e fointgia mort. Talas e ſumgliantas ovras da careza faſcheva El ear cun Perſugnas da pi baſſa condiziung, principalmaing ſchi gleran perſugnas exemplaras, ſcu lhoô fatg cun chels tgi muſavan la dutregna chriſtiagna igls chals El ſomamaing carezava [f. 3^v] Sadivulgond aber la fama tgi igls malſangs viſitos da S. Carla contauſchevan la Sanadat, ſchi deſideravan tots da neir dad El viſitos cun la Sparanſa da neir riſanos. Sacurſchond chegl S. Carla ſchi geva El per umilitanſa e per pigliar or dilg Tgea alg Pievel chella upiniung, cun ple riſquard. Cheſta la ſia careza era dirigeida an maniera particulara verſo igls Eccleſiaſtigs, dilgs chals El era veiramang en Bab. El igls viſitava betg angal aintan las ſias malfoignas, ſondern El

igls provedeva ear igl bifigneval rugeal e urdan, laschond ad Els navot mantgear, schi bang tgi gleran betg dalla sia famigla, e chattond necessari da midar aria per uscheia pi manevel cuntanschar la Sanadat, Ilgs fascheval El transportar fen fias agan Coft e Speifas aintan en Liia dalla sia Diocefa numno Gropollo, Liia da aria Sanifsima.

5) Confidos fen la Careza da S. Carla recorivan tier El betg angal igls povers, fondern eer ilgs regs e igls nobels per Agigt e cunselg aintan lur causas grevas, negozas e affars importants et Els partivan davend provadias e confulos. Choura tgi igl Martgea da Milang facattava aintan anchaltge angoscha oder Calamitat, schi era S. Carla ilg fias veir refugia. Igls Perschuniers e incarceros, chels tgi eran da tots bundanos recurivan tier El, chels tgi eran invilupos aintan labirints da blears e gronds putgeas e disperavan dilg lur Salegt a muteif dilgs gronds Excefs cumefs, tras igl Agigt da S. Carla nivan manos fen la veia dilg Salegt. Sachatond an Roma fot igl Pontificat da Gregorius igls 13 ena povra viva an Perschung condemnada alla mort per aveir cunfaffo a forsa da torturas e tormaintgs delicts betg comefs, bundanada da tot Agigt, hoô ella laschea afaveir a S. Carla tgi ella mora innocenta, Carla voô dalunga an Perfugna tier ilg Papa, dumonda recogniziung dalla Causa, pegla fen safetz la Defeifa dalla povra bundanada, et ella è neida cunascheida innocenta e daliberada lainfa oter Strof.

6) Per la fama dalla sia gronda careza recorivan tier El aintan igls extremists balings Perfugas da Paeis gliunschants per neir dad El gidos e afitias. [f. 4^r] Tranter oters elg stoo en relligious Apofstat igl chal per aveir Cumefs gronds e enorms fellers aintan la sia relligiung, per untgeir or igl Strof fui el an Germania e stat varchants oñs tranter ilgs Hæretigs prapgiend directamaing ancuntar la veira catholica romana Bafelgia. Giond finalmang anfafetz e cunaschond igls fias fellers cumefs, defiderond de turnar aintan la veira romana Bafelgia, foô El afaveir a S. Carla igls fias Stand miserabel aintan igl chal el facatava, ruiond chel de pigliar el fot la sia Protectziung cun igl gidar avant la seda apostolica fenachegl tgi nifsan perdunos igls fias Excefs. Carla screiva dalunga a Roma per igl gidar, aber betg pudia contanschar Graztgia fen la sia amprega instanfa fatgia. Nollostante ena negativa risposta vign anchaloura ilg Apofstat fetz an Parfugna a Milang, fametta an Brätfch a S. Carla schond da far cun el chelg tgi ad El plaia. Carla screiva danovamaing a Roma, e survigna igl exprefs cumond dilg mettar an Parschung per ilg strufagear second igls fias marets, scu lhoô zvar dalunga cun fias grond displascheir exequia. Dantant mora S. Carla e siva dalla sia mort è ilg Apofstat nia dalibero dalla Perschung et een nias perdunos igls fias delicts per las tgiodas